

Växtlivet inom Råstasjöområdet i Solna med utgångspunkt i områdets historia och arternas ekologi

Urban Ekstam

2019-08-30

Miljö- och byggnadsförvaltningen

SOLNA STAD

Projektet har utförts på uppdrag av:

Miljöövervakningsenheten på miljö- och byggnadsförvaltningen i Solna stad.

Text: Urban Ekstam

Teckningar: Nils Forshed

Foto: Urban Ekstam. Foto sid 31: Veronica Gelland Boström

Grafisk formgivning och lay-out: Veronica Gelland Boström, Solna stad

Kartor: Veronica Gelland Boström, Solna stad

Omslagsbild: Flytbladsvegetation i den västra delen av Råstasjön 2018-06-02

Solna stad, 2019-08-30

Innehållsförteckning

Inledning	4
<i>Bakgrund och syfte med undersökningen.....</i>	4
<i>Utgångspunkt och genomförande .....</i>	4
Sammanfattning	6
Områdets botaniska utforskande	7
Sjön och dess strandbälten.....	7
Våtmarkernas historia och ekologi.....	7
<i>Råstasjöns historia.....</i>	8
<i>Sjöns reglering.....</i>	9
<i>Saltvattensinflöden .....</i>	10
<i>Vattenregleringens påverkan på floran .....</i>	10
<i>Förändringar i sjöns näringsnivå.....</i>	10
<i>Förändringar i vassarnas struktur och utbredning.....</i>	11
Växtlivet i våtmarkerna	14
<i>De öppna vattnen.....</i>	14
<i>Förändringar i sjöns flora och vegetation .....</i>	14
<i>Den limniska kärnväxtfloran i dagsläget.....</i>	16
<i>Råstasjöns näckrosor.....</i>	17
<i>Näringsfattig, blöt torvmark – en habitattyp som har försvunnit.....</i>	19
<i>Vassar och vasskanter.....</i>	19
<i>De öppna strandkanterna .....</i>	20
<i>Växter i och strax ovanför vattenbrynet .....</i>	20
<i>Periodiskt översvämmade, låglänta stränder med störd mark.....</i>	20
<i>Öppna kärr och fuktsvackor.....</i>	22
<i>Periodiskt översvämmade svackor i slätterhävda gräsytor .....</i>	23
<i>Kalkfuktängar – en habitattyp som har försvunnit .....</i>	24
<i>Sumpskogar .....</i>	25
De terrestriska miljöerna	26
Fastmarkernas historia och ekologi.....	26
<i>Mark och klimat.....</i>	26
<i>Markanvändning och markägande under historisk tid .....</i>	26
<i>Prästtorpet – en viktig gård i Solnas bebyggelsehistoria.....</i>	27
1900-talets deponi och fyllnadsmassor.....	29
Växtlivet i de terrestriska miljöerna	30
<i>Skogsmarker och lövbryn .....</i>	30

Ängsartad skogsmark.....	30
Hedartad skogsmark.....	31
Lövbryn.....	33
Parkmarker	34
Konventionellt skötta gräsmattor	34
Naturliga gräsmarker	35
Gräsmarker på före detta åkrar	35
Halvöppen mark hävdad med slätter	35
Berghällar och tunn jord på berg	36
Vassdominerade fastmarker	36
Ruderatmarker – störd mark	36
Näringsrik ruderatmark	37
En tidig successionsfas, "fas 1" på ± kväverik mark.....	37
En mellanfas i successionen, "fas 2" på ± kväverik mark.....	39
En sen successionsfas, "fas 3" på ± kväverik mark.....	40
Näringsfattig ruderatmark	40
En tidig successionsfas, "fas 1" på kvävefattig mark	40
En mellanfas i successionen, "fas 2" på kvävefattig mark	40
En sen successionsfas, "fas 3" på kvävefattig mark.....	41
Vegetationskarta över Råstasjöområdet.....	42
Tack	43
Källor	44

Bilaga 1 (17 sidor): Kärlväxtarter som har noterats i området åren 1990–2017

Bilaga 2 (3 sidor): Våtmarksväxter (kärlväxter och kransalger) som endast har noterats i äldre tid

Inledning

Bakgrund och syfte med undersökningen

År 2014 beslutade kommunstyrelsen i Solna att ett förslag till bildande av naturreservat för Råstasjön med omgivande natur- och parkområde skulle tas fram. Som ett led i detta arbete sammanställdes befintliga inventeringar av växt- och djurlivet och nya kompletterande inventeringar utfördes. Det formella beslutet om att bilda Råstasjöns naturreservat fattades sedan av kommunfullmäktige i december 2017.

Vid tillfället för sammanställningen saknades dels en utförlig beskrivning av områdets flora och vegetation, dels en beskrivning av den bakomliggande historiska markanvändningen. Kunskap om sambandet mellan markanvändningens historia och de arter som finns och har funnits i ett område utgör ett viktigt underlag för uppföljning av naturvärdenas utveckling och även för beslut om skötselåtgärder. Som ett led i stadens miljöövervakning beställdes därför den undersökning som redovisas här.

Figur 1 Undersökningsområdets läge inom Solna stad.

Utgångspunkt och genomförande

Om vi vill förstå närvaron av växtarter i ett område är det nödvändigt att vi sätter in de olika arterna och deras livsmiljöer i ett historiskt och ekologiskt sammanhang. I rapporten görs därför ett försök att teckna en bild av Råstasjöområdets historia och ekologi. Våtmarkerna och de terrestriska miljöerna, det vill säga de fastmarker som omgärdar sjön, beskrivs var för sig under skilda rubriker.

Växtinventeringen genomfördes under åren 2016–2017. Rapportskrivning och arkivsökande fortsatte under 2018. De detaljerade uppgifterna om tidpunkt och växtplats för olika växtfynd inom undersökningsområdet finns digitalt redovisade i Artportalen.se; det nationella rapporteringssystemet för art-observationer. En sammanställning över arter som har rapporterats eller samlats in från Råstasjöområdet över tid redovisas i bilaga 1 och 2, med den namngivning som används i Artportalen.

I *bilaga 1* presenteras i taxonomisk ordning samtliga kärlväxtarter som har rapporterats från området åren 1990–2017. Här framgår vilka arter som inte kunde noteras 2016–2017 och som därför kan misstänkas vara försvunna. För att visa på Råstasjöområdets botaniska särart redovisas uppgifter om arternas uppträdande i två större geografiska sammanhang. Det handlar om antalet fynd (registreringstillfällen i Artportalen) för enskilda arter i Solna stad under tidsperioden 1990–2017 och om hur vanliga arterna var i landskapet Uppland åren 1990–2007 enligt Upplands flora (Jonsell 2010).

I *bilaga 2* redovisas de våtmarksarter i form av kärlväxter och kransalger som har levt i och vid Råstasjön i äldre tid, men som inte längre lever kvar i området. Här redovisas allt från de första kända växtfynden från sjön anno 1821 till de fynd som gjordes fram till mitten av 1930-talet. Dessa uppgifter har hämtats från såväl belägg i offentliga herbarier, som från publikationer i form av äldre floror från Stockholmsområdet. De flesta fynden i form av pressat material från Råstasjön förvaras på Naturhistoriska riksmuseet, men ett antal belägg finns också på Evolutionsmuseet i Uppsala.

Undersökningsområdets avgränsning framgår av figur 2.

Figur 2 Undersökningsområdet är markerat med mörkgrön linje och sammanfaller i stort sett med Råstasjöns naturreservat.

De växtarter som kommenteras i text har begränsats till i huvudsak:

- för landskapet Uppland eller Stockholmstrakten av Uppland mer eller mindre sällsynta arter,
- arter som i Solna stad för närvarande endast är kända från Råstasjöområdet,
- vissa i nutid ekologiskt viktiga, dominerande arter i de skilda växtmiljöerna samt
- arter som helt uppenbart har försvunnit från området och som kan belysa hur miljön har förändrats över tid.

Sammanfattning

Växtlivet inom Råstasjöområdet har i århundraden präglats av allehanda mänskliga aktiviteter. Från medeltid till en bit in på 1930-talet hade landskapet kring sjön en rent agrar karaktär med åkrar, ängar och betesmarker.

Råstaån, som leder sjöns vatten till Brunnsviken, fördjupades och rätades ut till ett dike redan under 1600-talet. Under 1800-talet aktualiserades frågan om att sänka Råstasjön, men sjösänkningarna tycks inte ha genomförts. Sjöns vattenstånd kom istället att regleras genom ett enkelt dämme.

I äldre tid var Råstasjön en tämligen näringsfattig till måttligt näringsrik sjö som innehöll en artrik flora av främst kransalger och nateväxter. I början av 1900-talet, i samband med stark bebyggelsestillväxt i Råstasjöns tillrinningsområde, började orenat avloppsvatten släppas ut i sjön. Tillförseln ökade successivt fram till år 1969, då Solnas avloppsvatten började ledas till Käppala reningsverk. Som en följd av den omfattande tillförseln av växtnäringssämnen, i kombination med att den tidigare vasstakten upphörde, tätade och expanderade sjöns vassar. I de kvarvarande öppna vattnen slogs kransalger och nateväxter ut och ersattes av flytande, trådformiga alger. Den enda undervattensväxt som har lyckats hålla sig kvar i riklig mängd är hornsärv *Ceratophyllum demersum*.

I samband med att områdets ängar och betesmarker övergavs startade en igenväxningsprocess som ledde till stora förändringar i växttäcket även inom områdets fastmarker. Idag utgörs de mest intressanta minnena från den agrara tiden av dels ett antal åldriga tallar som återfinns i en före detta hagmark norr om sjön, dels en ännu slätterhävdad naturlig gräsmark som ligger väster om sjön.

Inom undersökningsområdet finns en före detta deponi för hushållsavfall och ett område med fyllnadsmassor. Inom dessa områden växte under ett antal år en mängd så kallade ruderväxter, varav ett par idag är nationellt rödlistade. Ruderväxter är beroende av återkommande slitage eller störning av marken. När markstörningarna upphörde minskade antalet ruderväxter inom området med i runda tal 35 arter.

Åren 2016–2017 noterades sammanlagt 465 kärlväxtarter inom undersökningsområdet. Av växter som har setts i området vid minst ett tillfälle åren 1990–2015 kunde 53 arter inte noteras. Minst ett femtontal av dem är nu sannolikt försvunna från området.

Området utgör levnadsplats för ca 60 arter som idag anses vara allt ifrån "tämligen sällsynta" till "mycket sällsynta" inom Stockholmsområdet av Uppland. Fyra nationellt rödlistade arter, bland annat uddnate *Potamogeton friesii*, kunde noteras. Inom området lever hela 28 arter som inte har rapporterats från annat håll i Solna.

Slutligen ska nämnas att parknäckros *Nymphaea x marliacea*, som i stora delar av Europa betraktas som "invasiv, främmande växt", har etablerat relativt stora bestånd i den västra delen av sjön. Det är angeläget att den eventuellt fortsatta expansionen av denna för Uppland nya växt dokumenteras och följs.

Områdets botaniska utforskande

De så vitt känt äldsta växtfynden från området utgörs av vattenväxterna bandnate *Potamogeton compressus* och vattenaloe *Stratiotes aloides*, vilka samlades in år 1821 av juristen *Gustaf Johan Billberg* (1772–1844). Billberg hade ett brinnande intresse för botanik (Riksarkivet.se/SBL). Han var åren 1815–1821 ägare till Prästtorpet, en arrendegård med omfattande marker söder om Råstasjön. Gården låg tidigare under Alby säteri, men såldes till Billberg i samband med ett arvsskifte i början av 1800-talet.

Det är tack vare Billberg som Råstasjöområdet tidigt kom att uppmärksammas av bland annat botanikprofessorn *Johann Emanuel Wikström* (1778–1856). Hans exkursioner vid Råstasjön tillsammans med Billberg fick till följd att åtskilliga växtfynd publicerades i *Stockholmstraktens Flora* (Wikström 1840).

En annan botanist som har bidragit till kännedomen om Råstasjöns äldre flora är apotekaren *Knut Fredrik Thedenius* (1814–1894). År 1869 gav Thedenius, i enlighet med Linnéansk fältpedagogik, ut det originella och historiskt intressanta arbetet *Botaniska exkursioner i Stockholmstrakten*, där Råstasjön ingår bland utflyktsmålen.

Intresset för växtlivet i och vid Råstasjön höll i sig till en bit in på 1900-talet, men ebbade sedan ut. Att det finns så få uppgifter om floran i området under större delen av 1900-talet beror sannolikt på att såväl sjön som de kringliggande markerna drabbades av en omfattande habitatförstöring.

Den person som står för flest uppgifter om floran i området under senare år är *Birgitta Norbäck-Ivarsson*, Solna. Birgitta har i två dokument (2013 respektive 2016) tagit fram förteckningar över arter som hon noterat i Råstasjöområdet, där vissa uppgifter går tillbaka till 1970-talet. Tyvärr saknas uppgift om årtal och fyndplats för många av dessa observationer, men förteckningarna spelar ändå stor roll för kunskapen om vilka arter som kan antas ha försvunnit från Råstasjöområdet under senare år.

Slutligen ska nämnas att några arter som har rapporterats från området i Artportalen inte har tagits med i rapporten, eftersom de helt uppenbart har angetts med felaktiga koordinater.

Sjön och dess strandbälten

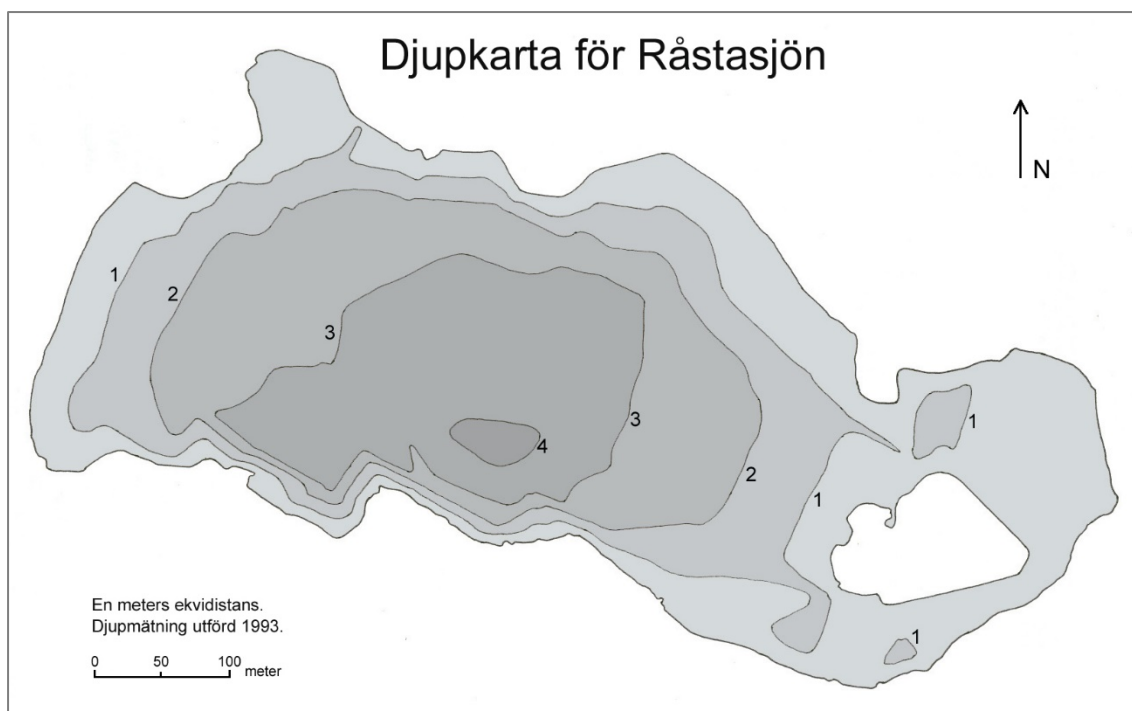
Våtmarkernas historia och ekologi

Råstasjön av idag har, inklusive vassarna, en yta om ca 20 hektar. Sjöns tillrinningsområde omfattar ca 550 hektar. Den genomsnittliga årsnederbörden är enligt SMHI ca 540 mm och avdunstningen från sjön är jämförelsevis hög på grund av att sjön är grund och därför har stor yta i förhållande till volym. Vid ihållande torka är tillrinningen låg. Vattennivån kan då sjunka, så att grunda delar av bottenarna blir blottlagda.

Från Lötsjön, som tillhör Råstasjöns tillrinningsområde, kommer nästan inget vatten. Den lilla vattenmängd som lämnar Lötsjön pumpas sedan länge tillbaka innan vattnet når fram till Råstasjön. Det är angeläget att Råstasjöns tillrinningsområde, som bland annat innefattar delar av Jernhusens (tidigare SJ:s) omfattande bangård norr om sjön, inte tillåts minska ytterligare.

Det största vattendjupet i sjön är ca 4 m och det genomsnittliga djupet är ca 2 m (Solna stad 1993, se figur 3). Förutom den stenbundna, södra stranden består bottenarnas ytskikt av upp till meterdjupa, näringsrika sediment i form av lerig gyttja. Under denna, i ytan relativt lösa och lättroliga avlagring, finns en packe av glacial varvig lera, vars djup vid Råstasjöns utflöde har uppmätts till fyra meter (Solna stad, opublicerat dokument 1977).

Figur 3 Djupkarta för Råstasjön, utifrån uppmätta djup 1993. Djuphålan är cirka 4 meter djup och medeldjupet i sjön är omkring 2 meter.

Råstasjöns historia

För 1000 år sedan, i slutskedet av vikingatid, följde Östersjöns strandlinje en nivåkurva som på dagens Solnakarta ligger ca 5 meter över havet (SGU.se/Kartgenerator/Strandlinjen). Vid denna tid gick det att segla in i Mälaren inte bara genom nuvarande Stockholms ström, utan även via ett sund som låg norr om Råsundas bergknallar. Denna farled, som i arkeologiska sammanhang går under namnet Fröfjärden (Tollin 2017), sträckte sig från Östersjön vid Lilla Värtan via Brunnsviken och Råstasjöns dalgång till Mälaren vid Ulvsunda. Att detta förhållande har historisk betydelse framgår inte minst av att "Solnö" är det äldsta belagda namnet för Solna.

Någon gång under tidig medeltid snördes Fröfjärden av från Mälaren till följd av den ständigt pågående landhöjningen (Strandnivå i Kartgenerator på SGU.se). När denna så småningom ledde till att Brunnsviken fick en utloppströskel mot Lilla Värtan, blev den gamla fjärden med sina plana lerbottnar till en insjö, där

Brunnsviken, Råstasjön och Lötsjön idag är de enda kvarvarande öppna vattnen. Den odlingsbara marken ökade starkt när lerorna kom i dagen (se vidare om byarnas etablering på sidan 26).

Råstasjöområdet har sedan länge avvattnats till Brunnsviken via vattendraget Råstaån, även kallat Järvaån (bland annat år 1976, i Solna kommuns remissyttrande till länsstyrelsen om strandskydd). Den i äldre tid slingrande ån rätades och fördjupades redan på 1600-talet. På en odaterad karta, som förvaras på Riksarkivet och som sannolikt upprättades 1660 eller 1661, står antecknat "Detta diket lät herr riksamiralen salig herr Carl Carlsson Gyllenhielm dika..." (Lagerås 2013). Själva dikningsföretaget kan därmed dateras till någon gång före Gyllenhielms död år 1651.

Idag leds vattnet under Arenastaden och järnvägsområdet genom en kulvert, men på andra sidan järnvägen, i Norra Frösunda, rinner ån i öppen fåra genom den så kallade Fröfjärdsparken.

Brunnsvikens historia som sötvattensjö varade till 1863, då den dämmande utloppströskeln vid Ålkistan sprängdes bort. Det ledde till att medelvattennivån sänktes med ca 125 centimeter och att Brunnsviken åter blev en del av Östersjön. Med detta kom hydrologin att förändras också i Råstasjön. Vid höga vattenstånd i Östersjön vänder vattenflödet i Råstaån, vilket medför att det då och då strömmar in saltvatten till sjön.

Sjöns reglering

I samband med att Brunnsviken sänktes aktualiserades frågan om att sänka vattennivån även i Råstasjön. Planen var att sänka sjön med 110 centimeter, det vill säga till Östersjöns medelvattennivå (LMA: Lantmäteriförrättning år 1865). Av en karta som upprättades 27 år senare framgår emellertid att sjöns strandlinje låg på till synes samma nivå som tidigare (LMA: Vattenåtgärd, karta upprättad år 1892). Det står därmed klart att detta arbetsföretag aldrig kom att genomföras på sådant sätt att vattennivån i Råstasjön påverkades i nämnvärd utsträckning.

Ett nytt förslag om att sänka Råstasjön till Östersjöns medelvattennivå kom år 1892, (LMA: Karta år 1892), men inte heller nu tycks vattennivån i Råstasjön ha sänkts på märkbart sätt.

Med det troliga syftet att få till stånd en så jämn vattennivå som möjligt i Råstasjön lät någon – oklart vem och när – istället bygga en regleringsanordning i form av ett enkelt

Figur 4 Råstasjöns regleringsdamm med bräddavlopp och utskov.

dämme av plank, vars krön låg 126 cm över Östersjöns medelvattennivå (Solna stad, opublicerad handling 1977). Dämmets enkla konstruktion bidrog sannolikt till att Råstasjöns låglänta stränder ofta blev översvämmade i samband med vårfloden.

År 1977 lät Solna stad uppföra en ny regleringsdamm vid Råstasjöns utlopp. Bräddavloppets krön fick samma nivå som tidigare (+126 cm), men dammen kompletterades nu med ett effektivt så kallat utskov; en reglerbar, 80 cm bred lucka, vars krön kan sänkas ända ner till 75 cm över Östersjöns medelvattennivå. Genom förhandstappningar om våren kunde nu vattenståndsvariationen i sjön – med undantag för något enstaka år – hållas inom snäva gränser.

Saltvattensinflöden

De större inflödena av saltvatten efter 1977 har troligen skett när utskovets krön är nedhissat, samtidigt som vattenståndet i Östersjön ligger på nivån +100 cm och högre under flera dygn i sträck. Enligt data från SMHI har sådana högvattenperioder inträffat vid ett 40-tal tillfällen under de 128 år som vi har haft tillgång till vattenståndsmätningar i Saltsjön (SMHI.se/Open data, mätstation Skeppsholmen 1886–2017).

När vattennivån i Östersjön når +126 cm och mer strömmar det in saltvatten även över krönet på sjöns bräddavlopp. Detta har, med vanligtvis kort varaktighet, inträffat 8 gånger sedan mätningarna i Saltsjön startade. Senast det hände var vid två tillfällen vintern 1983, närmare bestämt 18–19 januari och 29 januari–2 februari (SMHI.se/Open data).

Vattenregleringens påverkan på floran

Den relativt konstanta vattennivån i Råstasjön från 1977 och framåt har lett till att sjöns starrbälten och sumpskogar har blivit mer eller mindre torrlagda. En annan effekt av regleringen är att strändernas vegetationsbälten, vilka tidigare bestämdes av översvämningarnas varaktighet, suddades ut. De växtarter som kom att gynnas av detta är landväxter, sådana som inte tål en mer eller mindre långvarig dränkning.

Från naturvårdssynpunkt är det önskvärt att den årliga amplituden i sjöns vattenstånd ökas och att den normala högvattenlinjen utefter stränderna kan nå en högre nivå under viss tid. På grund av att vattendom/tillstånd för regleringen av vattenståndets variation saknas sker dagens förhandstappningar utan att naturvårdsintresset vägs in. Det som behövs är en reglering som, efter hydrologiskt noggranna undersökningar, fastställs av Mark- och miljödomstolen. Härigenom kan avrinningen avpassas så att växt- och djurlivet i strandzonen gynnas, samtidigt som hänsyn också tas till övriga intressen.

Förändringar i sjöns näringsnivå

Det finns åtskilliga uppgifter om Råstasjöns flora från äldre tid. En närmare granskning av de växtarter som finns belagda från sjön under 1800-talet visar att vattnet var måttligt näringsrikt (mesotroft), på gränsen till näringsfattigt (oligotroft). (Se vidare sidan 14.)

Med början kring sekelskiftet 1900, i samband med stark bebyggelsestillväxt i sjöns tillrinningsområde och införandet av vattentoaletter, ökade näringsinflödet till

sjön på ett dramatiskt sätt. I stort sett allt avloppsvatten från den nya bebyggelsen i Råsunda leddes utan att renas rätt ut i sjön.

Utsläppen kom sedan att öka ända fram till år 1969, då Solnas avloppsvatten via nybyggda tunnlar och ledningar leddes till Käppala reningsverk. Vid det laget hade Råstasjön omvandlas till "en dyg och stinkande pöl" (Roselius 1993). Råstasjön har inte återfått sin tidigare relativt näringsfattiga status. Solna stad samarbetar idag med Stockholms stad och Sundbybergs stad för att förbättra vattenkvalitén i såväl Brunnsviken som Råstasjön och Lötsjön.

Förändringar i vassarnas struktur och utbredning

Under den agrara tiden användes vassvegetationen i Råstasjön som vinterfoder till kreaturen och sannolikt även för takläggningsändamål. I beskrivningen till en lantmäterikarta från 1789, som innefattar den östra delen av sjön, står antecknat: "Omr. 27. Utvisar en kärraktig tract vid västra ändan af Storängen utmed stranden af Råstasjön, hvarå afbärgas Blad-Vass eller Tak-Rör." (LMA: Lantmäterikarta år 1789).

En karta över Stockholmstrakten som uppmättes 1844–1845 (Topografiska korpsen 1861) visar att vassarna i den östra delen intog drygt en fjärdedel av sjöns yta (se figur 5). När denna karta sågs över och reviderades år 1866 finns emellertid ingen markering för vass inlagd på kartan (Topografiska korpsen 1861, öfversedt 1866).

Figur 5 Utsnitt ur Topografiska korpsens karta "Trakten omkring Stockholm, kartblad 5", uppmätt åren 1844–1845. Vassen i Råstasjöns östra del är rastrerad.

Av en ekonomisk karta, den så kallade häradskartan som upprättades under tidigt 1900-tal, får man intrycket att det inte längre växte någon vass utefter sjöns östra och södra stränder, samtidigt som det syns relativt omfattande vassbestånd i sjöns västra och norra delar. (Lantmäteriet.se/Historiska kartor: Häradsekonisk

karta över Sollentuna härad upprättad 1901–1906, i fortsättningen benämnd häradskartan.)

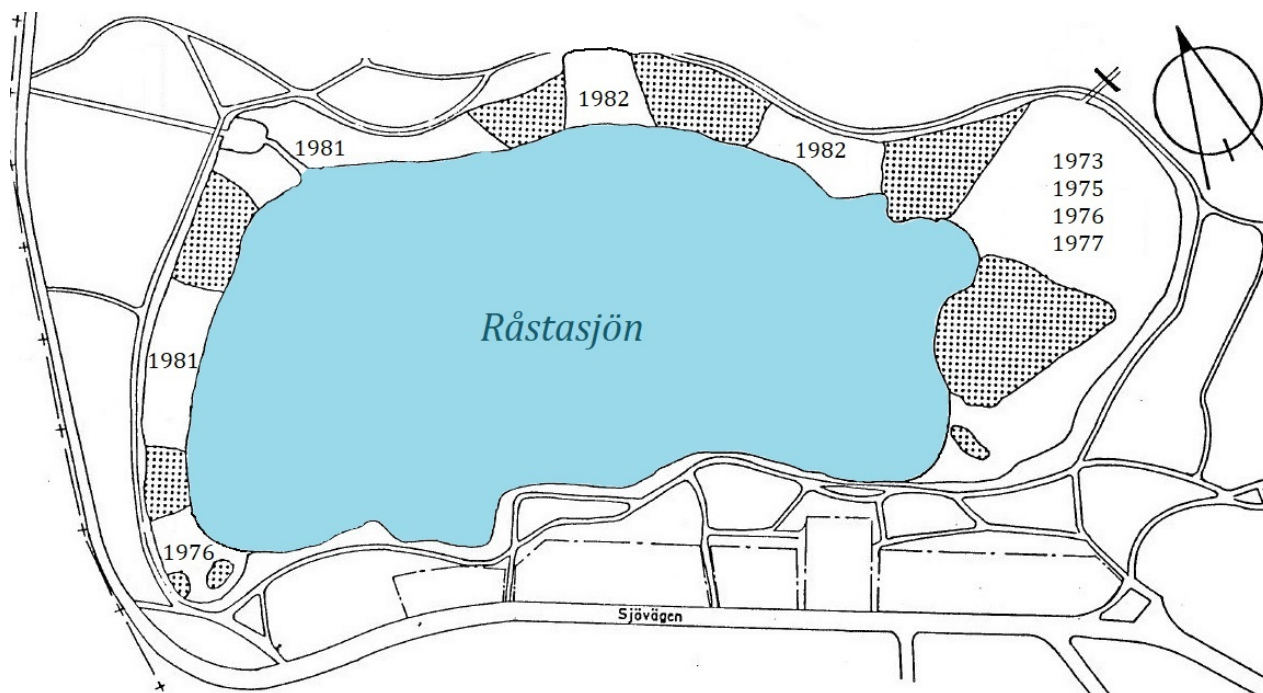
Figur 6 Utsnitt ur Häradsekonomisk karta över Sollentuna härad, upprättad 1901–1906. Vassen vid Råstasjöns västra och norra stränder syns som en grå skuggning.

En möjlig förklaring till de stora skillnaderna i kartornas illustration av vassens utbredning är att lantmätarna i samband med karteringarna endast lade in de vassar som var väl synliga, det vill säga sådana som hade hunnit växa upp till täta bestånd efter den senaste vasstakten. Om detta stämmer ger kartorna en intressant bild av vassens betydelse som kreatursfoder eller för takläggningsändamål i Stockholmsområdet ännu under tidigt 1900-tal.

Den ökande näringsnivån i sjön under 1900-talet, i kombination med att vasslåttern upphörde, fick till följd att sjöns vassar tätade och fick en ökad tillväxt. År 1972 intog vassarna 6,8 hektar, motsvarande 32 procent av sjöns yta. Åren 1973–1983 lät därför Solna stad muddra bort mer än hälften av vassarna, så att endast ca 3,1 hektar återstod när arbetet var klart (Solna stad 1983, opublicerat dokument). Figur 7 visar hur vassens utbredning förändrades till följd av dessa åtgärder.

Syftet med muddringarna var att ta bort vassen helt och hållet utefter vissa stränder och att få fram utblickar över vattnet och en ö omgiven av öppet vatten i den östra delen av sjön. För de många besökarnas upplevelse av sjön blev dessa åtgärder en framgång. Vassön som bildades i östra delen av sjön har också blivit en god häckningsplats för skrattmåsar *Larus ridibundus* och för vissa sjöfåglar som ofta häckar i anslutning till skrattmåskolonier. Vassen på ön slås i viss utsträckning årligen, för att ge bästa möjliga häckningsmiljö. Vårvintern 2018 röjdes ön till stor del fri från invaderande vedväxter.

Efter muddringarna försvann däremot vadarfåglarna från Råstasjön, vilket kan förklaras av att strandkanterna blev alltför branta.

Figur 7 Översiktskarta över de vassmuddringar som Solna stad utförde under åren 1973–1982. 1972 års öppna vattenspegel syns i blått. Årtalen för vassmuddringarna är angivna i respektive muddrat delområde på vit bakgrund. De svartprickiga områdena visar vass som lämnades kvar vid muddringarna.

I mitten av 1990-talet lät Solna stad muddra fram en så kallad blå bård med öppet vatten mellan ett kvarvarande vassområde och land i västra delen av sjön. Syftet var att gynna biologisk mångfald. På den ö som bildades har vassen i stort sett fått utvecklas fritt, till förmån för fågelarter som häckar i tät vass.

Som en följd av muddringarna ersattes de en gång breda, årligen översvämmade, lägre vegetationsbältena i strandzonen av ett vertikalt, halvmeterhögt så kallat strandhak. Idag återstår endast en mindre strandsträcka som kan visa hur växtlivet i sjöns låglänta översvämningsbälten såg ut i äldre tid (se sidorna 20–22).

En åtgärd som skulle gynna strandlevande organismer är att plana ut vissa branta strandkanter, främst i väster. Det kan åstadkommas genom grävarbeten. I äldre tid hölls vass och annan högvuxen vegetation borta från de breda, lägre strandbältena genom betning och kreaturstramp under sensommaren och hösten. Denna störningsprocess kan emellertid ersättas genom att vegetationen "trampas" på årligt återkommande sätt av maskiner, efter att vegetationen först slagits av och tagits bort.

Växtlivet i våtmarkerna

I det följande kommenteras växtlivet i områdets våtmarker under sex huvudrubriker.

De öppna vattnen

Förändringar i sjöns flora och vegetation

På en karta som upprättades kring sekelskiftet 1700 (LMA: Geometrisk karta år 1699) finns på Råstasjöns östra vattenyta antecknat: "Med ängsbottn och hvass allt öfverväxt". Med "ängsbottn" menas här säkerligen submers vegetation (undervattensväxter). Vilken eller vilka bottenlevande växtarter det handlar om är svårt att säga, men en tänkbar kandidat är kransalgen rödsträfsse *Chara tomentosa*.

Vi har redan konstaterat att de äldsta, till namnet kända växtfynden från Råstasjön utgörs av vattenväxterna bandnate *Potamogeton compressus* och vattenaloe *Stratiotes aloides*, som samlades in av Gustaf Johan Billberg år 1821. Ytterligare uppgifter om floran i Råstasjöns vatten tillkom sedan efter hand till en bit in på 1900-talet, på det sätt som redovisas i *bilaga 2*.

Flertalet växtfynd från äldre tid visar att vattnet, på samma sätt som i andra lerslättsjöar, var måttligt näringsrikt. Sjön var en så kallad Potamogetonsjö; en mesotrof sjö som kännetecknades av nateväxter. Från 1800-talet finns belägg som visar att inte mindre än 8 olika natearter påträffats i sjön. Det handlar om bandnate, grovnate, ålnate, långnate, spädnate, uddnate, gäddnate och borstnate (*Potamogeton compressus*, *P. lucens*, *P. perfoliatus*, *P. praelongus*, *P. pusillus*, *P. friesii*, *P. natans* och *Stuckenia pectinata*).

Vissa av de äldre växtfynden visar att vattnet i Råstasjön under 1800-talet var på gränsen till näringsfattigt (oligotroft). Bland arter som kan indikera näringsfattiga förhållanden kan nämnas notblomster *Lobelia dortmannia*, strandranunkel *Ranunculus reptans*, dvärgbläddra *Utricularia internedia*, dybläddra *U. intermedia* och tre kransalgsarter, bland annat rödsträfsse *Chara tomentosa*. Dessa arter saknas idag inte bara i Råstasjön utan i hela Solna.

Av natearterna har endast gäddnate setts i sjön under senare år. Gäddnate, som för ett hundratal år sedan uppträdde rikligt i sjön (Teiling 1912), kunde inte ens noteras åren 2016–2017.

Andra arter som hör hemma i Potamogetonsjöar och som finns belagda från sjön under 1800-talet är vattenblink, dyblad, axslinga, kransslinga, pilblad, vattenaloe och vattenbläddra (*Hottonia palustris*, *Hydrocharis morsus ranae*, *Myriophyllum spicatum*, *M. verticillatum*, *Sagittaria sagittifolia*, *Stratiotes aloides* och *Utricularia vulgaris*). Ingen av dem har rapporterats från Råstasjön under senare årtionden.

I de öppna vattnen har kärlväxtfloran nära nog bytts ut och antalet arter har minskat på ett dramatiskt sätt. Dessa förändringar kan tillskrivas den eutrofiering som orsakades av avloppsutsläpp i sjön från åren kring sekelskiftet 1900 och fram till år 1969. Trådformiga alger började uppträda i så stor mängd att de under sommaren vissa år lägger sig som ett vindrörligt lock på sjöns vattenyta. Detta har drabbat de bottenlevande växterna och även flytbladsväxterna, vars blad kan försvinna in i algmassorna.

Figur 8 Algblomning i den västra delen av Råstasjön 2017-06-14. Bladen av gul näckros *Nuphar luteum* var vid fototillfället till stor del övervuxna av trådformiga alger; det är bara de blommande skotten och enskilda blad som sticker upp över det flytande algtäcket.

Problemet med de trådformiga algerna kvarstår. Vilka algarter det rör sig om i dagsläget är inte klarlagt, men det handlar säkerligen om flera arter. Den gulgröna, något sidenglänsande färgen hos algsjoken i början av blomningen tyder på att det i stor utsträckning handlar om trådformiga arter av släktet *Zygnema*.

Att de många kärlväxtarter som hör hemma i Potamogetonsjöar slogs ut i Råstasjön under loppet av 1900-talet kan förmodligen främst förklaras av ökad ljuskonkurrens. Under perioder av algblomning kvävdes det äldre växtlivet i sjön, därför att algerna periodvis lade beslag på i stort sett allt fotosyntesaktivt ljus.

Även planktonarter kan under vissa tidsperioder tänkas hämma åtminstone de bottenlevande kärlväxtarterna. Floran av plankton i form av alger och cyanobakterier varierar starkt från år till år och även vid olika tidpunkter på året. I augusti 2014 uppträdde en cyanobakterie (*Coelosphaerium kuetzingianum*) som dominerande art, men vid samma tidpunkt, året därpå, fanns väldigt lite av cyanobakterier i vattnet. Nu var det istället olika arter av kiselalger som dominerade, vilket medförde en bättre vattenkvalitet (Pelagia Miljökonsult AB, opublicerade dokument 2015 respektive 2016).

Orsaken till den stora variationen i sjöns planktonflora över tid har att göra med tillgången till kväve i vattnet. Vid låg tillgång till upptagbart kväve och en samtidigt relativt hög tillgång till fosfor gynnas cyanobakterier. Detta fenomen beror på att cyanobakterier, till skillnad från alger, har förmåga att fixera luft-kväve. De gynnas på exceptionellt sätt om det finns ett överskott på upptagbar fosfor i vattnet, så att brist på kväve blir den tillväxtbegränsande faktorn.

Den limniska kärlväxtfloran i dagsläget

Endast ett 15-tal kärlväxtarter/taxa har i dagsläget sin utbredningstynpunkt i den limniska miljön.

Hornsärv *Ceratophyllum demersum* finns belagd från sjön redan år 1828. På 1910-talet angavs denna art uppträda "ställvis rikligt" på bottenarna (Teiling 1912). Hornsärven skiljer sig helt uppenbart från andra vattenväxter som har funnits i sjön på det sättet att denna art tycks härda ut under periodisk brist på fotosyntesaktivt ljus.

En båttur i augusti 2017 visade att hornsärvmattorna, bortsett från de grunda, steniga vattnen utefter sjöns södra strand, i stort sett täckte hela botten. Dessa mattor utgör levnadsplats för växtätande ryggradslösa djur, varför hornsärven numera torde ha en nyckelroll för fågellivet i sjön.

Ekologiskt är hornsärv knuten till grunda, näringsrika lerslättsjöar med högt pH-värde (Oberdorfer 1979, Ellenberg 1992). Arten övervintrar som grön med särskilda övervintringsknoppar i form av de täta bladsamlingar som sitter längst ut på alla sidogrenar. Dessa knoppar kan liknas vid färdigbildade miniplantor, vilka snabbt kan komma igång med ny tillväxt om våren.

Eftersom hornsärven saknar rötter ligger växtmattorna löst på bottenarna. Någon fruktsättning kunde inte observeras i Råstasjön 2016–2017. All föryngring och spridning skedde således dessa år på vegetativ väg genom övervintringsknopparna.

Hornsärven tycks på fullgott sätt härda ut i halvskugga, under de sjok av trådformiga alger som numera, på årligt återkommande sätt breder ut sig över sjöns vattenyta. Bottenarnas "ängar" av hornsärv renar vattnet genom att under sin tillväxt ta upp stora mängder kväve och fosfor. Dessa växtmattor hindrar också de lösa sedimenten att virvlas upp och de bidrar på så sätt till att vattnet blir klart.

Att Råstasjöns näringsrika vatten tycks erbjuda närmast optimala betingelser för hornsärv framgår av att växtmassorna om sensommaren ofta intar stora delar av sjöns vattenvolym. Tillväxten kan vissa år vara så stark att mängder av hornsärv trycks upp ovanför vattenytan.

Uddnate *Potamogeton friesii*, som numera är sällsynt i Uppland och nationellt rödlistad (kategori "NT"), finns belagd från sjön år 1840. Glädjande nog sågs denna art

Figur 9 Hornsärv är en karaktärsväxt i Råstasjön.

vid ett tillfälle under fältarbetet. Det handlar om några lösa skott som kommit flytande från sjön och som hamnat i bakvattnet nedströms regleringsdammens utskov. Att denna raritet fortfarande förekommer i Råstasjön – eller har lyckats ta sig tillbaka till sjön – står därmed klart.

Stor andmat *Spirodela polyrhiza*, som är tämligen sällsynt i Uppland, kan ses här och var utefter stränderna.

Råstasjöns näckrosor

Bland flytbladsväxterna är det endast näckrosor som klarar av att konkurrera med de trådformiga algerna om ljusresurserna. Näckrosorna uppträder ganska ymnigt i de delar av sjön som har ett vattendjup om ca en halv till 2 meter. Vid djupförhållanden som understiger ca 1 meter har gul näckros *Nuphar luteum* rika förekomster i hela sjön. Vit näckros *Nymphaea alba* tycks ha sina bästa habitat utanför vassön i den östra delen av sjön. Utöver dessa två inhemska näckrosarter uppträder en vitblommig näckros hybrid i stora och täta bestånd i främst sjöns västra delar.

Att huvuddelen av de vitblommiga näckrosorna i västra delen av sjön inte tillhör vår inhemska vita näckros bekräftas enklast under blomningstiden. Redan på håll kan man då se att de stora blommorna inte flyter direkt på vattnet. De är istället upphöjda av en stjälk som oavbrutet håller upp blomman några centimeter ovanför vattenytan. Ett annat särdrag hos hybridnäckrosen är att flytbladen växer så tätt att de till stor del trycks upp ovanför vattenytan. Bladen är mörkt gröna och deras basala, bakåtriktade lobar är mer eller mindre spetsiga, medan vit näckros har ljusare blad och rundade lobar. De stora skillnaderna i utseende framgår av figurerna 10 och 11.

Hybridnäckrosorna i Råstasjön utgör sannolikt en varietet av parknäckros *Nymphaea x marliacea*, en mångformig hybrid som anses vara en framodlad korsning mellan olika näckrosarter, bland annat vit näckros *Nymphaea alba* (Dana et al 2017). Blommorna är, enligt en svensk bestämningsnyckel, ofta rosa till röda (Tyler, T.: Euphrasia.nu/nymph.pdf). De som finns i Råstasjön är emellertid – i likhet med en stor mängd hybridpopulationer i Tyskland (Nierbauer et al 2014) – över lag vita.

I delar av Tyskland har det visat sig att 12 av 13 rapporterade *Nymphaea alba* i själva verket är vitblommiga näckros hybrider (Nierbauer et al 2014). Det är angeläget att taxonomin hos Råstasjöns hybridpopulation klarläggs genom DNA-analys, på det sätt som nyligen har skett i bland annat Spanien (se vidare Dana et al 2017).

Om vi ser närmre på de livsmiljöer i vilka parknäckrosor lever kan vi konstatera att det oftast rör sig om relativt grunda, starkt näringsrika, reglerade dammar, det vill säga samma miljöbetingelser som föreligger i Råstasjön.

Figur 10 Vit näckros *Nymphaea alba* i Råstasjön. Lägg märke till att blomman flyter på vattenytan.

Figur 11 Parknäckros *Nymphaea x marliacea* i Råstasjön. Blommans stjälk sticker upp flera centimeter ovanför vattenytan.

Hybridnäckrosens tätt ställda blad hindrar allt fotosyntesaktivt ljus att nå ner i vattnet. Det kan antas att såväl de trådformiga algerna som florans av växtplankton hämmas av detta, men även hornsärven kommer då att drabbas. Den vitblommiga hybridnäckrosens utbredning i sjön bör karteras, så att dess eventuellt fortsatta spridning kan följas. Parknäckros betecknas nämligen idag som "invasiv, främmande växt" i bland annat delar av Ungern, Italien och England (Dana et al 2017) och den är under stark spridning i Europa. Beståndet i Råstasjön är det första som har rapporterats från Uppland.

Näringsfattig, blöt torvmark – en habitattyp som har försvunnit

Enligt de uppgifter som redovisas i *bilaga 2* fanns i Råstasjön under äldre tid fyra växtarter som främst hör hemma på blöt, mager torvmark med sur markreaktion. De arter det handlar om är dystarr *Carex limosa*, strängstarr *C. cordorrhiza*, trindstarr *C. diandra* och dvärgmåra *Galium trifidum*. Dessa arter saknas idag helt i Solna.

Närvaron av dessa arter tyder på att det en gång fanns åtminstone ett "välvt" gungfly med vitmossor i Råstasjön, där växterna fick sitt vatten från nederbördens snarare än från det jämförelsevis näringsrika sjövattnet. I kalkpåverkade sjöar, som Råstasjön, är sådana bildningar mycket ovanliga. Ett sällsynt exempel är den kalkrika sjön Knisa mosse på Öland, där det ännu i början av 1980-talet kunde ses ett gungfly av det slag som en gång måste ha funnits i Råstasjön, med såväl dystarr som strängstarr och trindstarr (Ekstam, U. 1981).

Vassar och vasskanter

Uppgifter om de växtarter som i äldre tid var etablerade i Råstasjön – och som bedöms ha haft sina bästa habitat i sjöns vassar och vasskanter, öppningar i vassen m.m. – redovisas i *bilaga 2*. Arter som inte har setts i denna miljö på senare år är bland annat blomvass *Butomus umbellatus*, hästsvans *Hippuris vulgaris* och sjöranunkel *Ranunculus lingua*. De finns emellertid på annat håll i Solna och det finns en viss möjlighet att de kan hitta tillbaka.

Säv *Schoenoplectus lacustris* uppgavs i äldre tid växa dels i vasskanterna, dels som bestånd ute i öppet vatten (Teiling 1912). Arten höll sig kvar i sjön till in i sen tid, men är nu sannolikt utgången. En möjlig förklaring till detta är ökad predation från gäss, men man kan också tänka sig att sävruggarna har påverkats negativt av algblomningen i sjön.

Cirka 15 arter/taxa har i dagsläget sin utbredningstynpunkt i Råstasjöns vassar och vasskanter, där bladvass *Phragmites australis* är den helt dominerande arten.

En egenhet hos en stor del av dagens bladvassbestånd är att de tjocka jordstammarna bildar ett stabilt, tätt och "gångfast" lager ända ut till gränsen mot öppet vatten. Bladvass (*Phragmites*) tycks numera inte expandera i nämnvärd omfattning utåt sjön. En möjlig förklaring kan vara att Råstasjön tidvis hyser många gäss. Grågås *Anser anser* är den art som är mest begiven på vass; dess föda kan periodvis utgöras av unga, proteinrika bladskott till hela 95 procent (Wallis De Vries et al 1998).

Andra vassbildande växter kan däremot ses sprida sig utåt sjön från bladvasskanterna. Det handlar främst om smalkaveldun *Typha angustifolia* och bredkaveldun

Typha latifolia. Deras blad betas endast i obetydlig omfattning av gäss (Wallis De Vries et al. 1998). Svärdslija *Iris pseudacorus*, som också kan bilda relativt stora bestånd i vasskanterna, innehåller ett giftigt ämne, en glykosid, som gör att bladen ratas av alla ryggradsdjur (Sutherland 1990).

De åldrande vassarna invaderas idag av vedväxter, främst klibbal *Alnus glutinosa*, viden *Salix spp.* och björk *Betula spp.* För att bevara vassmiljön har Solna stad vid upprepade tillfällen röjt bort en stor del av de invaderande vedväxterna.

Kärlväxtarter som i Solna stad endast är kända från Råstasjöns vassar och vassbårder är kärrbräken *Thelypteris palustris* och kärrdunört *Epilobium palustre*. Den förra uppträder ymnigt i en del vasspartier. Kärrstjärnblomma *Stellaria palustris*, som är sällsynt i övriga Solna, uppträder relativt ymnigt på ett par ställen i denna miljö.

De öppna strandkanterna

Växter i och strax ovanför vattenbrynet

Cirka 28 arter har i dagsläget sin utbredningstygdpunkt i denna habitattyp. Merparten av stränderna i sjöns västra och östra delar har, som redan nämnts, branta sluttningar på grund av att de har muddrats fram. I vattnet utanför strandhaken är bunkestarr *Carex elata* ställvis en karaktäristisk växt.

Blåsäv *Schoenoplectus tabernaemontani*, en havsstrandväxt som är sällsynt i Upplands inland, upptäcktes 2016 med ett litet bestånd i vattnet invid den västra delen av norra stranden. Fyndplatsen ligger i det område som på äldre lantmäterikartor – och i den fortsatta berättelsen – benämns *Sjöhagen*. Frön av arten kan tänkas ha anlänt till sjön i samband med ett saltvattensinflöde.

Ytterligare ett par arter som kan nämnas är storskräppa *Rumex aquaticus x hydrolapathum* och kransmynta *Mentha x verticillata*. Den förstnämnda noterades med ett mindre bestånd i strandkanten längst i sydost. Den tillhör Mälarskapet men är sällsynt i övriga Uppland. Den senare kan ses här och var öster om sjön, i kanten av den smala vassbård som uppåt, mot fastmarken gränsar till klippta gräsmattor.

Äkta förgätmigej *Myosotis scorpioides* har i Solna stad sina enda kända växtplatser i sjöns strandkanter. Även bindvide *Salix aurita* finns rapporterad, "O om Råstasjön 1 jan–31 dec 2004", på sin enda kända växtplats i Solna (Artportalen 2004). Bindvide är främst knuten till näringsfattiga våtmarker med ± sur markreaktion. Det är därför något oväntat att arten lever kvar i området.

Periodiskt översvämmade, låglänta stränder med störd mark

I äldre tid, när stränderna betades och trampades av kreatur, var denna tidvis översvämmade habitattyp vanlig längs sjöns låglänta stränder. När betesdriften upphörde vid sjön försvann arter som gulkavle *Alopecurus aequalis*, rödlånke *Lythrum portula* och rosenpilört *Polygonum minus*.

Idag har ca 10 arter sin utbredningstygdpunkt i denna miljö, som vissa år ännu kan ses inom ett begränsat område. Det handlar om ett låglänt, av sjövatten om våren årligen översvämmat parti vid den västra sjökanten (se vegetationskarta s. 42).

Marken sluttar här i en jämn övergång ut mot öppet vatten, på det sätt som kännetecknade en stor del av sjöns stränder innan de ovan omnämnda vassmuddringarna sattes in.

Miljön är vegetationsfattig, vilket främst beror på att vass och högvuxna starrarter hålls tillbaka av "trampande" maskiner när sjön om sensommaren rensas från trådformiga alger och överflödande bestånd av hornsärv.

Figur 12 Bilden visar en del av den maskinellt störda, periodiskt översvämmade stranden i början av juni 2018. De ettåriga arterna hade detta år endast en svag föryngring till följd av ihållande torka. Utan återkommande störning invaderas marken snabbt av bladvass, vassstarr och andra fleråriga våtmarksväxter.

Flertalet arter som klarar av att föryngra sig framgångsrikt i denna extrema miljö är therofyter, det vill säga ettåriga växter som överlever ogynnsamma perioder som frö. När vintern släpper sitt grepp genomför de sin livscykel från frö till frö under loppet av en vegetationsperiod. Hit hör de allmänt förekommande arterna sumpnoppa *Gnaphalium uliginosum* och sumpfräne *Rorippa palustris*. De uppträder vissa år med ymniga bestånd i svackorna. Andra år, som efter den torra majmånaden 2018, är de mer tunnsådda eller uteblir helt.

Åren 2016–2017 noterades tre therofyter som av Ellenberg (1992) betecknas som salttåliga. Det handlar om tiggarranunkel *Ranunculus sceleratus*, blåmålla *Oxybasis*

glauca och rödmålla *O. rubra*. Närvaron av dessa arter tyder på att det vissa år anrikas salt i svackorna när vattnet avdunstar.

Sjöns tidvis översvämmande, störda strandsvackor hyser åtminstone vissa år de i dagsläget enda kända populationerna i Solna av tre arter; pysslingtåg *Juncus minutulus*, som är sällsynt i Uppland, ältranunkel *Ranunculus flammula* samt nickskära *Bidens cernua*. Den sistnämnda kunde emellertid inte noteras 2016–2017.

Öppna kärr och fuktsvackor

Enligt häradskartan användes Råstasjöns årligt översvämmade, västliga stränder under tidigt 1900-tal som vinterfodermark till byarna Råsta och Öhr. Växttäcket i sådana så kallade slättermader blir, vad gäller innehållet på arter och arternas täckningsgrad, präglad på ett visst sätt av slättern.

Under traditionell slätterhävning får växterna vidkännas bladförluster först under senare delen av sommaren. Till de arter som gynnas av detta hör kärrvial *Lathyrus palustris* (Ekstam & Forshed 1992 & 2000). Denna art rapporterades från sjön år 1936. Senast den iaktogs var 1964 (Artportalen: Jan Yngve Andersson).

Även madrör *Calamagrostis neglecta* gynnas tydligt av våtmarksslätter (Rydberg & Wanntorp 2001), åtminstone i Syd- och Mellansverige. Detta gräs noterades vid sjön så sent som år 2004 (Artportalen: Henry Gudmundsson). Gemensamt för såväl kärrvial som madrör är att de numera är i det närmaste försvunna från Stockholmstrakten.

Andra arter som finns belagda från Råstasjöområdet i äldre tid, men som nu har försvunnit är blåtåtel *Molinia caerulea* och strandviol *Viola stagnina*. Den sistnämnda är starkt gynnad av att marken är väl avbetad i slutet av vegetationsperioden. Populationerna slås ut relativt snabbt om hävden upphör (Ekstam & Forshed 1992).

Figur 13 Kärrvial *Lathyrus palustris* är en slättergynnad art som historiskt har funnits i Råstasjöns slättermader. Arten finns inte kvar här idag. Akvarell av Nils Forshed.

I denna miljö, som numera endast lever kvar vid den flacka västra stranden, har ca 14 arter sin utbredningstygndpunkt. Hösten 2018 slogs dessa marker på ett fullgott sätt och det avslagna materialet togs bort. Om slåttern kan upprätthållas på det sätt som nu sker kan vissa växtarter som uppträdde vid sjön i äldre tid ges rimlig möjlighet komma tillbaka.

Vasstarr *Carex acuta* uppträder idag som dominerande art. Bland högvuxna starrarter som bildar relativt stora kloner kan nämnas plattstarr *C. disticha*, slokstarr *C. pseudocyperus* och blåsstarr *C. vesicaria*.

Periodiskt översvämmade svackor i slätterhävdade gräsytor

Denna speciella våtmarkstyp finns endast företrädd på ca 50 m² i de låglänta, ögödslade gräsmarker som ligger väster om sjön mellan gångvägen och Sjövägen.

Figur 14 De periodisk översvämmade svackorna i områdets slätterhävdade gräsmarker domineras av agnsäv *Eleocharis uniglumis* en havsstrandväxt som endast uppträder sällsynt i Upplands inland.

Två arter, agnsäv *Eleocharis uniglumis* och kärrsälting *Triglochin palustris*, har här sina enda kända förekomster i Solna. I vissa svackor är agnsäv den helt dominerande växten. Denna art uppträder allmänt på havsstränder i Uppland, men är endast känd från ett fåtal platser i inlandet. I andra, sannolikt mindre saltpåverkade fuktsvackor i de slätterhävdade gräsmarkerna, uppträder kärrsälting med tunnsådda populationer. Denna art, som främst hör hemma i välhävdade fuktängar, minskar i mängd om hävden i form av betning och/eller slätter upphör (Ekstam & Forshed 1992). Förekomsten av agnsäv och kärrsälting vid Råstasjön är beroende av att marken slås och att det avslagna materialet förs bort.

Figur 15 Jättestarr *Carex riparia* är en inhemsk karaktärsväxt i de aldominerade sumpskogarna. Akvarell av Nils Forshed.

Kalkfuktängar – en habitattyp som har försvunnit

Enligt de uppgifter som redovisas i *bilaga 2* kunde under 1800-talet en rad växtarter som främst hör hemma på fuktiga, kalkrika gräsmarker ses vid Råstasjön. De arter som kan räknas hit och som finns belagda från området är ängsnycklar *Dactylorhiza incarnata*, gräsull *Eriophyrum latifolium*, tidig ängsgentiana *Gentianella amarella* var. *lingulata*, slätterblomma *Parnassia palustris*, tätört *Pinguicula vulgaris* och älvväxing *Sesleria uliginosa*.

Alla dessa arter, som är kända för att gynnas av traditionell och kontinuerlig gräsmarkshävd (Ekstam & Forshed 1992), är nu sedan länge utdöda i området.

Sumpskogar

Enligt *bilaga 2* har tre arter som vanligtvis uppträder i alsumpskogar och sumpskogskanter funnits vid Råstasjön i äldre tid. Det handlar om tagelstarr *Carex appropinquata*, granbräken *Dryopteris cristata* och mossviol *Viola epipsila*, vilka nu sedan länge är utgångna.

Idag har cirka 22 arter sin utbredningstygndpunkt i områdets sumpskogar. Det går att urskilja två vegetationstyper, där den ena är helt dominerad av högvuxna träd i form av klibbal och där den andra domineras av videbuskar *Salix spp.* (Utbredningen av de båda sumpskogstyperna framgår av vegetationskartan på sidan 42.)

De sumpskogar som domineras av *Salix*-arter är oftast fattiga på kärlväxtarter. Från botanisk synpunkt är det därför de al-dominerade sumpskogarna som tilldrar sig störst intresse. De mest marktäckande växterna i fältskiktet är här jättestarr *Carex riparia*, blekbalsamin *Impatiens parviflora*, grenrör *Calamagrostis canescens* och skogssäv *Scirpus sylvaticus*. Jättestarr är historiskt en karaktärsväxt i denna miljö, men är numera på reträtt till följd av ökande konkurrens från framför allt blekbalsamin.

Blekbalsamin förtjänar en särskild kommentar, eftersom den under senare år med stor framgång har invaderat näringsrika, fuktiga lövskogar i stora delar av Europa. Arten har sitt ursprung i Centralasien. Den betecknas idag som "invasiv främmande art" i Polen, Tyskland och Danmark (Invasive species of the World: cabi.org/isc).

Figur 16 Blekbalsamin har under senare årtionden expanderat starkt i de al-dominerade sumpskogarna på bekostnad av bland annat jättestarr.

Arten sågs första gången vildväxande i Sverige år 1870 (Hylander 1971). I Uppland noterades den första gången 1921 (Almquist 1929). Från Råstasjön (Sjöhagen) finns Blekbalsamin rapporterad först 1981 (Artportalen: Urban Ekstam), men arten var redan då väl etablerad i området.

Blekbalsamin tycks sky långvariga översvämningar och torde därför gynnas av den nuvarande vattenregimen i sjön. Expansionen i Sjöhagen har varit snabb under senare år. Arten kan emellertid, i likhet med andra ettåriga växter, variera starkt i mängd från år till år.

Högvuxna ormbunkar, främst skogsbräken *Dryopteris carthusiana*, men även majbräken *Athyrium filixfemina* och lundbräken *Dryopteris dilatata*, växer här och var invid grova alsocklar i de strandnära sumpskogarna norr om sjön.

Nordbräken *Dryopteris expansa* och missne *Calla palustris* har i Solna stad för närvarande sina enda kända förekomster inom Råstasjöområdet. Den senare kunde, fram till i början av 1970-talet, ses även i ett alkärr vid Västra skogen i Huvudsta. Detta kärr torrlades emellertid i samband med att tunnelbanans blå linje byggdes (Jan Yngve Andersson, Solna muntligt).

De terrestriska miljöerna

Fastmarkernas historia och ekologi

Mark och klimat

Som tidigare nämnts är glacial, varvig lera den helt dominerande jordarten inom Råstasjöområdet. Leran är rik på växtnäringsämnen, vilket gör att produktionen i växttäckets är hög. Till följd av kapillära vattenrörelser är ytskiktet i marken ganska fuktigt även vid viss sommartorka.

Det enda område som har avvikande markbetingelser, åtminstone om vi ser till de naturgivna förhållandena, ligger längst i norr i det område som historiskt går under namnet Sjöhagen. Här sticker urberg i form av porfyrisk granit upp ur leran och på bergets sluttningar finns ett tunt och osammanhängande lager av svallad morän. Marken är näringsfattig och torr, vilket gör att växttäckets är magert och hedartat.

Markanvändning och markägande under historisk tid

Någon gång under medeltid blev marken runt Råstasjön fördelad på fem byar; Råsta, Järva, Frösunda, Alby och Ör. Närheten till Stockholm har i alla tider gjort markägandet i dessa byar åtråvärd. Markerna runt sjön kom i växande utsträckning att innehållas av välsituerade ämbetsmän, adelsfolk och kungligheter. I stort sett all mark i området har därför brukats genom arrendeavtal (se vidare Lagerås 2013).

Råsta by kan tas som exempel. År 1671 köptes hela byn, med två hemman och tre tillhörande torp, av änkedrottning Hedvig Eleonora. Byn hamnade under godset Jakobsdal, vars namn år 1684 ändrades till Ulriksdal.

Ägarförhållanden har betydelse för vår förståelse av naturens utseende i ett område. Sjöhagen i Råsta by är ett talande exempel. År 1773 betecknades denna betesmark som "kunglig skogspark". Betesdriften fortsatte som förut, men träden som främst utgjordes av tallar, fick inte längre huggas av arrendatorerna (Slottsarkivet Ulriksdals slott, husesyns-protokoll år 1773). Se vidare figur 17 med tillhörande beskrivning.

De bördiga före detta lerbottnarna närmast sjön har över tid främst hävdats genom ängsbruk, där marken betades först efter det att höskörden var bärgad. Den ovan omnämnda Sjöhagen, som från vår till höst uteslutande användes som betesmark, utgör härvidlag ett undantag. Vidare kan nämnas att de i stort sett enda åkrar som har funnits inom undersökningsområdet bröts upp på 1600-talet söder om sjön, på det så kallade Prästtorpets mark.

Enligt häradskartan hade hela landskapet runt sjön ännu under tidigt 1900-tal en rent agrar karaktär, med hävdade åkrar, ängar och betesmarker. Arealen betesmark hade vid denna tid ökat på bekostnad av ängsmarkerna. Numera har all betesdrift upphört i området. Sjöhagen övergavs som betesmark för 70–80 år sedan, varvid området snabbt invaderades av lövsly (se beskrivning sidan 30). Äganderätten till Sjöhagen övertogs av Solna stad år 1968.

Prästtorpet – en viktig gård i Solnas bebyggelsehistoria

Av en geometrisk karta från 1690-talet (LMA: Ägomätning år 1694) framgår att marken utefter den västra delen av Råstasjöns södra strand låg under Alby och att den medeltida byn Alby nu betecknades som ett säteri. Alldeles invid stranden låg mangårdsbyggnaden till en av säteriets arrendegårdar, "Presttorpet", som omnämns första gången i en boskaps- och mantalslängd från 1650 (Lagerås 2013). (Namnet Prästtorpet ger enligt Lagerås en antydning om att intäkterna i form av arrende från detta torp användes av säteriet som betalning av tionde till kyrkan.)

Ett minne i växttäcknet från Prästtorpets tid har att göra med den forna ladugården. I slutningarna nedanför den plats där vi kan förmoda att gödselstacken låg är näringsnivån fortfarande hög. Här finns på ömse sidor om dagens gångväg frodiga bestånd av starkt kvävegynnade växter som hundkex *Anthriscus sylvestris* och uppländsk vallört *Symphytum x uplandicum*.

I samband med ett arvsskifte åren 1815/1816 styckades Prästtorpets mark av från Alby säteri. Ägandet övergick nu till en räcka av förmögna borgare.

Den förste innehavaren var kammarrättsrådet *Gustaf Johan Billberg*, en person som i eftervärlden är mest känd för sitt passionerade intresse för naturvetenskap, främst entomologi och botanik. Billberg ändrade fastighetens namn till *Ellenhill* och en ny, numera riven bostadsbyggnad uppfördes inåt land ca 200 meter från torpstället. I anslutning till denna byggnad lät Billberg inrätta en omfattande botanisk trädgård.

Billbergs tid som ägare av Ellenhill – och hans arbete att så ut frön av mer än 2000 växtarter i sin trädgård – avbröts år 1821. Han hade då kommit på obestånd och tvingades sälja fastigheten (Riksarkivet.se/Svensk Biografiskt Lexikon, 2018).

Figur 17 Bilden visar en av de mäktiga tallar som ännu bär spår efter det gamla bruket att hugga bort de nedre grenvarven på trädstammarna. I ett husesynsprotokoll från Råsta by år 1773 står antecknat: "Beteshagarne äro med ung tall och tätt med enbuskar öfverväxte, utom Sjöhagen som af arrendatoren nyligen genom dahlekarlar blifvit till skogen uppkvistad och enbuskarne afrögde." Uppgiften att tallarna i Sjöhagen "kvistades upp" betyder att arrendatorerna inte hade rätt att – och inte heller tog risken att – avverka dem vid roten.

Det är förmodligen Billbergs ursprungliga trädgård som finns inlagd på den karta över Stockholmstrakten som uppmättes 1844–1845 (Topografiska korpsen 1861). Trädgårdens utbredning och läge framgår av figur 5 på sidan 11. Figuren visar att trädgården bestod av 11 kvarter eller odlingslotter som sammanlagt omfattade ca ett hektar (ca 10 000 m²). Trädgårdens öden kan i viss utsträckning följas på äldre kartor. Redan 1851 hade fem av de ursprungliga kvarteren övergivits av de nya ägarna (Riksarkivet: Sockenkartan år 1851).

Förmodligen var det Billberg som lät påbörja omvandlingen av åker- och ängsmarkerna nere vid sjön till parkmark. Som minnen från denna parkanläggning kan man idag se fem planterade bokar *Fagus sylvatica*, där det största trädet har en omkrets om hela 233 cm. Vidare ett par grova lindar *Tilia cordata*, en högvuxen coloradogran *Abies concolor*, det enda kända exemplaret av sin art i Solna, samt en berså av syren *Syringa vulgaris*. Syrenerna planterades på ungefär den plats där Prästtorpets mangårdsbyggnad en gång stod (LMA: Arealmätning år 1782). Coloradogranen är numera borta, efter att den föll i en storm vintern 2019.

År 1907 sålde dåvarande innehavaren, grosshandlare Emil Herrman, hela egendomen Ellenhill med sina 92 hektar till privata markexploatörer (Holmberg 1947). Köpet innefattade bland annat nuvarande gamla Råsunda. Den äldsta villabebyggelsen med tillhörande trädgårdar söder om sjön, invid gränsen till undersökningsområdet, tillkom senare.

1900-talets deponi och fyllnadsmassor

Den tidigare omnämnda *Storängen*, som i äldre tid bredde ut sig på Frösundas inägor öster om sjön, har en dramatisk sentida historia. Marken här användes från tidigt 1900-tal till en bit in på 1960-talet som deponi för osorterat avfall, främst organiskt hushållsavfall, men även byggavfall, metallskrot och annat. Den växande deponin kom till slut att täcka en yta om hela 6,5 hektar (Golder Associates 2013), där en stor del ligger inom det område som beskrivs i denna rapport.

Tjockleken hos det deponerade materialet varierar från ca 2 till hela 11 meter (Golder Associates 2013). Mäktigheten är som störst i området rakt öster om sjön, där deponin bildar en brant sluttning som löper parallellt med stranden ca 30–60 meter från vattenlinjen. Deponin stängdes i början av 1960-talet. Delar av deponiområdet används idag som minigolfbana, fotbollsplan och parkeringsplats.

Norr om Råstasjön finns ett område med fyllnadsmassor, bland annat sprängsten och tegel, som med varierande bredd sträcker sig från Sjöhagen, norr om Råstasjön, till Råstasjöns utlopp i öster. Utfyllnaden gjordes troligen under slutet av 1960-talet. Området är idag till stor del beväxt med relativt grov asp *Populus tremula*. (Se vegetationskartan sidan 42.)

Växtlivet i de terrestriska miljöerna

I det följande beskrivs växtlivet i de fastmarker som omgärdar sjön under tre huvudrubriker. Här ska anmärkas att äldre uppgifter om växtlivet i de terrestriska miljöerna runt Råstasjön är mycket knapphändiga. Det går därför inte att teckna annat än en fragmentarisk bild av hur floran har förändrats i fastmarkernas habitattyper i ett långt tidsperspektiv.

Skogsmarker och lövbryn

Cirka 75 arter har sin huvudutbredning i denna naturtyp, där ca 35 arter har sin utbredningstygdpunkt på ängsartad skogsmark, ca 10 arter på hedartad skogsmark och ca 30 arter i brynmiljöer som domineras av lövträd och lövbuskar.

Ängsartad skogsmark

Den största arealen skog med ängsartad vegetation finns i Sjöhagen. En variant av denna miljö finns också i form av en mindre björkdunge som ligger mellan stranden och Sjövägen i områdets sydvästra del.

I samband med att betesdriften upphörde invaderades Sjöhagen av lövsly. Av dagens trädskikt kan vi se att det kom in en mängd vedväxter, där skogsek *Quercus robur*, vårtbjörk *Betula pendula*, rönn *Sorbus aucuparia* och hägg *Prunus padus* är de vanligaste. Även skogsalm etablerade sig rikligt i delar av området när betesdriften upphörde, vilket vi ska återkomma till.

Ett 40-tal av de en gång fredade tallar som omnämns ovan lever kvar i området. Så gott som alla träden är gamla och grova; medelåldern är ca 160 år och stammarnas diameter i brösthöjd mäter 50 till 80 cm. Dessa tallar är skyddsvärda från såväl biologisk som kulturhistorisk synpunkt. Här kan nämnas att tre av träden hyser den vedlevande, rödlistade svamparten talticka *Phellinus pini* (NT).

Flertalet träd är emellertid nu på fallrepet på grund av att de för vart år blir alltmer överväxta av unga, snabbväxande träd, där skogsek och vårtbjörk står för ungefär hälften av den ljus- och utrymmeskonkurrerande överväxten. Figur 17 visar en av dessa tallar.

I Sjöhagen blev skogsalm under andra halvan av 1900-talet ett dominerande träd inom det område som ligger mellan de två gångvägar som löper parallellt med strandlinjen. Buskskiktet var måttligt och på marken blommade om våren tusentals blåsippor *Hepatica nobilis*. När almsjukan slog till på 1990-talet kom en fröföryngrad, ny generation av skogsalm att etablera sig. Detta är intressant inte minst därför att skogsalm idag betraktas som akut hotad i Sverige.

Under inventeringsåren var marken ogenomtränglig till följd av slyuppslag. Ytterst små mängder fotosyntesaktivt ljus nådde ner till marken efter lövsprickningen, med följd att de stora bestånden av blåsippa riskerade att slås ut. Under vårvintern 2018 lät därför Solna stad röja bort all slyvegetation, med undantag för utvalda exemplar av skogsalm.

De yttre gränserna för blåsippans nuvarande utbredning i Sjöhagen framgår av de rapporterade fynden i Artportalen. Svart trolldruva *Actaea spicata* och hässlebrodd *Milium effusum* är exempel på karaktäristiska följeslagare i växttäckets inom blåsippans utbredningsområde.

Av betesmarkstidens växtliv återstår idag mycket lite i Sjöhagen. Vissa partier har med tiden fått en lundartad flora, men där marken är starkt beskuggad finns inga växter i fältskiktet över huvud taget. På grund av ljusbristen uppträder många lövskogsarter främst i områdets brynmiljöer. Den skogsmark som nås av en tillräcklig mängd fotosyntesaktivt ljus ligger främst på ömse sidor om gångvägarna. Här är lundgröe *Poa nemoralis* ofta den dominerande arten i fältskiktet, men i vissa delområden uppträder lundelm *Elymus caninus* och andra kvävegynnade växter i riklig mängd.

Den björkdunge i Råstasjöområdets sydvästra hörn som omnämns ovan – och som i början av 1900-talet hävdades som äng – är emellertid fortfarande relativt ljusöppen. Här finns enstaka exemplar av natt och dag *Melampyrum nemorosum* och gullviva *Primula veris*, arter som är kända för att gynnas av ängsbruk (Ekstam & Forshed 1992) och som utgör minnen i växttäcket från den agrara tiden.

Råstasjöområdets ängsartade skogar hyser två uppländska rariteter; benved *Euonymus europaeus* som är sällsynt i landskapet och dårört *Scopolia carniolica* som är mycket sällsynt. För den senare handlar det om två växtplatser – de enda kända förekomsterna i Solna stad. Dårört är en sentida invandrare, en "trädgårdsflykting" som har sitt ursprung i centrala och östra Europa. Arten rapporterades första gången förvildad i Sverige år 1870 (Hylander 1971), i Stockholmstrakten 1895 (Jonsell 2010) och vid Råstasjön 2011 (observation och fotodokumentation av Veronica Gelland Boström).

Figur 18 Dårört *Scopolia carniolica* norr om Råstasjön, den 20:e april 2011.

Hedartad skogsmark

Ett 10-tal arter har sin utbredningstygdpunkt i denna habitattyp, som endast förekommer inom ett mindre område i den norra delen av Sjöhagen. Marken består, som redan nämnts, av granithällar, vars sluttningar åt söder täcks av ett

tunt lager av urtvättad, sandig morän. Växttäckningen avviker starkt från all annan skogsvegetation inom Råstasjöområdet, med förekomst av surhumusväxter som kruståtel *Avenella flexuosa*, gökärt *Lathyrus linifolius*, blåbär *Vaccinium myrtillus* och lingon *Vaccinium vitisidaea*.

Figur 19 Gullviva *Primula veris* gynnas av ängsslätter och finns kvar på några platser vid Råstasjön som minne från den tidigare ängshävden. Akvarell av Nils Forshed.

Lövbryn

Ett 30-tal arter har sin utbredningstygdpunkt i denna miljö.

Gulsippa *Anemone ranunculoides* uppträder i smärre kloner på ett 10-tal platser. Den ymnigaste förekomsten omfattade år 2016 ca 150 blommande stänglar. Växtplatsen är ett sydvänt, halvskuggigt lövbryn som ligger i Råstasjöområdets västligaste del, norr om den öppna gräsmarken. Ett bestånd om ett 40-tal blomstänglar har etablerat sig i utkanten av ett yngre aspbestånd strax intill.

Arten är av allt att döma under spridning i området, men på grund av att de ängsartade skogsbestånden är alltför igenväxta och skuggiga, är expansionen begränsad till brynmiljöer. Små kloner kan ses i de relativt solbelysta vägrenarna norr om sjön och i denna för gulsippan udda miljö är arten under viss expansion.

Figur 20 Gulsippa *Anemone ranunculoides*. Akvarell av Nils Forshed.

Långsvingel *Schedonorus giganteus* och lundbräsma *Cardamine impatiens*, som är tämligen sällsynta i Uppland, sågs med var sitt mindre bestånd i Sjöheden, på en relativt ljusöppen plats i närheten av sjön.

Mistel *Viscum album*, en värmegynnad art som av allt att döma är under stark spridning i Stockholmstrakten, växte tidigare med flera stora exemplar på en grov sälg i strandkanten öster om sjön. Detta träd avverkades av misstag, men ett exemplar av mistel kan fortfarande ses i Råstasjöområdet på en sälgbuske invid Råsta strandväg.

Parkmarker

Cirka 120 arter har sin huvudutbredning i områdets parkmarker, i vilka fyra olikartade vegetationstyper kan urskiljas.

Invid gränsen till parkområdet, vid mellersta delen av sjöns södra strand, finns Råstasjöområdets äldsta träd, en skogsek *Quercus robur* som har en omkrets i brösthöjd om hela 502 cm. Denna ek kan tänkas vara ett minne från sent 1600-tal, när bondbyn Alby omvandlades till ett säteri. Under stormaktiden och barockens stilideal användes ekar på de stora godsens för att visa på makt och rikedom; de fungerade som tydliga "statusmarkörer" i landskapet.

I Råstasjöområdets parkmarker finns, framför allt söder och väster om sjön, en rad inplanterade vedväxter. Det handlar bland annat om häckvide *Salix x smithiana*, silverpil *S. alba* var. *sericea*, gulpil *S. alba* var. *vitellina* och storbladig benved *Euonymus latifolius*. I likhet med de ovan omnämnda bok och coloradogran lyckas dessa arter inte föryngra sig. Den gulpil som står i kanten av videsnåren söder om Norra Råstabäcken förtjänar ändå ett särskilt omnämnande: Trädet har en omkrets i brösthöjd om hela 320 centimeter.

Andra inplanterade träd- och buskarter, som gråal *Alnus incana*, videkornell *Cornus alba*, skogskornell *Cornus sanguinea* och ginnalalönn *Acer tataricum* subsp. *ginnala*, lyckas däremot föryngra sig av egen kraft. Av den sistnämnda noterades ett ca 8 meter högt, sannolikt självföryngrat träd i kanten av de täta videsnåren invid Sjövägen väster om sjön. Inom parkområdet i väster har skogskornell troligen sina enda "spontana" förekomster i Solna.

Konventionellt skötta gräsmattor

Cirka 27 arter, allesammans vanligt förekommande i Solna, har sin utbredningstyp i denna till ytan omfattande habitattyp.

I maj är gräsmattornas fuktsvackor guldfärgade av blommande svalört *Ficaria verna* och majsmörblomma *Ranunculus auricomus*. På mer väl-dränerad, "frisk" mark domineras växttäckets av andra klonbildande arter som vanligt ängsgröe *Poa pratensis* subsp. *pratensis*, teveronika *Veronica chamaedrys*, glansdagdkåpa *Alchemilla micans* och betesdagdkåpa *A. monticola*. Under augusti–september kännetecknas växttäckets över stora ytor av rikt blommande höstfibbla *Scorzoneroides autumnalis*.

Den mest artrika gräsmattan är belägen på mager, väl-dränerad mark i den centrala delen av Sjöheden. Rödven *Agrostis capillaris*, betesdagdkåpa och liten blåklocka *Campanula rotundifolia* utgör här karaktäristiska inslag i växttäckets.

Naturliga gräsmarker

Ett 20-tal arter har sin utbredningstygdpunkt i denna habitattyp, som endast förekommer väster om sjön.

Dessa före detta ängsmarker har fram till för ett par år sedan klippts på vanligt sätt som gräsmattor. Tack vare att marken aldrig har gödslats har växttäckets drag av naturlig gräsmark, där rödven uppträder som vegetationsbildare inom väldränerade partier och där rödsvingel *Festuca rubra* har stark ställning på fuktig mark.

Denna gräsmark har goda förutsättningar att återfå ett artrikt växttäck, förutsatt att ängsbrukstidens störningsregim med julislåtter och höstbetning kan efterliknas. Enligt nu gällande skötselplan ska marken därför slås med skärande/klippande redskap en första gång i mitten av juli och en andra gång i slutet av augusti.

Här finns ett antal små, om våren vattenfyllda svackor som är intressanta från botanisk synpunkt, vilket redan har kommenterats (s. 23).

Gräsmarker på före detta åkrar

Den enda åkermark som har hävdats till in i sen tid inom Råstasjöområdet är belägen norr om Sjövägen i områdets sydvästra hörn. Att denna mark användes för vallodling framgår av att växttäckets domineras av insådda vallväxter som hundäxing *Dactylis glomerata*, ängssvingel *Schedonorus pratensis* och timotej *Phleum pratense*. Idag kan man emellertid också se relativt nyinvandrande gräsmarksväxter som betesdagglåpa *Alchemilla monticola*, rödsvingel *Festuca rubra* och äkta ängsbräsma *Cardamine pratensis subsp. pratensis*.

I övergången till den björkdunge som ligger omedelbart norr om åkern, växer bland annat gullviva *Primula veris* och buskviol *Viola hirta*.

Halvöppen mark hävdad med slåtter

Cirka 27 arter har sin utbredningstygdpunkt i denna habitattyp, som främst finns söder om sjön på mark som en gång tillhörde Prästtorpets inägor med sina åkrar och ängar. De träd som ger speciell karaktär åt området är de tidigare omnämnda bokar och lindar som planterades under "grosshandlartiden".

Inom detta område har under senare år påsklilja *Narcissus pseudonarcissus* och krollilja *Lilium martagon* planterats ut i stor mängd. Här finns också en äldre, utplanterad population av kungsänsilja *Fritillaria meleagris*. För blomningens skull låter Tekniska förvaltningen i Solna slå bland annat detta område först under sommaren.

Här noterades i juni 2014 tre plantor av en vitblommig stjärnhycint *Camassia leichtlinii subsp. leichtlinii* (Artportalen: Claes Göran Magnusson), som inte tidigare har rapporterats från Uppland. En liten population lever ännu kvar på platsen.

Marken är högproduktiv och förnabildningen i området har därför under senare år varit påtaglig. Under loppet av försommaren tar igenväxningsarter som hundäxing, ängssvingel och hundkåx *Anthriscus sylvestris* herravälde i växttäckets.

Tidigblommande växter i form av blåstjärnor och nunneörter utgör karaktäristiska inslag i Råstasjöområdets parkmarker. Av "blåa stjärnor" finns tre arter; rysk blåstjärna *Othocallis siberica* som är mycket allmän, vårstjärna *Scilla forbesii* som är tämligen

allmän och stor vårstjärna *Scilla luciliae* som är mindre allmän. De uppträder inte bara i de parkmarker som slås sent, utan även i de konventionellt skötta gräsmattorna öster om sjön och då främst i den gamla soptippens branta sluttning.

Nunneörtsläktet, som företräds av fyra arter, förekommer däremot så gott som enbart inom de delar av parkområdet som slås sent och de uppträder där främst i halvsugga invid buskar och träd. Vanlig stornunneört *Corydalis solida subsp. solida* förekommer allmänt, smånunneört *Corydalis intermedia* mindre allmänt. De övriga två, sibirisk nunneört *Corydalis nobilis* och sloknunneört *Corydalis pumila*, sågs 2016–2017 endast med några få exemplar.

Balkansippa *Anemone blanda*, en trädgårdsflykting med sydlig huvudutbredning i Europa, sågs med ett exemplar i kanten av de tidigare omnämnda syrensnåren. Arten är mycket sällsynt i Uppland, men antalet rapporterade fynd har enligt data från Artportalen ökat under senare år.

Berghällar och tunn jord på berg

I parkområdet söder om sjön finns berg i dagen i form av rundhällar på några ställen och i anslutning till dem är jorden sandig, tunn och väl-dränerad. I denna miljö, som endast omfattar några hundra kvadratmeter, har ett 20-tal arter sina enda förekomster i Råstasjöområdet. Av dessa uppträder blek fetknopp *Sedum hispanicum* och purpurlök *Allium hollandicum* endast sällsynt i Uppland. Båda är prydnadsväxter, som troligen har spritt sig till sina nuvarande växtplatser från de intilliggande trädgårdarna.

Vassdominerade fastmarker

Om den mark som ligger strax ovanför sjöns högvattenlinje inte klipps eller slås invaderas den snabbt av bladvass. Dessa "fastmarksbestånd" av vass finns som ett smalt bälte utefter sjöns östra strand, vilket gör att den besökande allmänheten inte ser särskilt mycket av sjön. Det är därför önskvärt att en del vasspartier slås av på återkommande sätt.

Ruderatmarker – störd mark

I runda tal 40 % av de kärlväxtarter som kunde noteras i Råstasjöområdet har sin utbredningstygndpunkt på störd mark.

De växter som lyckas etablera sig när det ursprungliga växttäcket slås ut på grund av att marken störs – att den trampas hårt, att den rörs om eller att den blir över-täckt av tillfört material – kallas ofta ruderatväxter. Gemensamt för dem är att de vid etableringstillfället inte tål nämnvärd konkurrens om ljus och andra resurser som behövs för tillväxt.

Arterna inom denna evolutionära grupp har enligt Grime (1988) en strategi för överlevnad som främst kännetecknas av två egenskaper: De har för det första god förmåga att växa till snabbt under gröningsfasen och för det andra har deras frön förmåga att mogna snabbt – och att sprida sig snabbt.

Fröproduktionen är vanligtvis stor och fröna kan hos många eller till och med flertalet arter ligga vilande i marken under viss tid utan att förlora sin förmåga att gro (ex. Grime 1988 och Thompson et al. 1997).

På störd, konkurrensfri mark är det till viss del en slump vilka arter som på en given yta väcks till liv ur fröbanken – och vilka som rekryteras från nybildade frön, sådana som anländer med det så kallade fröregnet. Variationen av arter blir stor, men det finns ändå ett visst mönster i växttäcket, där arterna kan grupperas i skrån, det vill säga grupper av arter som exploaterar samma resurs i tid och rum på ett likartat sätt.

Väl etablerade med fullt utvecklade blad varierar de enskilda ruderväxternas konkurrensförmåga inom vida gränser. På störd mark avlöser de därför varandra enligt ett visst mönster. Under förutsättning att störningen inte upprepas sker en succession, där de arter som är kortlivade och/eller småvuxna har god förmåga att föryngra sig främst under den tidiga, i stort sett konkurrensfria successionsfasen.

De ”yngre” successionsfaserna (”fas 1 & 2” i den fortsatta berättelsen) intar ofta vägkanter och mindre områden, där vegetationens karaktär kan skifta inom några få meter. Dessa vegetationstyper har därför inte kunnat redovisas var för sig på den vegetationskarta som visas på sidan 42.

I det följande kommenteras ett urval av arter i högproduktiva respektive lågproduktiva ruderväxter med sina successionsfaser under skilda rubriker.

Näringsrik ruderväxter

De arter som har sin huvudutbredning inom denna habitattyp lever på mark som har förutsättningar att utveckla en mer eller mindre frodig vegetation. Sådana marker har det gemensamt att växterna har relativt god tillgång till upptagbart kväve. Det urval av arter som kommenteras under de tre följande underrubrikerna har alltifrån medelmåttliga till mycket höga indikatorvärden för upptagbart kväve; ”kvävetal 5–9” enligt den kategorisering som har gjorts för mellaneuropeiska förhållanden av Heinz Ellenberg (1992).

En tidig successionsfas, ”fas 1” på ± kväverik mark

Cirka 76 arter har över tid haft sin utbredningstygndpunkt i denna habitattyp. Nio av dem kunde inte noteras 2016–2017, varav sex sannolikt är utgångna. Om störningarna uteblir slås flertalet ”fas 1-arter” ut av mer storvuxna, fleråriga ruderväxter inom 2–3 år. Till de utgångna arterna hör de nationellt rödlistade piggfrö *Lappula squarrosa* (EN) och paddfot *Asperugo procumbens* (NT).

Vissa arter som tillhör den tidiga successionsfasen kan nå dominerande ställning genom att konkurrensen enbart begränsas till följd av tramp. Gatkamomill *Matricaria discoidea* är en sådan art. Under sensommaren kan denna ettåriga växt vissa år uppträda i kopiös mängd på hårt ”fågeltrampad”, fågelgödslad mark strax ovanför Råstasjöns högvattenlinje.

Flertalet arter som tillhör detta skrå är emellertid normalt mer tunnsådda. Norsk fingerört *Potentilla norvegica* och småsporre *Chaenorhinum minus* samt den nationellt rödlistade arten etternässla *Urtica urens* (NT) kan betecknas som typiska för denna fas i Råstasjöområdet. De i Uppland ovanliga vägsenap *Sisymbrium officinale* och sprödarv *Myosoton aquaticum* uppträder sällsynt i anslutning till vägkanter på den gamla soptippen.

Figur 21 Norsk fingerört *Potentilla norvegica*.

"Fas 1-arter" som har noterats först under de senaste åren är de i Uppland sällsynta hamnsolros *Helianthus petiolaris* (Artportalen: Johan Törnvall 2017), björkspirea *Spiraea betulifolia*, hårgängel *Galinsoga quadriradiata* (Artportalen: Jan Yngve Andersson m.fl. 2017), morgonstjärna *Ornithogalum umbellatum*, stockros *Alcea rosea*, gulreseda *Reseda lutea* och ekorkorn *Hordeum jubatum*.

Även syltåg *Juncus tenuis*, som är knuten till ljusöppna, relativt hårt trampade, sandiga stigar och gångvägskanter – och som sågs första gången i Uppland år 1998 (Artportalen: Anders Svenson) – tillhör de nyinvandrade växterna.

Slutligen ska nämnas att tre arter som tillhör detta skrå – sprödarv, hamnsolros och stor femfingerört *Potentilla neglecta* – för närvarande har sina enda kända förekomster i Solna inom Råstasjöområdet.

En mellanfas i successionen, "fas 2" på ± kväverik mark

Cirka 66 arter har över tid haft sin utbredningstygndpunkt i den vegetationstyp, som inställer sig på högproduktiv mark ett par tre år efter ett störningsingrepp.

De mest framgångsrika arterna inom detta skrå är hundkäx, ryssgubbe *Bunias orientalis* och uppländsk vallört. De tävlar med varandra om att nå fullständig dominans i växttäcknet och ofta är det uppländsk vallört som går segrande fram. Denna art har faktiskt så god konkurrenskraft på starkt kväverik mark att till och med den nitrofila arten brännässla *Urtica dioica* har svårt att göra sig gällande. Ullkardborre *Arctium tomentosum* är en annan växt som här och var lyckas nå dominerande ställning i växttäcknet.

Figur 22 Hundkäx, ryssgubbe och uppländsk vallört tävlar ofta med varandra om herravälde på den mest kväverika marken.

En i Uppland sällsynt växt som tillhör denna artgrupp och som tycks ha förmåga att hävda sig väl över tid är guldkörvel *Chaerophyllum aureum*. Den har sedan länge en relativt stor och vital population öster om sjön, i ett stråk utefter gångvägen vid foten av sopbergets sluttning.

Liten kardborre *Arctium minus* förefaller vara den enda medlemmen av detta skrå som har försvunnit från Råstasjöområdet. Detta är svårt att förklara, eftersom denna art är relativt vanlig i Solna.

Under senare år har ett antal ovanliga arter dykt upp. Det handlar om de i Uppland mycket sällsynta dockvresros *Rosa x rugotida* (Artportalen: Henry Gudmundsson 2012) och höstanemon *Anemone hupehensis* samt de i landskapet sällsynta glansros *Rosa virginiana* (Artportalen: Henry Gudmundsson 2012), mellanmalva *Malva alcea x moschata* och praktspirea *Spiraea japonica*.

Till "fas 2-arterna" på kväverik mark hör också jätteslide *Reynoutria sachalinensis*. Vi har här att göra med en växt som, med sina bambuliknade stjälkar, kan nå en höjd om hela tre meter. Denna art uppträder i nuläget med en enda klon i en fuktsvacka som omgärdas av tät slyskog i Sjöheden. Beståndet är instängt av den omgivande skogen, vilket är lyckosamt eftersom jättesliden är känt för sin förmåga att sprida sig snabbt. Arten anses ha sitt ursprung på ön Sachalin vid Stilla havet.

Arter som tillhör "fas 2" på kväverik mark och som i Solna för närvarande endast är kända från Råstasjöområdet är dockvresros, höstanemon, mellanmalva och guldkörvel.

En sen successionsfas, "fas 3" på ± kväverik mark

Cirka 11 arter har sin utbredningstygndpunkt i denna habitattyp, som domineras av träd och buskar. Hägg och fläder *Sambucus nigra* är typiska arter i detta skrå. Två i Stockholmstrakten relativt ovanliga vedväxter, svartpoppel *Populus nigra* och klättrvildvin *Parthenocissus quinquefolia*, sågs under fältarbetet med vardera en individ strax norr om Råstaån. Båda kan ha anlänt med de fyllnadsmassor som påförts i området.

När Solna stad åren 1973–1983 lät muddra bort mängder av vass från sjön, lades muddermassorna för avvattning på ett par platser invid sjön. En kvarvarande vall av den ena avvattningsbassängen kan fortfarande ses en bit från gångvägen norr om sjön. Den andra bassängen fanns strax söder om Råstaån. Muddermassorna på båda dessa platser intogs snabbt av vårtbjörk och denna art är idag helt dominerande i trädskiktet (se vegetationskartan s. 42.)

Näringsfattig ruderatmark

En tidig successionsfas, "fas 1" på kvävefattig mark

Cirka 28 arter har setts i denna habitattyp över tid, men av dem kunde 8 arter inte noteras under inventeringen. Hit hör de i Uppland sällsynta finsk fingerört *Potentilla intermedia* och hamnsenap *Sisymbrium altissimum*, vilka båda sannolikt har försvunnit från Råstasjöområdet.

Arter som idag ger identitet åt den nyanlagda grusplanen vid Evenemangsgatan är fältkrassing *Lepidium campestre* och pricknattljus *Oenothera muricata*.

Vildtimotej *Phleum pratense subsp. nodosum* sågs i mängd på de nyanlagda trottoarkanterna utefter Sjövägens västra sträckning. Att denna växt förekommer i Råstasjöområdet kan synas märkligt, eftersom den främst hör hemma på magra torrbackar i sydöstra Sverige. Närvaron av vildtimotej kan förmodligen förklaras av att den har anlänt med utsått gräsfrö som har importerats från utlandet.

En mellanfas i successionen, "fas 2" på kvävefattig mark

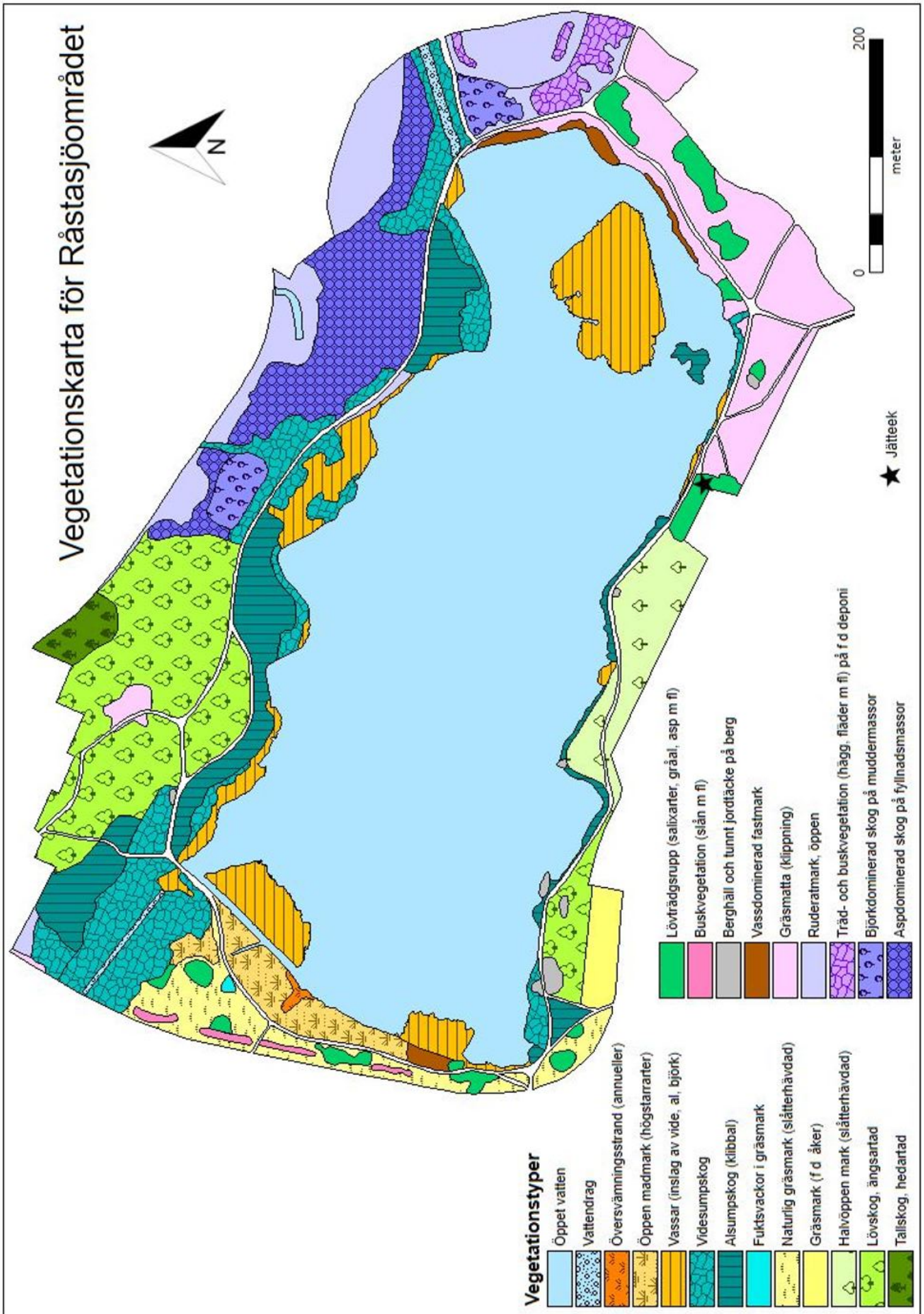
Cirka 24 arter som kan räknas till detta skrå har noterats i området över tid. Av dem kunde 6 taxa inte noteras under fältarbetet. Gullusern *Medicago sativa subsp. falcata*, som är tämligen sällsynt i Uppland, är en av dem.

Tre för Stockholmstrakten ovanliga arter kunde 2016–2017 noteras utanför reservatet, invid den västra delen av Råsta strandväg. Det handlar om de i Uppland sällsynta trädgårdsflyktingarna plommonros *Rosa villosa*, mariatistel *Silybum*

marianum (Artportalen: Ove Rosengren m.fl.) och grekvädd *Knautia macedonica* (Artportalen: Johan Törnvall). Den sistnämnda arten är ny för Solna.

En sen successionsfas, "fas 3" på kvävefattig mark

Under sent 1960-tal deponerades tegel och annat minerogent material i sumpmarkerna norr om sjön. Dessa fyllnadsmassor intogs snabbt av en fröspridd population av asp. Trädskiktet på huvuddelen av marken består idag så gott som uteslutande av grova och likåldriga träd, med ett krontak som hindrar i stort sett allt fotosyntesaktivt ljus att nå marken om sommaren. Området är därför artfattigt.

Tack

Jan Yngve Andersson, Botaniska sällskapet i Stockholm, har lämnat värdefulla synpunkter på artlistan i ett tidigt manusutkast. *Veronica Gelland Boström*, kommunekolog i Solna stad, har granskat det slutliga manuskriptet och har lagt ner ett omfattande arbete på de kartor och kartutsnitt som presenteras. *Veronica* har även bidragit med tips om den från vegetationssynpunkt intressanta information som finns att hämta i Topografiska korpens kartor över Stockholmsområdet från år 1844 och framåt. *Jan Edelsjö*, Stockholm har bistått med bestämning av daggkåpor. *Börje Ekstam*, Linnéuniversitetet har lämnat värdefulla synpunkter i frågor som rör våtmarksarters ekologi. *Mattias Forshage*, Riksmuseet har gett tips om Gustaf Johan Billberg och hans betydelse för kännedomen om den äldre floran i Råstasjöområdet. *Birgitta Norbäck-Ivarsson*, Solna har haft vänligheten att gå igenom sina mångåriga anteckningar om floran i området och har i samband med det lämnat detaljerade uppgifter om ett antal fynd. *Thomas Karlsson*, Riksmuseet har bidragit med bestämningen av den rödlistade arten uddnate.

Ett stort tack till er alla!

Källor

Tryckta källor

- Almquist, E. 1929.** Upplands vegetation och flora. *Acta Phytogeogr. Suecica* 1.
- Almquist, E. & Asplund, E. 1937.** Stockholmstraktens växter, 2. uppl. Botaniska Sällskapet i Stockholm.
- Dana, E.D. et al. (several co-workers) 2017.** First record of *Nymphaea* × *marliacea* Lat.-Marl. 'Rosea' in the Iberian Peninsula: identification based on morphological features and molecular techniques. *Bouteloua* 28: 132–139.
- Ekstam, U. 1981.** Naturreservatet Knisa mosse på Öland. *Calidris* 10: 3–19.
- Ekstam, U. & Forshed, N. 1992.** Om hävdens upphör: Kärlväxter som indikatorarter i ängs- och hagmarker. I serien *Skötsel av naturtyper*, Naturvårdsverket.
- Ekstam, U. & Forshed, N. 2000.** Svenska naturbetesmarker: Historia och ekologi. I serien *Skötsel av naturtyper*, Naturvårdsverket.
- Ellenberg, H., Weber H.E., Düll, R., Wirth, V., Werner, W. & Paulissen, D. 1992.** Zeigerwerte von Pflanzen in Mitteleuropa. *Scripta Geobotanica* 18: 1–258. 2. verbesserte und erweiterte Auflage. Goltze, Göttingen.
- Holmberg, S. 1947.** Råsundas tillkomst genom spårvägsrörelsen. *Stockholms Spårvägs tidning*, årg. 7, nr 9: 133–136.
- Hylander, N. 1971.** Prima loca plantarum vascularium Sueciae. Första litteraturuppgift för Sveriges vildväxande kärlväxter jämte uppgifter om första svenska fynd. Förvildade eller i senare tid inkomna växter. *Svensk Botanisk Tidskrift* 64: 1–332.
- Jonsell, L. (red.) 2010.** Upplands flora. SBT-förlaget, Uppsala.
- Lagerås, L. 2013.** *Livet kring Råstasjön i Solna fram till 1800-talet*. Offset-tryck, på eget förlag.
- Nierbauer, K.U., Kanz, B., & Zizka, G. 2014.** The widespread naturalisation of *Nymphaea* hybrids is masking the decline of wild-type *Nymphaea alba* in Hesse, Germany. *Flora (Jena)*, 2014, 209, 2: 122-130.
- Oberdorfer, E. 1979.** Pflanzensoziologische Exkursionsflora. Eugen Ulmer, Stuttgart.
- Palm, B. 1910.** Nya bidrag till stockholmstraktens svampflora. *Svensk Botanisk Tidskrift* 4: 1–8.
- Roselius, M. 1993.** Teknik och trafik. *Solna stad 50 år*, s. 85–88.
- Rydberg, H. & Wanntorp, H-E. 2001.** Sörmlands flora. Botaniska Sällskapet i Stockholm.
- Solna stad 2018.** Skötselplan för Råstasjöns naturreservat, Solna stad. Bilaga till naturreservatsbeslut.
- Sutherland, W. 1990.** *Iris pseudacorus*. Biological flora of the British Isles. *Journal of Ecology* 78: 833–848.
- Thedenius, K.F. 1850.** Stockholmstraktens phanerogamer och ormbunkar, med växtställen för de sällsyntare: Bihang. Faksimilutgåva u.å. Nabu Public Domain Reprints.
- Thedenius, K.F. 1859.** Botaniska exkursioner i Stockholmstrakten: Exkursion 4 (s. 30); förbi Ulriksdal till Sollentuna, Eds, Jerfälla och Spånga socknar. Tryckt hos A. L. Norman, Stockholm.
- Teiling, E. 1912.** Schwedische Planktonalgen I. *Svensk Botanisk Tidskrift* 6: 266–268.
- Thompson, K., Bakker, J. & Bekker, R. 1997.** The soil seed banks of North West Europe: methodology, density and longevity. Cambridge University Press.
- Tollin, C. 2017.** Stockholm, Klara kloster och Kungsladugården. Bebyggelseutvecklingen runt Mälarens utlopp från 900 till omkring 1600, med särskild hänsyn till förhållandena i Nationalstadsparken. Kungl. Vitterhets historie och antikvitets

akademien Serie: Kungl. Vitterhets-, historie- och antikvitetsakademien handlingar. Historiska serien nr 33.

Wikström, J.E. 1840. Stockholmstraktens Flora, Förra delen. Stockholm. Faksimilutgåva u.å. Nabu Public Domain Reprints.

Wallis De Vries, M., Bakker J. & Van Wieren, S. (eds.) 1998. Grazing and Conservation Management. Springer Science, Dordrecht.

Opublicerade dokument

Ekstam, U. 2016. De åldriga tallarna i Sjöhagen vid Råstasjön: Beskrivning av beståndet och dess historia samt förslag till bevarandeåtgärder. *Rapport till Solna stad dnr TND/2016: 1275.*

Norbäck Ivarsson, Birgitta 2013. Artlista över växter vid Råstasjön sammanställd i februari 2013.

Norbäck Ivarsson, Birgitta 2016. Artlista över växter vid Råstasjön, uppdaterad version, sammanställd 2016-05-19.

Pelagia miljökonsult AB 2015. Växtplankton i Råstasjön 2014. *Analysrapport till Eurofins Environment AB.*

Pelagia miljökonsult AB 2016. Växtplankton i Råstasjön 2015. *Analysrapport till Eurofins Environment AB.*

Solna stad 1977. Teknisk beskrivning av regleringsanordning vid Råstasjöns utlopp. Solna stad 1977-06-10, dnr 59329-301.

Solna stad 1983. Råstasjön: Situationsplan. Tekniska kontoret, Parkförvaltningen.

Solna stad 1993. Djupmätning för Råstasjön. Opublicerad karta.

Arkivmaterial & material hämtat från internet

EUPS: Evolutionsmuseet i Uppsala, herbariet.

Golder Associates 2013: *Miljöteknisk undersökning av deponigas från äldre soptipp inom Arenastaden (pdf).*

Invasive species of the World: [cabi.org/isc/datasheet/impatiens parviflora](http://cabi.org/isc/datasheet/impatiens-parviflora)

Lantmäteriet.se/Historiska kartor: *Häradsekonomisk karta över Sollentuna härad upprättad 1901-1906.* RAK-arkivet. Akt J112-75-14.

LMA (Lantmäterimyndigheternas arkiv): Lantmäterikarta år 1694. *Ägomätning Alby nr 1-3.*

LMA: Geometrisk karta år 1699. *Geometrisk Charta öfver Nedra och Öfra Frösunda...".* Akt Solna socken, Frösunda Nedre nr 3.

LMA: Geometrisk karta år 1709. *Geomet. Carta öfver Råsta uthi Uppland Sollentuna härad och Spånga Sochn.* Akt Solna socken Nr 33.

LMA: Arealmätning år 1782. *Alby: Arealmätning, rågångsåtgärd.* Akt 01-SOL-13.

LMA: Lantmäterikarta år 1789. *Karta över Nedre Frösunda med torpen Frösundavik, Anne-lund och Nybygget.* Akt 01-SOL-20.

LMA: Lantmäterikarta år 1865. *Karta öfver den mark som anses vinna förbättring genom sänkning av Råsta Sjön, belägen uti Solna och Spånga socknar.* Akt 01-SOL-86.

LMA: Vattenåtgärd år 1892. *Handlingar angående sänkning af Råstasjön samt afdikning af närbelägen mark ...* Akt 01-SOL-127.

NRM: Naturhistoriska riksmuseets herbarium.

Riksarkivet: Sockenkartor år 1851. *Karta öfver Solna socken uti Danderyds Skeppslag och Stockholms Län. Upprättad år 1851 af Oscar von Sydow.* Akt 1201/1851 E:9.

Riksarkivet.se/Svenskt biografiskt lexikon (SBL): Gustaf Johan Billberg (V 2018).

Råsunda förstadsaktiebolag 1912. *Stadsplan för del av Råsunda med ledning av*

äldre förslag upprättad mars 1912. Situationsplan. (Karta arkiverad hos Solna stad.)
Slottsarkivet Ulriksdals slott 1773: Husesynsprotokoll i Råsta by. Arkivets akt F1A:5.
SGU.se/Kartgenerator: Strandlinjen 1000 resp. 500 år före nutid.

SMHI.se Open data: Oceanografiska observationer: Mätstation 2069 (Skeppsholmen),
Stockholm 1886–2017.

Topografiska korpsen 1861. Stockholms stadsarkiv, karta: *Trakten omkring Stockholm 1861. V. Mellersta bladet.* Uppmätt 1844–1845. Tillgänglig hos
<https://stockholmskallan.stockholm.se/post/31498>

Topografiska korpsen 1861. Stockholms stadsarkiv, karta: *Trakten omkring Stockholm 1861. V. Mellersta bladet.* Uppmätt 1844–1845, öfversedt 1866. Tillgänglig hos
<https://stockholmskallan.stockholm.se/post/31498>

Tyler, T.: euphrasia.nu/nymph.pdf *Nymphaea – vita näckrosor* (V 2018)

Personlig kommunikation

Veronica Gelland Boström, kommunekolog, Solna stad

Kärlväxter som har noterats 1990–2017

Undersökningsområdet är avgränsat av Sjövägen - Råsta strandväg - Evenemangsgatan och Vintervägen, undantaget tomtkvarteren söder och sydost om sjön.

Art / taxon	Råstasjö-området				Solna	Uppland	
	Först rapporterad Rapportör & år Se förkortningar efter tabellen. ("u.å." = utan årtal)	Noteringar	Antal fynd (registrerings- tillfällen) i Artportalen 1990-01-01-- 2017-10-29	Vanligaste habitattyp Bedömning baserad på egna observationer av arternas upp- trädande i området samt på data från Ellenberg (1992) och Oberdorfer (1979)	Antal fynd (registrerings- tillfällen) i Artportalen 1990-01-01-- 2017-10-20	Förekomstfrekvens mätt som förekomst i kvadranter om 2,5 x 2,5 km åren 1990–2007 enl. Jonsell 2010	Notering om ev. ökning/minskning, enl. Jonsell 2010: Antal registrerings- fällen i Artportalen 2008--2017, m.m.
Liten stil används för "icke spontana" arter, sådana som inte har setts sprida sig på naturlig väg i området. Stor stil används för övriga. * = I Solna: Arten f.n. endast känd från Råstasjö-omr. ** = Första rapporterade fyndet för arten i Uppland							
Åkerfräken <i>Equisetum arvense</i>	BNI u.å. / JYA 2014		3	Störd mark: Kvävefattig (fas 1)	12	Mycket allmän	
Sjöfräken <i>Equisetum fluviatile</i>	BNI u.å. / JT 2015		3	Våtmark: Öppet vatten	5	Allmän	
Kärrfräken <i>Equisetum palustre</i>	UE 2016		1	Våtmark: Öppna strandkanter	2	Allmän	
Taigaörnbräken <i>Pteridium aquilinum ssp. latiusculum</i>	UE 2017		2	Störd mark: Kvävefattig (fas 2)	9	Mycket allmän	
* Kärrbräken <i>Thelypteris palustris</i>	LB & LT 1997 (NRM)		10	Våtmark: Vassar & vasskanter	10	Allmän	
Majbräken <i>Athyrium filix-femina</i>	AK 2013		10	Våtmark: Sumpskog	15	Mycket allmän	
Skogsbräken <i>Dryopteris carthusiana</i>	UE 2016		4	Våtmark: Sumpskog	12	Mycket allmän	
Lundbräken <i>Dryopteris dilatata</i>	UE 2016		4	Våtmark: Sumpskog	7	Mindre allmän	Starkt ökande
* Nordbräken <i>Dryopteris expansa</i>	UE 2016		3	Våtmark: Sumpskog	3	Tämligen allmän	Starkt ökande
Träjon <i>Dryopteris filix-mas</i>	UE 2017		3	Våtmark: Sumpskog	13	Mycket allmän	
Stensöta <i>Polypodium vulgare</i>	UE 2016		3	Skogsmark: Hedartad	18	Mycket allmän	
* Coloradogran <i>Abies concolor</i>	UE 2017		1	Parkmark: Planterad	1	Mycket sällsynt	81 reg.
Gran <i>Picea abies</i>	BNI u.å. / JT 2015		5	Skogsmark: Ängs- & hedartad	14	Mycket allmän	
Tall <i>Pinus sylvestris</i>	BNI u.å. / JT 2015		48	Skogsmark: Ängs- & hedartad	67	Mycket allmän	
Idegran <i>Taxus baccata</i>	AK 2013	Ej noterad 2016--17	1	Skogsmark: Ängs- & hedartad	5	Tämligen sällsynt	132 reg. Ökande
* Missne <i>Calla palustris</i>	BNI u.å. / LE 2013		5	Våtmark: Sumpskog	5	Mindre allmän	Svagt ökande
Andmat <i>Lemna minor</i>	ET 1916		4	Våtmark: Öppet vatten	11	Mycket allmän	
Korsandmat <i>Lemna trisulca</i>	UE 2016		1	Våtmark: Öppet vatten	6	Mindre allmän	Svagt ökande
Stor andmat <i>Spirodela polyrhiza</i>	ME 2004		3	Våtmark: Öppet vatten	9	Tämligen sällsynt	66 reg. Ökande
Svalting <i>Alisma plantago-aquatica</i>	BP 1910		2	Våtmark: Öppet vatten	13	Mycket allmän	
* Kärrsälting <i>Triglochin palustris</i>	JEW 1840		5	Våtm.: Tidv. blöta svackor i gräsmark	5	Tämligen allmän	
Gropnate <i>Potamogeton berchtoldii</i>	ME 2004		5	Våtmark: Öppet vatten	9	Mindre allmän	Svagt ökande
* Uddnate <i>Potamogeton friesii</i> i VU	JEW 1840	Ännu kvar!	1	Våtmark: Öppet vatten	1	Sällsynt	86 reg. Minskande
Gäddnate <i>Potamogeton natans</i>	GLS 1850 (NRM)	Sannolikt utgången!	0	Våtmark: Öppet vatten	7	Tämligen allmän	

Art / taxon	Råstasjön Först rapporterad	Råstasjön Notering	Råstasj. Antal reg.	Råstasjön mest frekvent habitattyp	Solna kn. Antal reg.	Uppland Förekomst	Uppland Notering
Borstnate <i>Stuckenia pectinata</i>	JEW 1840		1	Våtmark: Öppet vatten	4	Tämligen allmän	Svagt ökande
Hårsärv <i>Zannichellia palustris</i>	HG 2004		3	Våtmark: Öppet vatten	5	Mindre allmän	Minskande (i sötv.)
Ormbär <i>Paris quadrifolia</i>	JEW 1840		17	Skogsmark: Ängsartad	24	Allmän	
Kungsängslilja <i>Fritillaria meleagris</i>	BNI u.å. / JYA 2015		3	Parkmark: Gräsmatta; gödslad, senklippt	10	Tämligen sällsynt	163 reg. Svagt minskande
Värlök <i>Gagea lutea</i>	BNI u.å. / AK 2013		8	Parkmark: Gräsmatta, gödslad	27	Tämligen allmän	Svagt ökande
Dvärgvärlök <i>Gagea minima</i>	BNI u.å. / UE 2016		3	Parkmark: Gräsmatta, gödslad (i vägkant)	18	Tämligen allmän	Svagt ökande
Krollilja <i>Lilium martagon</i>	BNI u.å. / AK 2016		6	Parkmark: Gräsmatta, gödslad, senklippt	36	Tämligen allmän	
Tulpan <i>Tulipa gesneriana</i>	UE 2017		1	Parkmark: Gräsmatta; gödslad, senklippt	6	Mindre allmän	
Gullkrokus <i>Crocus x stellaris</i>	UE 2016		2	Parkmark: Gräsmatta; gödslad, senklippt	4	Tämligen sällsynt	61 reg.
Vårkrokus <i>Crocus vernus</i>	UE 2016		1	Parkmark: Gräsmatta; gödslad, senklippt	7	Mindre allmän	
Svärdslilja <i>Iris pseudacorus</i>	BNI u.å. / HG 2015		7	Våtmark: Vassar & vasskanter	15	Allmän	
Purpurlök <i>Allium hollandicum</i>	UE 2017		2	Parkmark: Berghällar & tunn jord på berg	6	Sällsynt	71 reg.
Backlök <i>Allium oleraceum</i>	BNI u.å. / UE 2016		4	Parkmark: Gräsmatta; gödslad, senklippt	12	Allmän	
Gräslök <i>Allium schoenoprasum</i>	BNI u.å. / JT 2016		2	Parkmark: Berghällar & tunn jord på berg	9	Tämligen allmän	Ökande
Snödroppe <i>Galanthus nivalis</i>	JT 2016		2	Parkmark: Gräsmatta; gödslad, senklippt	13	Mindre allmän	
Stjärnarciss <i>Narcissus x incomparabilis</i>	UE 2016		1	Parkmark: Gräsmatta; gödslad, senklippt	4	Sällsynt	13 reg.
Pingstlilja <i>Narcissus poeticus</i>	BNI u.å. / UE 2016		2	Parkmark: Gräsmatta; gödslad, senklippt	8	Mindre allmän	
Påsklilja <i>Narcissus pseudonarcissus</i>	BNI u.å. / UE 2016		1	Parkmark: Gräsmatta; gödslad, senklippt	10	Mindre allmän	
**Vit stjärnhycint <i>Camassia leichtlinii subsp. leichtlinii</i>	CGM 2014	Sedd äv. 2017	1	Parkmark: Gräsmatta; gödslad, senklippt	1	Ny för Uppland	
Liljekonvalj <i>Convallaria majalis</i>	BNI u.å. / AK 2013		8	Skogsmark: Ängs- & hedartad	27	Mycket allmän	
Ekorrhör <i>Maianthemum bifolium</i>	BNI u.å. / AK 2013		4	Våtmark: Sumpskog (på alstubbar)	13	Mycket allmän	
Morgonstjärna <i>Ornithogalum umbellatum</i>	UE 2017		1	Störd mark: Kväverik (fas 1)	12	Sällsynt	15 reg.
Rysk blåstjärna <i>Othocallis siberica</i>	JT 2015		3	Parkmark: Gräsmatta; gödslad, senklippt	18	Tämligen allmän	
Getrams <i>Polygonatum odoratum</i>	BNI u.å. / UE 2016		1	Parkmark: Berghällar & tunn jord på berg	15	Allmän	
Porslinshycint <i>Puschkinia scilloides</i>	UE 2017		2	Parkmark: Gräsmatta; gödslad, senklippt	10	Tämligen sällsynt	123 reg.
Vårstjärna <i>Scilla forbesii</i>	UE 2015		2	Parkmark: Gräsmatta; gödslad, senklippt	11	Mindre allmän	
Stor vårstjärna <i>Scilla luciliae</i>	JT 2015		2	Parkmark: Gräsmatta; gödslad, senklippt	9	Tämligen sällsynt	92 reg.
Storigelknopp <i>Sparganium erectum</i>	BP 1910		1	Våtmark: Öppet vatten	4	Tämligen allmän	
Smalkavedun <i>Typha angustifolia</i>	ET 1916		11	Våtmark: Vassar & vasskanter	16	Tämligen allmän	Svagt ökande
Bredkavedun <i>Typha latifolia</i>	BNI u.å. / JYA 2014		4	Våtmark: Vassar & vasskanter	8	Allmän	Ökande
Vägtåg <i>Juncus bufonius</i>	BNI u.å. / UE 2016		2	Störd mark: ± kvävefattig (fas 1)	10	Allmän	
Stubbtåg <i>Juncus compressus</i>	BNI u.å. / HG 2004		5	Trampstörd mark: ± kväverik (fas 1)	10	Allmän	
Knapptåg <i>Juncus conglomeratus</i>	BNI u.å. / LE 2013		3	Våtmark: Öppna kärr- & fuktsvackor	5	Allmän	

Art / taxon	Råstasjön Först rapporterad	Råstasjön Notering	Råstasj. Antal reg.	Råstasjön mest frekvent habitattyp	Solna kn. Antal reg.	Uppland Förekomst	Uppland Notering
Veketåg <i>Juncus effusus</i>	BNI u.å. / JE 2014		3	Våtmark: Öppna kärr- & fuktsvackor	13	Allmän	
*Pysslingtåg <i>Juncus minutulus</i>	UE 2017	Beläggex. hos UE	2	Våtmark: Tidvis översvämmad, störd mark	2	Sällsynt	4 reg.
Syltåg <i>Juncus tenuis</i>	UE 2017	Under spridning	3	Trampstörd mark: ± kväverik (fas 1)	6	Sällsynt	29 reg.
Knippfryle <i>Luzula campestris</i>	BNI u.å. / UE 2017		1	Parkmark: Berghällar & tunn jord på berg	10	Allmän	
Vårfryle <i>Luzula pilosa</i>	AK 2013		2	Skogsmark: Hedartad	17	Mycket allmän	
Vasstarr <i>Carex acuta</i>	BNI u.å. / HG 2004		4	Våtmark: Öppna kärr- & fuktsvackor	7	Allmän	
Tuvstarr <i>Carex cespitosa</i>	BNI u.å. / UE 2017		1	Våtmark: Öppna kärr- & fuktsvackor	2	Allmän	Svagt ökande
Vispstarr <i>Carex digitata</i>	BNI u.å. / UE 2017		2	Skogsmark: Ängsartad	12	Allmän	
Plattstarr <i>Carex disticha</i>	UE 2016		2	Våtmark: Öppna kärr- & fuktsvackor	3	Allmän	
Bunkestarr <i>Carex elata</i>	BNI u.å. / UE 2016		3	Våtmark: Öppna strandkanter	4	Allmän	
Grusstarr <i>Carex hirta</i>	UE 2016		4	± naturlig gräsmark: Fuktig	7	Allmän	
Harstarr <i>Carex leporina</i>	UE 2017		1	± naturlig gräsmark: Fuktig	7	Mycket allmän	
Slokstarr <i>Carex pseudocyperus</i>	BNI u.å. / DME 1883		4	Våtmark: Strand	8	Tämligen allmän	Svagt ökande
Jättestarr <i>Carex riparia</i>	NS 1910-talet		9	Våtmark: Sumpskog	10	Mindre allmän	Svagt ökande
Piggstarr <i>Carex spicata</i>	UE 2017		1	± naturlig gräsmark: Fuktig	12	Allmän	
Blåsstarr <i>Carex vesicaria</i>	UE 2016		2	Våtmark: Öppna kärr- & fuktsvackor	3	Allmän	
Knappsäv <i>Eleocharis palustris</i>	HG 2004		3	Våtmark: Öppna kärr- & fuktsvackor	4	Tämligen allmän	
*Agnsåv <i>Eleocharis uniglumis</i>	UE 2016	Beläggex. hos UE	3	Våtmark: Tidvis blöta svackor i gräsmatta	3	Mycket sällsynt i inlandet: 4 reg.	
Säv <i>Schoenoplectus lacustris</i>	ET 1916	Sannolikt utgången!	1	Våtmark: Öppet vatten	9	Allmän	
Blåsäv <i>Schoenoplectus tabernaemontani</i>	UE 2016		1	Våtmark: Öppna strandkanter	3	Mycket sällsynt i inlandet: 4 reg.	
Skogssäva <i>Scirpus sylvaticus</i>	BNI u.å. / JYA 2013		5	Våtmark: Sumpskog	11	Allmän	Ökande
Rödven <i>Agrostis capillaris</i>	UE 2016		2	Parkmark: Gräsmattor, ± ogödslade	10	Mycket allmän	
Storven <i>Agrostis gigantea</i> var. <i>gigantea</i>	LE 2013		2	Störd mark: Kväverik (fas 2)	8	Allmän	
Krypven <i>Agrostis stolonifera</i>	UE 2016		1	Våtmark: Tidvis översvämmad, störd mark	9	Mycket allmän	
Kärrkavle <i>Alopecurus geniculatus</i>	BNI u.å. / UE 2016		2	Våtmark: Tidvis översvämmad, störd mark	7	Allmän	
Vanlig ängskavle <i>Alopecurus pratensis</i> subsp. <i>pratensis</i>	UE 2017		1	Parkmark: Gräsmatta; gödslad, senklippt	7	Mycket allmän	
Sydvårbrodd <i>Anthoxanthum odoratum</i>	BNI u.å. / UE 2017		1	Parkmark: Berghällar & tunn jord på berg	12	Mycket allmän	
Knylhavre <i>Arrhenatherum elatius</i>	UE 2016		1	Störd mark: Kväverik (fas 2)	14	Allmän	Ökande
Kruståtel <i>Avenella flexuosa</i>	BNI u.å. / JT 2015		3	Skogsmark: Hedartad	18	Mycket allmän	
Luddhavre <i>Avenula pubescens</i>	UE 2016		1	Parkmark: Gräsmattor, ± ogödslade	6	Allmän	
Luddlosta <i>Bromus hordeaceus</i>	BNI u.å. / UE 2017		1	Parkmark: Berghällar & tunn jord på berg	13	Tämligen allmän	Svagt minskande
Foderlosta <i>Bromopsis inermis</i>	IB 1942 (EUps)		3	Störd mark: ± kväverik (fas 2)	10	Täml. allm. (Sthlmstr.)	
Grenrör <i>Calamagrostis canescens</i>	UE 2016		1	Våtmark: Sumpskog	7	Mycket allmän	

Art / taxon	Råstasjön Först rapporterad	Råstasjön Notering	Råstasj. Antal reg.	Råstasjön mest frekvent habitattyp	Solna kn. Antal reg.	Uppland Förekomst	Uppland Notering
Berggrör <i>Calamagrostis epigejos</i>	BNI u.å. / UE 2016		1	Störd mark: Kväverik (fas 2)	7	Allmän	
*Madrör <i>Calamagrostis neglecta</i>	NS 1910-talet	Nu sannolikt utgången!	2	Våtmark: Öppna kärr & fuktsvackor	2	Mycket sällsynt (2 reg. i Solna m. kranskommuner)	
Hundäxing <i>Dactylis glomerata</i>	BNI u.å. / JT 2015		2	Parkmark: Gräsmatta; gödslad, senklippt	26	Mycket allmän	
Lundelm <i>Elymus caninus</i>	BNI u.å. / JYA 2013		4	Skogsmark: Ängsartad	13	Mindre allmän	
Kvickrot <i>Elytrigia repens</i>	BNI u.å. / UE 2016		1	Störd mark: Kväverik (fas 2)	9	Mycket allmän	
Fårsvingel <i>Festuca ovina</i>	UE 2017		1	± naturlig gräsmark: Torr-frisk	11	Mycket allmän	
Vanlig rödsvingel <i>Festuca rubra subsp. rubra</i>	UE 2016		4	Parkmark: Gräsmatta, ± ogödslad, fuktig	11	Mycket allmän	
Jättegröe <i>Glyceria maxima</i>	BNI u.å. / HG 2017		1	Våtmark: Öppna strandkanter	10	Mindre allmän	
Ekorrkorn <i>Hordeum jubatum</i>	UE 2017		3	Störd mark: Kväverik (fas 1)	9	Sällsynt	104 reg.
Engelskt rajgräs <i>Lolium perenne</i>	UE 2017		1	Trampstörd mark: Kväverik (fas 1)	9	Tämligen allmän	
Bergslok <i>Melica nutans</i>	BNI u.å. / UE 2016		3	Skogsmark: Ängsartad	12	Mycket allmän	
Hässlebrodd <i>Milium effusum</i>	BNI u.å. / UE 2016		1	Skogsmark: Ängsartad	15	Allmän	
Rörflen <i>Phalaris arundinacea</i>	BNI u.å. / JT 2015		1	Våtmark: Öppna strandkanter	8	Allmän	
Timotej <i>Phleum pratense</i>	JT 2015		1	Parkmark: Gräsmatta; gödslad, senklippt	6	Mycket allmän	
Vildtimotej <i>Phleum pratense subsp. nodosum</i>	UE 2017		1	Störd mark: ± kvävefattig (fas 1)	5	Tämligen sällsynt	12 reg.
Vass <i>Phragmites australis</i>	BNI u.å. / LE 2013		8	Våtmark: Vassar & vasskanter	15	Mycket allmän	
Vitgröe <i>Poa annua</i>	BNI u.å. / UE 2016		2	Trampstörd mark: Kväverik (fas 1)	11	Mycket allmän	
Berggröe <i>Poa compressa</i>	UE 2017		1	Störd mark: Kvävefattig (fas 1)	7	Allmän	
Lundgröe <i>Poa nemoralis</i>	BNI u.å. / UE 2017		2	Skogsmark: Ängsartad	25	Allmän	
Sengröe <i>Poa palustris</i>	BNI u.å. / UE 2017		1	Våtmark: Öppna kärr- & fuktsvackor	7	Allmän	
Vanligt ängsgröe <i>Poa pratensis subsp. pratensis</i>	UE 2017		2	Parkmark: Gräsmatta, gödslad	10	Mycket allmän	
Kärrgröe <i>Poa trivialis</i>	BNI u.å. / UE 2016		2	Våtmark: Sumpskog	9	Allmän	
Långsvingel <i>Schedonorus giganteus</i>	UE 2017		1	Skogsmark: Lövbryn	4	Tämligen sällsynt	112 reg. Ökande
Ängssvingel <i>Schedonorus pratensis</i>	UE 2016		2	Parkmark: Gräsmatta; gödslad, senklippt	9	Allmän	
Gul näckros <i>Nuphar lutea</i>	ET 1916		6	Våtmark: Öppet vatten	12	Tämligen allmän	
Vit näckros <i>Nymphaea alba</i>	JEW 1840		3	Våtmark: Öppet vatten	4	Tämligen allmän	
**Vit hybridnäckros <i>Nymphaea cf. x marliacea "albida"</i>	UE 2017	Under spridning	9	Våtmark: Öppet vatten	9	Ny för Uppland	
Hornsärv <i>Ceratophyllum demersum</i>	GW 1826		8	Våtmark: Öppet vatten	13	Mindre allmän	
Skelört <i>Chelidonium majus</i>	BNI u.å. / JT 2016		4	Störd mark: Kväverik (fas 2)	16	Allmän	
Smånunneört <i>Corydalis intermedia</i>	BNI u.å. / JT 2015		2	Parkmark: Gräsmatta; gödslad, senklippt	10	Mindre allmän	
Sibirisk nunneört <i>Corydalis nobilis</i>	BNI u.å. / UE 2017		2	Parkmark: Gräsmatta; gödslad, senklippt	12	Tämligen sällsynt	125 reg.
Sloknunneört <i>Corydalis pumila</i>	UE 2017		1	Parkmark: Gräsmatta; gödslad, senklippt	12	Tämligen sällsynt	128 reg.
Vanlig stornunneört <i>Corydalis solida subsp. solida</i>	BNI u.å. / AK 2013		5	Parkmark: Gräsmatta; gödslad, senklippt	21	Mindre allmän	

Art / taxon	Råstasjön Först rapporterad	Råstasjön Notering	Råstasj. Antal reg.	Råstasjön mest frekvent habitattyp	Solna kn. Antal reg.	Uppland Förekomst	Uppland Notering
Jordrök <i>Fumaria officinalis</i>	BNI	Ej noterad 2016--17	0	Störd mark: Kväverik (fas 1)	8	Allmän	
Opievallmo <i>Papaver somniferum</i>	UE 2017		1	Störd mark: Kväverik (fas 1)	5	Tämligen sällsynt	92 reg.
Berberis <i>Berberis vulgaris</i>	HG 2008		4	Skogsmark: Lövbryn	14	Allmän	
Mahonia <i>Mahonia aquifolium</i>	JE 2011		6	Parkmark: Planterad & självspriid	14	Tämligen sällsynt	170 reg.
Svart trolldruva <i>Actaea spicata</i>	BNI u.å. / AK 2013		18	Skogsmark: Ängsartad	26	Allmän	
Balkansippa <i>Anemone blanda</i>	UE 2016		1	Skogsmark: Lövbryn	2	Mycket sällsynt	44 reg.
*Höstanemon <i>Anemone hepahensis</i>	UE 2017		3	Störd mark: Kväverik (fas 2)	3	Mycket sällsynt	31 reg.
Vitsippa <i>Anemone nemorosa</i>	BNI u.å. / AK 2013		14	Skogsmark: Ängs- & hedartad	42	Mycket allmän	
Gulsippa <i>Anemone ranunculoides</i>	BNI u.å. / AK 2013		17	Skogsmark: Lövbryn	32	Tämligen sällsynt	210 reg. Starkt ökande
Akleja <i>Aquilegia vulgaris</i>	BNI u.å. / GF 2015		3	Parkmark: Vägkant	14	Allmän	Starkt ökande
Kabbleka <i>Caltha palustris</i>	BNI u.å. / LE 2013		4	Våtmark: Öppna strandkanter	8	Mycket allmän	
Vintergäck <i>Eranthis hyemalis</i>	UE 2017		1	Parkmark: Gräsmatta, gödslad	8	Tämligen sällsynt	149 reg.
Svalört <i>Ficaria verna</i>	JEW 1840		7	Parkmark: Gräsmatta, gödslad, fuktig	29	Tämligen allmän	
Blåsippa <i>Hepatica nobilis</i> Fridlyst	BNI u.å. / AK 2013		19	Skogsmark: Ängsartad	43	Mycket allmän	
Smörblomma <i>Ranunculus acris</i>	BNI u.å. / JT 2015		1	Parkmark: Gräsmatta, gödslad	11	Mycket allmän	
Knölsmörblomma <i>Ranunculus bulbosus</i>	BNI u.å. / UE 2017		1	Parkmark: Berghällar & tunn jord på berg	4	Tämligen allmän	
*Ältranunkel <i>Ranunculus flammula</i>	BNI u.å. / UE 2017		3	Våtmark: Tidvis översvämmad, störd mark	3	Allmän	
Revsörblomma <i>Ranunculus repens</i>	BNI u.å. / UE 2017		2	Våtmark: Öppna strandkanter	7	Mycket allmän	
Tiggarranunkel <i>Ranunculus sceleratus</i>	BNI u.å. / ME 2004		5	Våtmark: Tidvis översvämmad, störd mark	12	Tämligen allmän	
Majsmörblomma <i>Ranunculus auricomus (agg.)</i>	BNI u.å. / UE 2016		3	Parkmark: Gräsmatta, gödslad, fuktig	16	Mycket allmän	
Mellansmörblomma <i>Ranunculus fallax (agg.)</i>	UE 2017		1	Parkmark: Gräsmatta, gödslad, fuktig	2	Allmän (Sthlmstr.)	
Måbär <i>Ribes alpinum</i>	BNI u.å. / UE 2016		4	Skogsmark: Lövbryn	11	Mycket allmän	
Svarta vinbär <i>Ribes nigrum</i>	BNI u.å. / AK 2013		6	Våtmark: Sumpskog	10	Allmän	
Krusbär <i>Ribes uva-crispa</i>	BNI u.å. / UE 2016		2	Störd mark: Kväverik (fas 2)	8	Allmän	
Ängsruta <i>Thalictrum flavum</i>	BNI u.å. / ME 2004		3	Våtmark: Öppna kärr- & fuktsvackor	5	Allmän	
Mandelblomma <i>Saxifraga granulata</i>	BNI u.å. / UE 2017		1	Parkmark: Berghällar & tunn jord på berg	9	Allmän	
Kärleksört <i>Hylotelephium telephium</i>	JT 2015		2	Parkmark: Berghällar & tunn jord på berg	11	Allmän	
Gul fetknopp <i>Sedum acre</i>	UE 2016		3	Parkmark: Berghällar & tunn jord på berg	12	Allmän	
Vit fetknopp <i>Sedum album</i>	UE 2017		2	Störd mark: Kvävefattig (fas 1)	11	Allmän (Sthlmstr.)	Svagt ökande
Liten fetknopp <i>Sedum annuum</i>	UE 2017		2	Parkmark: Berghällar & tunn jord på berg	11	Allmän (Sthlmstr.)	
Blek fetknopp <i>Sedum hispanicum</i>	UE 2017		2	Parkmark: Berghällar & tunn jord på berg	9	Sällsynt	45 reg.
Kantig fetknopp <i>Sedum sexangulare</i>	BNI 2015	Ej noterad 2016--17	1	Parkmark: Berghällar & tunn jord på berg	8	Tämligen allmän	
Klättevildvin <i>Parthenocissus quinquefolia</i>	UE 2016		1	Störd mark: Kväverik (?) (fas 3)	3	Mycket sällsynt	16 reg.

Art / taxon	Råstasjön Först rapporterad	Råstasjön Notering	Råstasj. Antal reg.	Råstasjön mest frekvent habitattyp	Solna kn. Antal reg.	Uppland Förekomst	Uppland Notering
Getväppling <i>Anthyllis vulneraria</i>	BNI	Ej noterad 2016--17	0	Störd mark: Kvävefattig (fas 1)	5	Tämligen allmän	
Gökärt <i>Lathyrus linifolius</i>	BNI u.å. / AK 2013		3	Skogsmark: Hedartad	15	Allmän	
Gulvial <i>Lathyrus pratensis</i>	BNI u.å. / JYA 2014		4	Störd mark: Kväverik (fas 2)	16	Mycket allmän	
Backvial <i>Lathyrus sylvestris</i>	BNI u.å. / LE 2013		1	Störd mark: Kvävefattig (fas 2)	17	Tämligen allmän	Ökande
Käringtand <i>Lotus corniculatus var. corniculata</i>	BNI u.å. / JYA 2014		3	Parkmark: Gräsmatta	15	Allmän	
Foderkäringtand <i>Lotus corniculatus var. sativus</i>	UE 2017		1	Störd mark: Väggkant, sand/grus (fas 2)	2	[UE: Sannol. allm.]	Äv. i gräsmattor
Blomsterlupin <i>Lupinus polyphyllus</i>	BNI u.å. / CGM 2013		2	Störd mark: ± kvävefattig (fas 2)	11	Allmän	Ökande
Humlelusern <i>Medicago lupulina</i>	BNI u.å. / JT 2015		3	Störd mark: ± kväverik (fas 1)	12	Allmän	
Gullusern <i>Medicago sativa subsp. falcata</i>	BNI	Ej noterad 2016--17	0	Störd mark: Väggkant, sand/grus (fas 2)	6	Tämligen sällsynt	63 reg. Minskande
Blålusern <i>Medicago sativa subsp. sativa</i>	BNI u.å. / UE 2017		1	Störd mark: ± kväverik (fas 2)	18	Mindre allmän	
Vit sötväppling <i>Melilotus albus</i>	BNI u.å. / JT 2015		3	Störd mark: ± kvävefattig (fas 1)	14	Tämligen allmän	Ökande
Gul sötväppling <i>Melilotus officinalis</i>	BNI u.å. / JT 2015		4	Störd mark: ± kvävefattig (fas 1)	15	Tämligen allmän	Ökande
Harklöver <i>Trifolium arvense</i>	BNI u.å. / LE 2013		5	Störd mark: Kvävefattig (fas 1)	14	Allmän	
Gullklöver <i>Trifolium aureum</i>	LE 2015		1	Störd mark: Kvävefattig (fas 1)	3	Tämligen allmän	
Alsikeklöver <i>Trifolium hybridum</i>	BNI u.å. / JT 2015		3	Störd mark: ± kväverik (fas 2)	10	Allmän	
Skogsklöver <i>Trifolium medium</i>	BNI u.å. / JT 2015		2	Skogsmark: Lövbryn	12	Mycket allmän	
Ängsrödklöver <i>Trifolium pratense var. pratense</i>	BNI u.å. / JYA 2014		4	Parkmark: Gräsmattor, ± ogödslande	14	Mycket allmän	
*Foderrödklöver <i>T. pratense var. sativum</i>	UE 2017		1	Störd mark: ± kväverik (fas 2)	1	Oklart	
Vitklöver <i>Trifolium repens</i>	BNI u.å. / CK 2015		4	Parkmark: Gräsmatta	16	Mycket allmän	
Kråkvicker <i>Vicia cracca</i>	BNI u.å. / JT 2015		1	Störd mark: ± kväverik (fas 2)	8	Mycket allmän	
Duvvicker <i>Vicia hirsuta</i>	UE 2017		1	Störd mark: ± kvävefattig (fas 1)	8	Allmän	
Häckvicker <i>Vicia sepium</i>	BNI u.å. / UE 2016		2	Störd mark: ± kväverik (fas 2)	16	Mycket allmän	
Sparvvicker <i>Vicia tetrasperma</i>	BNI	Ej noterad 2016--17	0	Störd mark: Väggkant, sand/grus (fas 1)	8	Allmän	
Småborre <i>Agrimonia eupatoria</i>	BNI u.å. / UE 2016		1	Parkmark: Gräsmattor, ± ogödslande (i bryn)	8	Allmän	Starkt ökande
Späddaggkäpa <i>Alchemilla filicaulis var. filicaulis</i>	HG 2004	Ej noterad 2016--17	1	Parkmark: Gräsmatta ?	10	Mindre allmän	
Glatt daggkäpa <i>Alchemilla glabra</i>	UE 2016		1	Parkmark: Gräsmatta, fuktigt	26	Allmän	
Sammetsdaggkäpa <i>Alchemilla glaucescens</i>	UE 2017		1	Parkmark: Gräsmatta	8	Allmän	
Glansdaggkäpa <i>Alchemilla micans</i>	UE 2016	Artbestämning: JED	1	Parkmark: Gräsmatta	21	Allmän	
Betesdaggkäpa <i>Alchemilla monticola</i>	JED 1998		3	Parkmark: Gräsmatta	26	Allmän	
Ängsdaggkäpa <i>Alchemilla subcrenata</i>	JED 1998		1	Skogsmark: Ängsartad	16	Tämligen allmän	
Svensk häggmispel <i>Amelanchier confusa</i>	UE 2016	Under spridning	1	Parkmark: Berghällar & tunn jord på berg	13	Tämligen sällsynt	42 reg.
Häggmispel <i>Amelanchier spicata</i>	BNI u.å. / UE 2016	Under spridning	3	Skogsmark: Ängsartad	19	Mindre allmän	
Gåsört <i>Argentina anserina</i>	BNI u.å. / LE 2014		9	Parkmark: Gräsmatta, fuktig	18	Mycket allmän	

Art / taxon	Råstasjön Först rapporterad	Råstasjön Notering	Råstasj. Antal reg.	Råstasjön mest frekvent habitattyp	Solna kn. Antal reg.	Uppland Förekomst	Uppland Notering
Kräkklöver <i>Comarum palustre</i>	BNI u.å. / JT 2015		2	Våtmark: Vassar & vasskanter	3	Mindre allmän	
Spärroxbär <i>Cotoneaster divaricatus</i>	UE 2016	Under spridning	4	Skogsmark: Lövbryn	17	Täml. allmän (Sthlmstr.)	Ökande
Häckoxbär <i>Cotoneaster lucidus</i>	HG 2017		1	Skogsmark: Lövbryn	15	Tämligen sällsynt	99 reg. Ökande
Rundhagtorn <i>Crataegus laevigata</i>	BNI u.å. / JT 2015		3	Skogsmark: Lövbryn	7	Täml. allmän (Sthlmstr.)	
Trubbhagtorn <i>Crataegus monogyna</i>	UE 2016		3	Skogsmark: Lövbryn	11	Täml. allmän (Sthlmstr.)	
Spetshagtorn <i>Crataegus rhipidophylla</i> var. <i>rhipidoph.</i>	BNI u.å. / JT 2015		4	Skogsmark: Lövbryn	9	Täml. allmän (Sthlmstr.)	
Tok <i>Dasiphora fruticosa</i>	UE 2017		1	Parkmark: Planterad & ± självspr.	8	Tämligen sällsynt	46 reg.
Älgräs <i>Filipendula ulmaria</i>	NS 1910-talet		8	Våtmark: Sumpskog	11	Mycket allmän	
Parksmultron <i>Fragaria moschata</i>	UE 2017		1	Skogsmark: Lövbryn	15	Täml. allmän (Sthlmstr.)	
Smultron <i>Fragaria vesca</i>	BNI u.å. / UE 2016		2	Skogsmark: Lövbryn	13	Mycket allmän	
Humleblomster <i>Geum rivale</i>	BNI u.å. / JT 2015		4	Skogsmark: Ängsartad	8	Mycket allmän	
Nejlikrot <i>Geum urbanum</i>	BNI u.å. / JYA 2014		4	Skogsmark: Lövbryn	18	Allmän	
Apel <i>Malus domestica</i>	BNI u.å. / UE 2017		1	Parkmark: Planterad & självspr.	11	Allmän	
Femfingerört <i>Potentilla argentea</i>	BNI u.å. / UE 2017		4	Parkmark: Berghällar & tunn jord på berg	18	Mycket allmän	
*Finsk fingerört <i>Potentilla intermedia</i>	AAN 1990 (NRM)	Sannolikt utgången!	1	Störd mark: ± kvävefattig (fas 1)	1	Sällsynt	17 reg.
*Stor femfingerört <i>Potentilla neglecta</i>	UE 2017		2	Störd mark: ± kväverik (fas 1)	2	Mindre allmän	
Norsk fingerört <i>Potentilla norvegica</i>	BNI u.å. / AAN 1989		15	Störd mark: ± kväverik (fas 1)	25	Tämligen allmän	
Revfingerört <i>Potentilla reptans</i>	BNI u.å. / JT 2015		4	Parkmark: Gräsmatta	17	Allmän	
Sötkörbär <i>Prunus avium</i>	BNI u.å. / UE 2016	Under spridning	6	Skogsmark: Ängsartad	15	Tämligen allmän	
Hägg <i>Prunus padus</i>	BNI u.å. / JT 2015	Under spridning	11	Skogsmark: Ängsartad	29	Mycket allmän	
Slån <i>Prunus spinosa</i>	BNI u.å. / JT 2015		4	Parkmark: Planterad & självspr.	15	Allmän (Sthlmstr.)	Ökande
*Kal stenros <i>Rosa canina</i> subsp. <i>canina</i>	UE 2016		1	Skogsmark: Lövbryn	1	Täml. allmän (Sthlmstr.)	
Nyponros <i>Rosa dumalis</i>	BNI u.å. / JT 2015		2	Skogsmark: Lövbryn	12	Mycket allmän	
Äppelros <i>Rosa rubiginosa</i>	HG 2017		2	Störd mark: Kvävefattig (fas 2)	22	Tämligen sällsynt	71 reg. Starkt ökande
Vresros <i>Rosa rugosa</i>	BNI u.å. / HG 2012		2	Störd mark: ± kvävefattig (fas 2)	15	Allmän (Sthlmstr.)	Ökande
*Dockvresros <i>Rosa × rugotida</i>	HG 2012	Ej noterad 2016--17	1	Störd mark: ± kväverik (fas 2)	1	Mycket sällsynt	2 reg.
Plommonros <i>Rosa villosa</i> subsp. <i>villosa</i>	HG 2017		4	Störd mark: Kvävefattig (fas 2)	10	Mycket sällsynt	47 reg.
Glansros <i>Rosa virginiana</i>	HG 2012	Ej noterad 2016--17	1	Störd mark: ± kväverik (fas 2)	13	Sällsynt	47 reg.
Hallon <i>Rubus idaeus</i>	BNI u.å. / JT 2015		3	Störd mark: Kväverik (fas 3)	14	Mycket allmän	
Rosenhallon <i>Rubus odoratus</i>	HG 2017		1	Parkmark: Planterad & självspr.	9	Tämligen sällsynt	106 reg.
Stenbär <i>Rubus saxatilis</i>	BNI u.å. / JT 2015		3	Skogsmark: Ängsartad	12	Mycket allmän	
Björnbär <i>Rubus</i> subgen. <i>Rubus</i>	BNI	Ej noterad 2016--17	0	Skogsmark: Lövbryn ?	2	Mindre allmän ?	
Rönnspirea <i>Sorbaria sorbifolia</i>	HG 2017		1	Störd mark: ± kväverik (fas 2)	9	Tämligen sällsynt	86 reg.

Art / taxon	Råstasjön Först rapporterad	Råstasjön Notering	Råstasj. Antal reg.	Råstasjön mest frekvent habitattyp	Solna kn. Antal reg.	Uppland Förekomst	Uppland Notering
Rönn <i>Sorbus aucuparia</i>	BNI u.å. / JT 2015		3	Skogsmark: Ängs- & hedartad	20	Mycket allmän	
Oxel <i>Sorbus intermedia</i>	BNI u.å. / UE 2016		3	Skogsmark: Lövbryn	11	Allmän	
*Bergoxel <i>Sorbus latifolia</i>	HE 2016	Ej noterad 2016--17	1	Skogsmark: Lövbryn?	1	Mycket sällsynt	21 reg.
Klasespirea <i>Spiraea × billardii</i>	UE 2017		2	Skogsmark: Lövbryn	5	Mindre allmän	
Björkspirea <i>Spiraea betulifolia</i>	HG 2017		3	Störd mark: Kväverik (fas 1)	5	Mycket sällsynt	21 reg.
Praktspirea <i>Spiraea japonica</i>	UE 2017		1	Störd mark: Kväverik (fas 2)	7	Sällsynt	87 reg.
Getapel <i>Rhamnus cathartica</i>	UE 2016		3	Skogsmark: Lövbryn	12	Allmän	
Skogssalm <i>Ulmus glabra</i> CR	BNI u.å. / AK 2013		11	Skogsmark: Ängsartad	22	Allmän	
Humle <i>Humulus lupulus</i>	HG 2004		7	Störd mark: Kväverik (fas 3)	12	Mindre allmän	
Brännässla <i>Urtica dioica</i>	BNI u.å. / JT 2015		2	Störd mark: Kväverik (fas 3)	16	Mycket allmän	
Etternässla <i>Urtica urens</i> NT	UE 2016		5	Störd mark: Kväverik (fas 1)	13	Tämligen sällsynt	112 reg.
Bok <i>Fagus sylvatica</i>	BNI u.å. / JT 2015		2	Parkmark: Planterad	17	Tämligen sällsynt	178 reg.
Skogsek <i>Quercus robur</i>	BNI u.å. / JT 2015		20	Skogsmark: Ängsartad	44	Allmän	
Klibbal <i>Alnus glutinosa</i>	BNI u.å. / JT 2015		5	Våtmark: Sumpskog	16	Mycket allmän	
Gråal <i>Alnus incana</i>	BNI u.å. / JYA 2015		9	Parkmark: Planterad & självspr.	12	Tämligen sällsynt	78 reg. Starkt ökande
Vårtbjörk <i>Betula pendula</i>	BNI u.å. / JT 2015		13	Skogsmark: Ängs- & hedartad	30	Mycket allmän	
Glasbjörk <i>Betula pubescens</i>	BNI u.å. / LE 2015		2	Våtmark: Sumpskog	5	Mycket allmän	
Hassel <i>Corylus avellana</i>	BNI u.å. / JT 2015		3	Skogsmark: Ängsartad	22	Allmän	
Vattenmelon <i>Citrullus lanatus</i>	LE 2014	Ej noterad 2016--17	1	Störd mark: Kväverik (fas 1)	5	Sällsynt	57 reg.
Bened <i>Euonymus europaeus</i>	UE 2016		3	Skogsmark: Ängsartad	6	Sällsynt	72 reg.
*Storbladig benved <i>Euonymus latifolius</i>	UE 2017		1	Parkmark: Planterad (ingen föryngring)	8	Mycket sällsynt	7 reg.
Harsyra <i>Oxalis acetosella</i>	BNI u.å. / AK 2013		10	Våtmark: Sumpskog (på alstubbar)	25	Mycket allmän	
Klöveroxalis <i>Oxalis stricta</i>	BNI 2014	Ej noterad 2016--17	1	Störd mark: ± kväverik (fas 1)	4	Sällsynt	118 reg.
Revormstörel <i>Euphorbia helioscopia</i>	BNI	Ej noterad 2016--17	0	Störd mark: Kväverik (fas 1)	6	Allmän	
Rävtörel <i>Euphorbia peplus</i>	JÉ 1995	Ej noterad 2016--17	2	Störd mark: Kväverik (fas 1)	18	Tämligen sällsynt	144 reg.
Svartpoppel <i>Populus nigra</i>	UE 2016		1	Störd mark: Kväverik (fas 3)	3	Sällsynt	17 reg.
Asp <i>Populus tremula</i>	BNI u.å. / JT 2013		4	Störd mark: ± kvävefattig (fas 3)	17	Mycket allmän	
Silverpil <i>Salix alba</i> var. <i>sericea</i>	BNI u.å. / UE 2016		1	Parkmark: Planterad	2	Tämligen sällsynt	12 reg.
*Gulpil <i>Salix alba</i> var. <i>vitellina</i>	UE 2016 Foto 2018	Omrk. i brh: 320 cm	1	Parkmark: Planterad	1	Tämligen sällsynt	8 reg.
*Bindvide <i>Salix aurita</i>	HG 2004		1	Våtmark: Strand (oligotrof)	1	Allmän	
Sälg <i>Salix caprea</i>	BNI u.å. / JT 2015		6	Våtmark: Vassar & vasskanter	24	Mycket allmän	
Gråvide <i>Salix cinerea</i>	BNI u.å. / CGM 2016		2	Våtmark: Vassar & vasskanter	7	Mycket allmän	
Knäckepil <i>Salix euxina</i>	BNI u.å. / UE 2015		1	Parkmark: Planterad & självspr.	8	Täml. allm. (Enl. artportalen)	

Art / taxon	Råstasjön Först rapporterad	Råstasjön Notering	Råstasj. Antal reg.	Råstasjön mest frekvent habitattyp	Solna kn. Antal reg.	Uppland Förekomst	Uppland Notering
Grönpil <i>Salix × fragilis</i>	UE 2016		3	Parkmark: Planterad & självspr.	8	Tämligen allmän	
Svartvide <i>Salix myrsinifolia</i>	TE 1915 (NRM)		1	Våtmark: Öppna strandkanter	2	Allmän	
Jolster <i>Salix pentandra</i>	BNI u.å. / LE 2014		7	Våtmark: Öppna strandkanter	11	Allmän	
*Rödvide <i>Salix purpurea</i>	UE 2016		1	Störd mark: ± kväverik (fas 3)	1	Sällsynt	23 reg.
Häckvide <i>Salix x smithiana</i>	HG 2017		2	Parkmark: Planterad	3	Mycket sällsynt	10 reg.
Korgvide <i>Salix viminalis</i>	HG 2017		2	Parkmark: Planterad & självspr.	7	Sällsynt	61 reg.
Åkerviol <i>Viola arvensis</i>	BNI u.å. / UE 2014		2	Parkmark: Berghällar & tunn jord på berg	12	Allmän	
Ängsviol <i>Viola canina</i>	BNI u.å. / AK 2013		3	Parkmark: Gräsmattor, ± ogödslade	7	Allmän	
Buskviol <i>Viola hirta</i>	JEW 1840		4	Skogsmark: Lövbryn	19	Allmän (Stockholmstr.)	
Luktviol <i>Viola odorata</i>	BNI u.å. / AK 2013		4	Parkmark: Gräsmatta	19	Allmän (Stockholmstr.)	Ökande
Kärrviol <i>Viola palustris</i>	BNI 1982	Ej noterad 2016--17	0	Våtmark: Sumpskog	1	Allmän	
Skogsviol <i>Viola riviniana</i>	BNI u.å. / AK 2013		10	Skogsmark: Ängs- & hedartad	21	Mycket allmän	
Stymorsviol <i>Viola tricolor</i>	BNI 1980	Ej noterad 2016--17	0	Parkmark: Berghällar & tunn jord på berg	9	Allmän (Sthlmstr.)	
Fyrkantig johannesört <i>Hypericum maculatum</i>	BNI u.å. / UE 2016		1	Störd mark: ± kvävefattig (fas 2)	8	Mycket allmän	
Äkta johannesört <i>Hypericum perforatum</i>	BNI u.å. / JT 2015		2	Parkmark: Berghällar & tunn jord på berg	12	Allmän	
Skatnäva <i>Geranium cicutarium</i>	BNI	Ej noterad 2016--17	0	Störd mark: ± kväverik (fas 1)	7	Mindre allmän	
Sparvnäva <i>Geranium pusillum</i>	UE 2017		4	Parkmark: Berghällar & tunn jord på berg	16	Täml. allmän (Sthlmstr.)	
Skuggnäva <i>Geranium pyrenaicum</i>	HG 2008		4	Störd mark: Kväverik (fas 1)	29	Täml. allmän (Sthlmstr.)	Starkt ökande
Stinknäva <i>Geranium robertianum</i>	BNI u.å. / JYA 2014		5	Störd mark: Kväverik (fas 2)	15	Allmän (Sthlmstr.)	
Blodnäva <i>Geranium sanguineum</i>	BNI	Ej noterad 2016--17	0	Störd mark: Kvävefattig (fas 2)	3	Täml. allmän (Sthlmstr.)	
Midsommarblomster <i>Geranium sylvaticum</i>	BNI u.å. / JT 2015		5	Skogsmark: Ängsartad	14	Mycket allmän	
Fackelblomster <i>Lythrum salicaria</i>	JEW 1840		6	Våtmark: Vassar & vasskanter	14	Allmän (Sthlmstr.)	
Mjölke <i>Chamaenerion angustifolium</i>	BNI u.å. / UE 2016		3	Störd mark: Kväverik (fas 2)	12	Mycket allmän	Starkt ökande
Amerikansk dunört <i>Epilobium adenocaulon</i>	BNI u.å. / UE 2017		1	Våtmark: Öppna strandkanter	11	Allmän	Starkt ökande
Vit dunört <i>Epilobium ciliatum</i>	UE 2017		3	Störd mark: Kväverik (fas 1)	11	Allmän	Starkt ökande
Rosendunört <i>Epilobium hirsutum</i>	BNI u.å. / JYA 2014		5	Våtmark: Strand	17	Täml. allmän (Sthlmstr.)	Ökande
*Kärrdunört <i>Epilobium palustre</i>	BNI u.å. / UE 2017		2	Våtmark: Vassar & vasskanter	2	Allmän	
Pricknattljus <i>Oenothera muricata</i>	LE 2015		5	Störd mark: Kvävefattig (fas 1)	27	Tämligen sällsynt	133 reg. Ökande
Skogslönn <i>Acer platanoides</i>	BNI u.å. / JT 2015		7	Skogsmark: Ängs- & hedartad	36	Mycket allmän	
Tysklönn <i>Acer pseudoplatanus</i>	UE 2016		2	Parkmark: Planterad & självspr.	20	Allmän (Sthlmstr.)	Ökande
Ginnalalönn <i>Acer tataricum subsp. ginnala</i>	UE 2017		3	Parkmark: Planterad & självspr.	7	Tämligen sällsynt	86 reg.
Stockros <i>Alcea rosea</i>	JT 2015		4	Störd mark: Vägkant, sand/grus (fas 1)	7	Sällsynt	109 reg.
Myskmalva <i>Malva moschata</i>	BNI u.å. / JT 2016		3	Störd mark: ± kväverik (fas 2)	16	Tämligen allmän	

Art / taxon	Råstasjön Först rapporterad	Råstasjön Notering	Råstasj. Antal reg.	Råstasjön mest frekvent habitattyp	Solna kn. Antal reg.	Uppland Förekomst	Uppland Notering
*Mellanmalva <i>Malva alcea x moschata</i>	UE 2016		1	Störd mark: ± kväverik (fas 2)	1	Sällsynt	15 reg.
Skogslind <i>Tilia cordata</i>	BNI u.å. / JT 2015		1	Skogsmark: Ängsartad	10	Täml. allmän (Sthlmstr.)	
*Bohuslind <i>Tilia platyphyllos</i>	UE 2016		1	Parkmark: Planterad	1	Sällsynt	37 reg.
Tibast <i>Daphne mezereum</i>	UE 2016		1	Skogsmark: Ängsartad	6	Mindre allm. (Sthlmstr.)	
Gulreseda <i>Reseda lutea</i>	JT 2016		3	Störd mark: ± kväverik (fas 1)	4	Sällsynt	36 reg.
Löktrav <i>Alliaria petiolata</i>	BNI u.å. / JYA 2014		6	Störd mark: Kväverik (fas 2)	26	Mycket allm. (Sthlmstr.)	Starkt ökande
Sandtrav <i>Arabidopsis arenosa</i>	BNI u.å. / HG 2017		3	Störd mark: ± kvävefattig (fas 1)	13	Allmän	Ökande
Backtrav <i>Arabidopsis thaliana</i>	BNI u.å. / HG 2017		2	Parkmark: Berghällar & tunn jord på berg	25	Allmän	
Pepparrot <i>Armoracia rusticana</i>	BNI u.å. / UE 2016		2	Störd mark: Kväverik (fas 2)	20	Allmän	
Strandgyllen <i>Barbarea stricta</i>	UE 2017		1	Våtmark: Öppna strandkanter	6	Tämligen allmän	
Sommargyllen <i>Barbarea vulgaris</i>	BNI u.å. / JT 2016		2	Störd mark: ± kväverik (fas 2)	10	Allmän	Ökande
Sandvita <i>Berteroa incana</i>	BNI u.å. / JE 2011		6	Störd mark: ± kvävefattig (fas 1)	24	Allmän (Sthlmstr.)	Ökande
Ryssgubbe <i>Bunias orientalis</i>	BNI u.å. / UE 2016		5	Störd mark: Kväverik (fas 2)	35	Mycket allm. (Sthlmstr.)	
Lomme <i>Capsella bursa-pastoris</i>	BNI u.å. / UE 2016		2	Störd mark: ± kväverik (fas 1)	12	Mycket allmän	
Bergbräsma <i>Cardamine hirsuta</i>	UE 2017		1	Störd mark: Kväverik (fas 1)	18	Täml. allmän (Sthlmstr.)	Minskande
Lundbräsma <i>Cardamine impatiens</i>	UE 2016		3	Skogsmark: Lövbryn	11	Tämligen sällsynt	65 reg. Minskande
Äkta ängsbräsma <i>Cardamine pratensis</i> subsp. pratensis	HJW 1930 (NRM)		2	Parkmark: Gräsmatta; gödslad, senklippt	6	Allmän	
Kärrbräsma <i>Cardamine pratensis</i> subsp. paludosa	AK 2013		4	Våtmark: Strand	6	Tämligen allmän	
Stillfrö <i>Descurainia sophia</i>	JE 2004		2	Störd mark: ± kväverik (fas 1)	12	Allmän (Sthlmstr.)	
Nagelört <i>Draba verna</i>	BNI u.å. / UE 2017		4	Störd mark: Kvävefattig (fas 1)	29	Allmän	
Åkerkärel <i>Erysimum cheiranthoides</i>	BNI u.å. / UE 2017		2	Störd mark: Kväverik (fas 1)	7	Allmän	
Bergkärel <i>Erysimum strictum</i>	UE 2017		1	Störd mark: Kväverik ? (fas 1)	13	Tämligen sällsynt	26 reg. Minskande
Hesperis <i>Hesperis matronalis</i>	BNI u.å. / JT 2011		2	Störd mark: Kväverik (fas 2)	10	Tämligen allmän	
Fältkrassing <i>Lepidium campestre</i>	BNI u.å. / HG 2012		5	Störd mark: ± kvävefattig (fas 1)	60	Tämligen sällsynt	167 reg. Minskande
Gatkrassing <i>Lepidium rudemale</i>	BNI	Ej noterad 2016--17	0	Vid trampstörd mark: ± kväverik (fas 1)	12	Mycket allm. (Sthlmstr.)	Minskande
Sumpfräne <i>Rorippa palustris</i>	BNI u.å. / UE 2016		7	Våtmark: Tidvis översvämmad, störd mark	15	Tämligen allmän	
Strandfräne <i>Rorippa sylvestris</i>	LL 1970 (NRM)		2	Störd mark: ± kväverik (fas 1)	18	Täml. allmän (Sthlmstr.)	Ökande
Åkersenap <i>Sinapis arvensis</i>	BNI u.å. / UE 2017		2	Störd mark: ± kväverik (fas 1)	13	Allmän	
Hamnsenap <i>Sisymbrium altissimum</i>	JE 1960-talet, JED 1995	Sannolikt utgången!	1	Störd mark: ± kvävefattig (fas 1)	35	Sällsynt	9 reg.
Vägsenap <i>Sisymbrium officinale</i>	BNI u.å. / UE 2017		1	Störd mark: Kväverik (fas 1)	16	Sällsynt	46 reg. Starkt minskande
Penningört <i>Thlaspi arvense</i>	BNI u.å. / JT 2016		3	Störd mark: ± kväverik (fas 1)	14	Allmän	
Storskärvfrö <i>Thlaspi caerulescens</i> subsp. brachypetala	BNI 2013	Ej noterad 2016--17	1	Störd mark: ± kvävefattig (fas 1)	10	Tämligen allmän	Starkt ökande
Mistel <i>Viscum album</i>	BNI u.å. / JT 2015	1 växtplats	5	Skogsmark: Lövbryn	34	Tämligen sällsynt	7012 reg. Starkt ökande

Art / taxon	Råstasjön Först rapporterad	Råstasjön Notering	Råstasj. Antal reg.	Råstasjön mest frekvent habitattyp	Solna kn. Antal reg.	Uppland Förekomst	Uppland Notering
Åkerbinda <i>Fallopia convolvulus</i>	BNI u.å. / UE 2017		1	Störd mark: ± kväverik (fas 1)	9	Allmän	
Vattenpilört <i>Persicaria amphibia</i> ("var. terrestre")	JEW 1840		3	Störd mark: ± kväverik (fas 2)	8	Tämligen allmän	
Bitterpilört <i>Persicaria hydropiper</i>	JEW 1840		1	Störd mark: Kväverik (fas 2)	7	Tämligen allmän	
Vanlig pilört <i>Persicaria lapathifolia</i>	GJB trol. 1816-21 (EUps)		3	Störd mark: Kväverik (fas 1)	9	Allmän	Osäker bestämning
Åkerpilört <i>Persicaria maculosa</i>	BNI u.å. / JT 2015		1	Störd mark: Kväverik (fas 1)	9	Täml. allmän (Sthlmstr.)	Starkt ökande
Stor trampört <i>Polygonum aviculare subsp. aviculare</i>	JEW 1840		1	Trampstörd mark: Kväverik (fas 1)	8	Mycket allmän	
Bägartrampört <i>P. a. subsp. microspermum</i>	UE 2017		1	Trampstörd mark: Kväverik (fas 1)	2	Mycket allmän	
Jätteslide <i>Reynoutria sachalinensis</i>	UE 2017		1	Störd mark: Kväverik (fas 2)	2	Sällsynt	50 reg.
Ängssyra <i>Rumex acetosa</i>	BNI u.å. / JT 2015		3	Parkmark: Gräsmatta; gödslad, senklippt	12	Mycket allmän	
Bergsyra <i>Rumex acetosella</i>	BNI u.å. / UE 2017		1	Störd mark: Kvävefattig (fas 1)	8	Mycket allmän	
Hästräppa <i>Rumex aquaticus</i>	BNI u.å. / LE 2013		1	Våtmark: Öppna strandkanter	4	Allmän (Sthlmstr.)	
Storskräppa <i>Rumex aquaticus x hydrolopathum</i>	UE 2017		1	Våtmark: Öppna strandkanter	3	Täml. sällsynt (Sthlmstr.)	19 reg.
Krusskräppa <i>Rumex crispus</i>	CGM 2013		2	Störd mark: ± kväverik (fas 2)	8	Mycket allmän	Svagt ökande
Vattenskräppa <i>Rumex hydrolopathum</i>	JEW 1840		10	Våtmark: Öppet vatten	14	Mindre allmän	Starkt ökande
Tomtskräppa <i>Rumex obtusifolius</i>	BNI u.å. / UE 2016		4	Störd mark: Kväverik (fas 2)	17	Allmän (Sthlmstr.)	
Sandnarv <i>Arenaria serpyllifolia</i>	BNI u.å. / UE 2017		1	Störd mark: ± kvävefattig (fas 1)	8	Allmän	
Fältarv <i>Cerastium arvense</i>	BNI	Ej noterad 2016--17	0	Störd mark: ± kvävefattig (fas 1)	8	Mindre allmän	Ökande
Hönsarv <i>Cerastium fontanum</i>	UE 2016		1	Parkmark: Gräsmatta	11	Mycket allmän	
Vårarv <i>Cerastium semidecandrum</i>	HG 2004		1	Störd mark: ± kvävefattig (fas 1)	16	Tämligen allmän	
Knytling <i>Herniaria glabra</i>	BNI u.å. / UE 2017		1	Störd mark: Kvävefattig (fas 1)	9	Tämligen allmän	Ökande
Gökblomster <i>Lychnis flos-cuculi</i>	LE 2017		3	Parkmark: Gräsmatta, ± ogödlad	4	Allmän	
Skogsnarv <i>Moehringia trinervia</i>	BNI u.å. / UE 2017		1	Skogsmark: Ängsartad	17	Allmän	
*Sprödarv <i>Myosoton aquaticum</i>	HG 2004		9	Störd mark: Kväverik (fas 1)	9	Sällsynt	118 reg. Ökande
Krypnarv <i>Sagina procumbens</i>	BNI u.å. / UE 2016		3	Störd mark: ± kväverik (fas 1)	14	Mycket allmän	
Såpnejlika <i>Saponaria officinalis</i>	BNI u.å. / JT 2015		4	Störd mark: ± kväverik (fas 2)	20	Tämligen allmän	
Åkerknavel <i>Scleranthus annuus subsp. annuus</i>	UE 2017		1	Parkmark: Berghällar & tunn jord på berg	3	Allmän	
Vitknavel <i>Scleranthus perennis</i>	BNI	Ej noterad 2016--17	1	Berghäll: Tunn jord & sprickor	4	Sällsynt	43 reg. Minskande
Rödblära <i>Silene dioica</i>	BNI	Ej noterad 2016--17	0	Skogsmark: Ängsartad ?	5	Täml. allmän (Sthlmstr.)	Ökande
Vitblära <i>Silene latifolia</i>	BNI u.å. / UE 2017		4	Störd mark: Kväverik (fas 2)	29	Allmän (Sthlmstr.)	
Smällglim <i>Silene vulgaris</i>	BNI	Ej noterad 2016--17	0	Störd mark: Kväverik (fas 1)	7	Tämligen allmän	
Rödnarv <i>Spergularia rubra</i>	BNI	Ej noterad 2016--17	0	Störd mark: ± kvävefattig (fas 1)	8	Mindre allmän	Ökande
Grässtjärnblomma <i>Stellaria graminea</i>	BNI u.å. / LE 2013		4	Parkmark: Gräsmattor, ± ogödslade	15	Mycket allmän	
Våtarv <i>Stellaria media</i>	JEW 1840		2	Störd mark: Kväverik (fas 1)	16	Mycket allmän	

Art / taxon	Råstasjön Först rapporterad	Råstasjön Notering	Råstasj. Antal reg.	Råstasjön mest frekvent habitattyp	Solna kn. Antal reg.	Uppland Förekomst	Uppland Notering
*Kärrstjärnblomma <i>Stellaria palustris</i>	VLT 1917		1	Våtmark: Vassar & vasskanter	1	Tämligen allmän	
Tjärblomster <i>Viscaria vulgaris</i>	BNI	Ej noterad 2016--17	0	Störd mark: Kvävefattig (fas 2)	15	Allmän	
Vägmålla <i>Atriplex patula</i>	BNI u.å. / HG 2004		3	Störd mark: Kväverik (fas 1)	14	Allmän	
Svinmålla <i>Chenopodium album</i>	BNI u.å. / UE 2016		3	Störd mark: Kväverik (fas 1)	16	Allmän	
Fikonmålla <i>Chenopodium ficifolium</i>	JED 1995	Sannolikt utgången!	1	Störd mark: Kväverik (fas 1)	26	Sällsynt	43 reg.
Fiskmålla <i>Chenopodium polyspermum</i>	BNI u.å. / UE 2017		2	Störd mark: Kväverik (fas 1)	20	Tämligen allmän	
Svenskmålla <i>Chenopodium suecicum</i>	BNI u.å. / UE 2017		1	Störd mark: Kväverik (fas 1)	11	"Troligen allmän"	
Blåmålla <i>Oxybasis glauca</i>	JE 1995		8	Våtmark: Tidvis översvämmad, störd mark	54	Tämligen sällsynt	147 reg. Minskande
Rödmålla <i>Oxybasis rubra</i>	BNI u.å. / HG 2004		5	Våtmark: Tidvis översvämmad, störd mark	36	Mindre allmän	Minskande
Vitkornell <i>Cornus alba</i> (agg. inkl. "Rysk kornell")	CGM 2014		2	Våtmark: Sumpskog	114	Tämligen sällsynt	34 reg.
*Skogskornell <i>Cornus sanguinea</i>	BNI u.å. / LE 2014		4	Parkmark: Planterad & självspridd	4	Sällsynt	48 reg.
Videkornell <i>Cornus sericea</i>	JE 2009		3	Parkmark: Planterad & självspridd	8	Tämligen sällsynt	39 reg.
Blekbalsamin <i>Impatiens parviflora</i>	BNI u.å. / UE 1981		13	Våtmark: Sumpskog	37	Allmän (Sthlmstr.)	Starkt ökande
Skogstjärna <i>Lysimachia europaea</i>	BNI 1980	Ej noterad 2016--17	1	Skogsmark: Hedartad	8	Mycket allmän	
Penningblad <i>Lysimachia nummularia</i>	BNI u.å. / UE 2016		4	Parkmark: Gräsmatta, fuktig	15	Tämligen allmän	Starkt ökande
Praktlysing <i>Lysimachia punctata</i>	JT 2015		1	Parkmark: Planterad & självspridd	6	Tämligen allmän	
Topplösa <i>Lysimachia thysiflora</i>	BNI u.å. / ME 2002		4	Våtmark: Sumpskog	12	Allmän	
Strandlysing <i>Lysimachia vulgaris</i>	BNI u.å. / JYA 2014		5	Våtmark: Öppna strandkanter	14	Mycket allmän	
Gullviva <i>Primula veris</i>	BNI u.å. / AK 2013		7	Skogsmark: Ängsartad	15	Allmän	Minskande
Björkpyrola <i>Orthilia secunda</i>	UE 2016		1	Skogsmark: Hedartad	6	Allmän	
Vitpyrola <i>Pyrola rotundifolia</i>	BNI u.å. / BNI & UE 2017		1	Skogsmark: Ängs- & hedartad	4	Allmän	
Blåbär <i>Vaccinium myrtillus</i>	BNI u.å. / UE 2016		1	Skogsmark: Hedartad	18	Mycket allmän	
Lingon <i>Vaccinium vitis-idaea</i>	UE 2016		1	Skogsmark: Hedartad	11	Mycket allmän	
Snärjmåra <i>Galium aparine</i>	BNI u.å. / UE 2016		2	Störd mark: Kväverik (fas 3)	11	Allmän	
Vitmåra <i>Galium boreale</i>	BNI u.å. / UE 2016		2	Parkmark: Gräsmattor, ± ogödslade	12	Mycket allmän	
Stormåra <i>Galium mollugo</i>	BNI u.å. / JT 2015		4	Störd mark: Kväverik (fas 2)	15	Mycket allmän	Svagt ökande
Stor vattenmåra <i>Galium palustre subsp. elongatum</i>	UE 2016		2	Våtmark: Öppna strandkanter	3	Allmän (troligen...)	
Liten vattenmåra <i>Galium palustre subsp. palustre</i>	BNI u.å. / HG 2004		1	Våtmark: Öppna strandkanter	4	Mycket allmän	
Småsnärjmåra <i>Galium spurium subsp. Vaillantii</i>	UE 2015		1	Störd mark: ± kväverik (fas 1)	5	Tämligen allmän	
Sumpmåra <i>Galium uliginosum</i>	BNI u.å. / UE 2016		2	± naturlig gräsmark: Fuktig	8	Allmän	
Gulmåra <i>Galium verum</i>	BNI u.å. / UE 2016		2	Parkmark: Berghällar & tunn jord på berg	6	Mycket allmän	
Vintergröna <i>Vinca minor</i>	UE 2016		2	Störd mark: ± kväverik (fas 3)	17	Tämligen allmän	
Oxtunga <i>Anchusa officinalis</i>	BNI	Ej noterad 2016--17	0	Störd mark: ± kväverik (fas 1)	16	Tämligen allmän	Svagt minskande

Art / taxon	Råstasjön Först rapporterad	Råstasjön Notering	Råstasj. Antal reg.	Råstasjön mest frekvent habitattyp	Solna kn. Antal reg.	Uppland Förekomst	Uppland Notering
Paddfot <i>Asperugo procumbens</i> NT	HG 2004	Sannolikt utgången!	2	Störd mark: Kväverik (fas 1)	29	Sällsynt	81 reg. Minskande
Hundtunga <i>Cynoglossum officinale</i>	BNI	Ej noterad 2016--17	0	Störd mark: Kväverik (fas 1)	24	Mindre allmän	Minskande
Blåeld <i>Echium vulgare</i>	BNI u.å. / JT 2015		8	Störd mark: ± kvävefattig (fas 2)	25	Tämligen allmän	Starkt ökande
Piggfrö <i>Lappula squarrosa</i> EN	BNI	Sannolikt utgången!	0	Störd mark: ± kväverik (fas 1)	3	Mycket sällsynt	45 reg. Starkt minskande
Åkerförgätmigej <i>Myosotis arvensis</i>	LE 2014		2	Störd mark: ± kväverik (fas 1)	17	Mycket allmän	
*Äkta förgätmigej <i>Myosotis scorpioides</i>	LEK 1961 (NRM)		9	Våtmark: Öppna strandkanter	9	Allmän	
Skogsförgätmigej <i>Myosotis sylvatica</i>	JT 2016		2	Skogsmark: Lövbryn	9	Tämligen allmän	
Uppländsk vallört <i>Symphytum × uplandicum</i>	BNI u.å. / LB & LT 1997 (NRM)		7	Störd mark: Kväverik (fas 2)	18	Allmän (Sthlmstr.)	Starkt ökande
Vit snårvinda <i>Calystegia sepium</i> subsp. <i>sepium</i>	BNI u.å. / UE 2017		2	Störd mark: Kväverik (fas 2)	4	Allmän (Sthlmstr.)	Ökande
Skär snårvinda <i>Calystegia sepium</i> subsp. <i>spectabilis</i>	BNI u.å. / UE 2017		2	Störd mark: Kväverik (fas 2)	4	Mindre allmän	Ökande
Åkervinda <i>Convolvulus arvensis</i>	BNI u.å. / UE 2016		3	Störd mark: ± kvävefattig (fas 2)	12	Tämligen allmän	Svagt ökande
Spanskpeppar <i>Capsicum annuum</i>	ASV 2003	Ej noterad 2016--17	1	Störd mark: Kväverik (fas 1)	2	Sällsynt	
*Därört <i>Scopolia carnolica</i>	BNI u.å. / AK 2013	2 växtplatser	12	Skogsmark: Ängsartad	12	Mycket sällsynt	38 reg.
Besköta <i>Solanum dulcamara</i>	JEW 1840		7	Våtmark: Vassar & vasskanter	17	Allmän	
Tomat <i>Solanum lycopersicum</i>	UE 2017		3	Störd mark: Kväverik (fas 1)	24	Tämligen sällsynt	259 reg.
Ask <i>Fraxinus excelsior</i> EN	BNI u.å. / JT 2015		3	Parkmark	22	Allmän (Sthlmstr.)	
Syren <i>Syringa vulgaris</i>	BNI u.å. / JT 2015		5	Parkmark: Planterad & självspridd	15	Tämligen allmän	
Sommarlänke <i>Callitriche cophocarpa</i>	BNI u.å. / UE 2016		2	Våtmark: Rinnande vatten	4	Tämligen allmän	
Småsporre <i>Chaenorhinum minus</i>	BNI u.å. / UE 2016		5	Störd mark: ± kväverik (fas 1)	19	Tämligen allmän	
Strimsporre <i>Linaria repens</i>	BNI u.å. / LE 2013		6	Störd mark: ± kväverik (fas 1)	18	Tämligen sällsynt	205 reg. Starkt ökande
Gulsporre <i>Linaria vulgaris</i>	BNI u.å. / JYA 2014		3	Störd mark: ± kväverik (fas 1)	14	Allmän	Svagt ökande
Svartkämpar <i>Plantago lanceolata</i>	BNI u.å. / UE 2017		1	Störd mark: ± kväverik (fas 1)	10	Allmän	
*Åkergroblad <i>Plantago major</i> subsp. <i>intermedia</i>	UE 2017		2	Störd mark: ± kväverik (fas 1)	2	Mycket allmän	
Gårdsgroblad <i>Plantago major</i> subsp. <i>major</i>	UE 2017		2	Tramostörd mark: Kväverik (fas 1)	4	Mycket allmän	
Rödkämpar <i>Plantago media</i>	BNI	Ej noterad 2016--17	0	Parkmark: Gräsmattor, ± ogödslade	4	Allmän	
Fältveronika <i>Veronica arvensis</i>	UE 2016		4	Störd mark: ± kväverik (fas 1)	13	Allmän	
Bäckveronika <i>Veronica beccabunga</i>	UE 2017		1	Våtmark: Öppna strandkanter	5	Allmän	
Teveronika <i>Veronica chamaedrys</i>	BNI u.å. / JT 2016		2	Parkmark: Gräsmatta	16	Mycket allmän	
Skuggveronika <i>Veronica hederifolia</i> subsp. <i>lucorum</i>	CJH 1816 (EUps)		3	Parkmark: Gräsmatta; gödslad, senklippt	18	Tämligen sällsynt	103 reg. Svagt minskande
Ärenpris <i>Veronica officinalis</i>	BNI u.å. / UE 2017		1	Parkmark: Gräsmattor, ± ogödslade	16	Mycket allmän	
Trädgårdsveronika <i>Veronica persica</i>	BNI	Ej noterad 2016--17	0	Störd mark: Kväverik (fas 1)	8	Mindre allmän	Ökande
Majveronika <i>Veronica serpyllifolia</i>	BNI u.å. / JT 2016		3	Parkmark: Gräsmatta	12	Allmän	
Flenört <i>Scrophularia nodosa</i>	BNI u.å. / UE 2016		4	Störd mark: Kväverik (fas 2)	21	Mycket allmän	

Art / taxon	Råstasjön Först rapporterad	Råstasjön Notering	Råstasj. Antal reg.	Råstasjön mest frekvent habitattyp	Solna kn. Antal reg.	Uppland Förekomst	Uppland Notering
Mörkt kungsljus <i>Verbascum nigrum</i>	BNI u.å. / UE 2016		6	Störd mark: Kväverik (fas 1)	17	Tämligen allmän	Ökande
Ljust kungsljus <i>Verbascum thapsus</i>	BNI u.å. / UE 2017		2	Störd mark: Kväverik (fas 1)	12	Allmän	
Blåsuga <i>Ajuga pyramidalis</i>	BNI u.å. / UE 2017		1	Skogsmark: Lövbryn	3	Allmän	
Hampdån <i>Galeopsis speciosa</i>	BNI u.å. / UE 2017		1	Störd mark: Kväverik (fas 2)	5	Allmän	
Pipdån <i>Galeopsis tetrahit</i>	BNI u.å. / LE 2013		2	Störd mark: ± kväverik (fas 1)	9	Allmän	
Jordreva <i>Glechoma hederacea</i>	BNI u.å. / JT 2016		2	Parkmark: Gräsmatta	12	Allmän	
Vitplister <i>Lamium album</i>	BNI u.å. / JT 2014		5	Störd mark: Kväverik (fas 2)	18	Allmän	Ökande
Flikplister <i>Lamium hybridum</i>	BNI	Ej noterad 2016--17	0	Störd mark: Kväverik (fas 1)	6	Tämligen allmän	Ökande
Rödplister <i>Lamium purpureum</i>	BNI u.å. / HG 2017		1	Störd mark: Kväverik (fas 1)	18	Allmän	
Strandklo <i>Lycopus europaeus</i>	JEW 1840		8	Våtmark: Vassar & vasskanter	22	Allmän	
Åkermynta <i>Mentha arvensis</i>	BNI u.å. / UE 2017		1	Våtmark: Öppna strandkanter	5	Allmän	
Kungsmynta <i>Origanum vulgare</i>	UE 2017		2	Störd mark: ± kvävefattig (fas 2)	10	Tämligen allmän	
Kransmynta <i>Mentha × verticillata</i>	BNI u.å. / JT 2015		2	Våtmark: Öppna strandkanter	9	Tämligen sällsynt	32 reg.
Brunört <i>Prunella vulgaris</i>	BNI u.å. / JT 2015		3	Parkmark: Gräsmatta	14	Mycket allmän	
Frossört <i>Scutellaria galericulata</i>	BNI u.å. / HG 2004		7	Våtmark: Öppna strandkanter	10	Allmän	
Knölsyska <i>Stachys palustris</i>	BNI u.å. / JYA 2014		3	Störd mark: kväverik (fas 2)	11	Allmän (Sthlmstr.)	
Stinksyska <i>Stachys sylvatica</i>	BNI u.å. / JYA 2014		3	Våtmark: Sumpskog	11	Allmän (Sthlmstr.)	Ökande
Natt och dag <i>Melampyrum nemorosum</i>	BNI u.å. / LE 2013		6	Skogsmark: Lövbryn	23	Allmän (Sthlmstr.)	Svagt ökande
Ängskovall <i>Melampyrum pratense</i>	UE 2016		1	Skogsmark: Hedartad	11	Mycket allmän	
Gatrödtoppa <i>Odontites vulgaris</i>	BNI u.å. / UE 2017		3	Störd mark: ± kvävefattig (fas 1)	5	Tämligen allmän	
Ängsskallra <i>Rhinanthus minor</i>	BNI	Ej noterad 2016--17	0	Störd mark: Kvävefattig (fas 1)	3	Allmän	
Ängsklocka <i>Campanula patula</i>	BNI u.å. / JT 2017		1	Störd mark: ± kväverik (fas 2)	6	Allmän	Svagt ökande
Stor blåklocka <i>Campanula persicifolia</i>	BNI u.å. / UE 2016		1	Skogsmark: Lövbryn	7	Mycket allmän	
Knölklocka <i>Campanula rapunculoides</i>	BNI u.å. / JT 2016		3	Störd mark: ± kvävefattig (fas 2)	12	Allmän	Ökande
Liten blåklocka <i>Campanula rotundifolia</i>	BNI u.å. / UE 2016		1	Parkmark: Gräsmattor, ± ogödslade	8	Mycket allmän	
Röllika <i>Achillea millefolium</i>	BNI u.å. / JYA 2014		3	Parkmark: Gräsmatta	12	Mycket allmän	
Nysört <i>Achillea ptarmica</i>	BNI u.å. / LE 2013		7	Våtmark: Öppna kärr- & fuktsvackor	17	Allmän	
Malörtsambrosia <i>Ambrosia artemisiifolia</i>	BNI 2008	Ej noterad 2016--17	1	Störd mark: ± kväverik (fas 1)	17	Tämligen sällsynt	133 reg. Starkt ökande
Liten kardborre <i>Arctium minus</i>	BNI	Ej noterad 2016--17	0	Störd mark: Kväverik (fas 2)	7	Tämligen allmän	
Ullkardborre <i>Arctium tomentosum</i>	JYA 2014		6	Störd mark: Kväverik (fas 2)	13	Allmän	
Gråbo <i>Artemisia vulgaris</i>	BNI u.å. / JT 2015		3	Störd mark: Kväverik (fas 2)	14	Mycket allmän	
Tusensköna <i>Bellis perennis</i>	BNI u.å. / HG 2004		4	Parkmark: Gräsmatta	23	Mindre allmän	
*Nickskära <i>Bidens cernua</i>	LEK 1961 (NRM)	Ej noterad 2016--17	4	Våtmark: Tidvis översvämmad, störd mark	4	Tämligen sällsynt	38 reg.

Art / taxon	Råstasjön Först rapporterad	Råstasjön Notering	Råstasj. Antal reg.	Råstasjön mest frekvent habitattyp	Solna kn. Antal reg.	Uppland Förekomst	Uppland Notering
Brunskära <i>Bidens tripartita</i>	BNI u.å. / ME 2004		6	Våtmark: Öppna strandkanter	16	Tämligen allmän	
Ringblomma <i>Calendula officinalis</i>	UE 2017		1	Störd mark: Kväverik (fas 1)	7	Tämligen sällsynt	137 reg.
Krustistel <i>Carduus crispus</i>	BNI u.å. / UE 2015		3	Störd mark: Kväverik (fas 2)	12	Allmän	Ökande
Rödklint <i>Centaurea jacea</i>	JT 2015		2	Parkmark: Gräsmattor, ± ogödslade	12	Mycket allmän	
Bergklint <i>Centaurea montana</i>	BNI u.å. / UE 2017		2	Parkmark: Gräsmattor, ± ogödslade	17	Tämligen allmän	
Väddklint <i>Centaurea scabiosa</i>	BNI	Ej noterad 2016--17	0	Störd mark: ± kvävefattig (fas 2)	10	Mindre allmän	
Åkertistel <i>Cirsium arvense</i>	BNI u.å. / JYA 2014		4	Våtmark: Öppna strandkanter	14	Mycket allmän	
Kärrtistel <i>Cirsium palustre</i>	UE 2016		1	Våtmark: Öppna kärr, fuktsvackor (f d madmark)	4	Mycket allmän	
Vägtistel <i>Cirsium vulgare</i>	JT 2015		2	Störd mark: Kväverik (fas 2)	10	Mycket allmän	
Kanadabinkka <i>Conyza canadensis</i>	BNI u.å. / UE 2017		5	Störd mark: ± kväverik (fas 2)	21	Mindre allmän	
Färgkulla <i>Cota tinctoria</i>	UE 2016		1	Störd mark: ± kvävefattig (fas 2)	7	Allmän	
Gråbinka <i>Erigeron acris</i>	BNI u.å. / HG 2004		1	Störd mark: Kvävefattig (fas 2)	9	Tämligen allmän	
Hårgängel <i>Galinsoga quadriradiata</i>	JYA m.fl. 2017		2	Störd mark: Kväverik (fas 1)	12	Sällsynt	66 reg.
Sumpnoppa <i>Gnaphalium uliginosum</i>	BNI u.å. / UE 2017		1	Våtmark: Tidvis översvämmad, störd mark	8	Allmän (Sthlmstr.)	
*Hamnsolros <i>Helianthus petiolaris</i>	JT 2017		6	Störd mark: Kväverik (fas 1)	6	Mycket sällsynt	8 reg.
Parksallat <i>Lactuca macrophylla</i>	UE 2017		2	Störd mark: Kväverik (fas 2)	10	Allmän (Sthlmstr.)	Starkt ökande
Skogssallat <i>Lactuca muralis</i>	BNI u.å. / UE 2016		3	Störd mark: ± kväverik (fas 2)	18	Mycket allmän	
Taggsallat <i>Lactuca serriola</i>	BNI u.å. / UE 2016		1	Störd mark: ± kväverik (fas 2)	10	Tämligen allmän	Starkt ökande
Harkål <i>Lapsana communis</i>	JYA 2014		4	Störd mark: Kväverik (fas 2)	17	Allmän	
Prästkrage <i>Leucanthemum vulgare</i>	BNI u.å. / LE 2013		2	Parkmark: Gräsmatta	10	Mycket allmän	
Kamomill <i>Matricaria chamomilla</i>	BNI u.å. / JT 2015		1	Störd mark: ± kväverik (fas 1)	12	Mindre allmän	Svagt minskande
Gatkamomill <i>Matricaria discoidea</i>	BNI u.å. / JT 2016		5	Trampstörd mark: Kväverik (fas 1)	12	Allmän	
Pestskråp <i>Petasites hybridus</i>	BNI u.å. / TP 2007		5	Parkmark: Vägkant Planterad & självspridd	15	Tämligen sällsynt	Ökande
Kvastfibbla <i>Pilosella cymosa subsp. cymosa</i>	UE 2016		1	Störd mark: Kvävefattig (fas 2)	11	Allmän	
Höstfibbla <i>Scorzoneroideis autumnalis</i>	BNI u.å. / JT 2015		3	Parkmark: Gräsmatta	11	Mycket allmän	
Klibbkorsört <i>Senecio viscosus</i>	BNI u.å. / UE 2016		2	Störd mark: ± kvävefattig (fas 2)	14	Allmän	
Korsört <i>Senecio vulgaris</i>	BNI u.å. / JT 2015		2	Störd mark: Kväverik (fas 1)	11	Allmän	
*Mariatistel <i>Silybum marianum</i>	OR 2017		2	Störd mark: ± kvävefattig (fas 2)	3	Sällsynt	27 reg.
Kanadensiskt gullris <i>Solidago canadensis</i>	BNI u.å. / UE 2017		1	Störd mark: ± kväverik (fas 2)	11	Tämligen allmän	Ökande
Gullris <i>Solidago virgaurea</i>	BNI u.å. / JT 2015		3	Skogsmark: Lövbryn	16	Allmän	
Åkermolke <i>Sonchus arvensis</i>	BNI u.å. / UE 2017		1	Våtmark: Öppna strandkanter	6	Mycket allmän	
Svinmolke <i>Sonchus asper</i>	BNI u.å. / UE 2016		3	Störd mark: Kväverik (fas 2)	7	Allmän	
Kålmolke <i>Sonchus oleraceus</i>	BNI u.å. / UE 2016		2	Störd mark: Kväverik (fas 2)	10	Tämligen allmän	

Art / taxon	Råstasjön Först rapporterad	Råstasjön Notering	Råstasj. Antal reg.	Råstasjön mest frekvent habitattyp	Solna kn. Antal reg.	Uppland Förekomst	Uppland Notering
Renfana <i>Tanacetum vulgare</i>	BNI u.å. / JT 2015		6	Störd mark: ± kväverik (fas 2)	24	Allmän	
*Enfärgad maskros <i>Taraxacum concolor</i>	CK 2015 <small>Ospec.lokalang.</small>	Ej noterad 2016--17	1	Störd mark: ?	1	Mycket sällsynt	3 reg.
Ogräsmaskrosor <i>Taraxacum sect. Taraxacum</i>	BNI u.å. / UE 2017		2	Störd mark: Kväverik (fas 1)	8	Mycket allmän	
Ängshaverrot <i>Tragopogon pratensis</i>	BNI u.å. / UE 2016		2	Störd mark: ± kväverik (fas 2)	9	Allmän	
Baldersbrå <i>Tripleurospermum inodorum</i>	BNI u.å. / JYA 2013		7	Störd mark: ± kväverik (fas 2)	14	Mycket allmän	
Hästhov <i>Tussilago farfara</i>	BNI u.å. / JT 2015		3	Störd mark: ± kväverik (fas 2)	15	Mycket allmän	
Vanlig fläder <i>Sambucus nigra subsp. nigra</i>	BNI u.å. / UE 2016		2	Störd mark: Kväverik (fas 3)	20	Täml. allmän (Sthlmstr.)	
Druvfläder <i>Sambucus racemosa</i>	BNI u.å. / JT 2015		3	Störd mark: Kväverik (fas 3)	16	Allmän	
Olvon <i>Viburnum opulus</i>	BNI u.å. / AK 2013		3	Skogsmark: Lövbryn	11	Allmän	
Åkervädd <i>Knautia arvensis</i>	BNI u.å. / JT 2015		2	Störd mark: ± kvävefattig (fas 2)	13	Allmän	
*Grekvädd <i>Knautia macedonica</i>	JT 2017		2	Störd mark: ± kvävefattig (fas 2)	2	Sällsynt	28 reg.
Vildkaprifol <i>Lonicera periclymenum</i>	BNI	Ej noterad 2016--17	0	Störd mark: ± kväverik (fas 3)	5	Tämligen sällsynt	
Rosentry <i>Lonicera tatarica</i>	UE 2017		1	Störd mark: Kväverik (fas 3)	8	Tämligen sällsynt	
Skogstry <i>Lonicera xylosteum</i>	BNI u.å. / JYA 2014		6	Skogsmark: Ängsartad	16	Allmän	
Ängsvädd <i>Succisa pratensis</i>	JEW 1840 ; BNI	Ej noterad 2016--17	0	Parkmark: Gräsmark, ± ogödslad	5	Mindre allm. (Sthlmstr.)	
Snöbär <i>Symphoricarpos albus</i>	BNI u.å. / JT 2015		1	Störd mark: ± kväverik (fas 3)	20	Tämligen allmän	
Flädervänderot <i>Valeriana sambucifolia</i>	BNI	Ej noterad 2016--17	0	Våtmark: Sumpskog	2	Täml. sälls. (Sthlmstr.)	Ca 40 reg. Ökande
Kirskål <i>Aegopodium podagraria</i>	BNI u.å. / JYA 2014		4	Störd mark: Kväverik (fas 3)	29	Allmän	Ökande
Vildpersilja <i>Aethusa cynapium</i>	BNI u.å. / UE 2017		1	Störd mark: ± kväverik (fas 1)	12	Täml. allm. (Sthlmstr.)	Minskande
Stråtta <i>Angelica sylvestris</i>	BNI u.å. / UE 2016		1	Skogsmark: Lövbryn	7	Mindre allmän	
Hundkåx <i>Anthriscus sylvestris</i>	BNI u.å. / UE 2016		2	Störd mark: Kväverik (fas 2)	14	Mycket allmän	Ökande
Kummin <i>Carum carvi</i>	BNI u.å. / UE 2016		2	Störd mark: ± kväverik (fas 2)	6	Allmän (Sthlmstr.)	Ökande
*Guldkörvel <i>Chaerophyllum aureum</i>	BNI u.å. / AAN 1989		31	Störd mark: Kväverik (fas 2)	31	Sällsynt	94 reg.
Sprängört <i>Cicuta virosa</i>	JEW 1840		6	Våtmark: Vassar & vasskanter	16	Täml. allm. (Sthlmstr.)	Ökande
Vildmorot <i>Daucus carota</i>	BNI u.å. / UE 2017		1	Störd mark: ± kvävefattig (fas 2)	10	Täml. allm. (Sthlmstr.)	Ökande
Jätteloka <i>Heracleum mantegazzianum</i>	BNI u.å. / JYA 2014		3	Störd mark: Kväverik (fas 2)	21	Täml. allm. (Sthlmstr.)	Ökande
Sibirisk björnloka <i>Heracleum sphondylium subsp. sibir.</i>	BNI u.å. / UE 2017		1	Störd mark: Kväverik (fas 2)	9	Allmän	
Palsternacka <i>Pastinaca sativa</i>	BNI u.å. / JT 2016		3	Störd mark: Väckant, sand/grus (fas 2)	12	Allmän (Sthlmstr.)	Ökande
Kärrsilja <i>Peucedanum palustre</i>	BNI u.å. / LE 2013		9	Våtmark: Öppna kärr- & fuktsvackor	12	Allmän	
Vattenmärke <i>Sium latifolium</i>	JEW 1840		8	Våtmark: Vassar & vasskanter	17	Täml. allmän	Minskande

Förkortningar: Rapportörer, insamlare & herbarier

A&A: 1937: Erik Almquist & Eric Asplund

AAN: Arne Anderberg

AK: Anna Koffman

AL: Anders Lindergren

ASV: Anders Svenson

BNI: Birgitta Norbäck-Ivarsson

BP: Björn Palm

CFN: Carl Fredrik Nyman

CGM: Claes-Göran Magnusson

CJH: Carl Johan Hartman

CK: Conny Kroon

DME: D. M. Eurén

ET: Einar Teiling

EUps: Evolutionsmuseet Uppsala, herbariet

GF: Göran Frisk

GJB: Gustaf Johan Billberg

GLS: Gustaf Leopold Sjögren

GW: Göran Wahlenberg

HE: Hans Elleby

HG: Henry Gudmundsson

IB: Ingemar Björling

IH: Ingemar Herber

JYA: Jan Yngve Andersson

JE: Joakim Ekman

JED: Jan Edelsjö

JEW: J. E. Wikström

JN: Johan Nilsson

JT: Johan Törnvall

JWH: Josef Willhelm Håkanson

LB & LT: Lotta Blom & Lasse Thorán

LE: Lars Ekqvist

LEK: Lars Erik Kers

LL: Lennart Lönnstedt

ME: Markus Englund

NS: Nils Sylvén

NRM: Naturhistoriska riksmuseet, herbariet

OR: Owe Rosengren m.fl.

PA: Petter Andersson

TE: Thor Erdmann

UE: Urban Ekstam

VLT: Vivi Laurent [Täckholm]

Våtmarksväxter (kärlväxter och kransalger) som har noterats i äldre tid, men som inte finns kvar i området
Arterna har placerats i grupper utifrån de växtmiljöer där de normalt återfinns

*= Arten har, efter här angivet år, inte rapporterats från Råstasjö-området

NRM = Naturhistoriska riksmuseet ; EUps = Evolutionsmuseet i Uppsala

Öppet, näringsfattigt (oligotroft) vatten	Fyndår alt. fyndperiod / fyndplats, habitat m.m. ; referens
<i>Lobelia dortmanna</i> Notblomster	1870—90-t. / "Råstasjön" C. Boije af Gennäs enl. Almq. & Aspl. 1937 *1905 / "Råstasjön" Hjalmar Ström NRM
<i>Ranunculus reptans</i> Strandranunkel	*1920—30-t. / "Råstasjön" G.A. Sjö Dahl enl. Almq. & Aspl. 1937
<i>Utricularia minor</i> Dvärgbläddra	1840 / "; i Råsta sjön ; vid Ellenhill i en damm i Fröfjers-ängen Dr Billberg", uppg. trol. fr. 1815–1821, publ. av Wikström, J.E. 1840 1850 / "Råstasjön" Lundh NRM *1859 / "Uti Råstasjön", Thedenius, K.F. 1859 1937 / "Solna troligen utdöd" Almquist & Asplund 1937

Öppet, näringsfattigt (oligotroft), ± kalkrikt vatten	Fyndår alt. fyndperiod / fyndplats, habitat m.m. ; referens
<i>Chara globularis</i> Skörsträse	*[År oklart, 1821?] / "Råstasjön" G.J. Billberg EUps
<i>Chara hispida</i> Taggsträse	*1859 / "Uti Råstasjön" Thedenius, K.F. 1859
<i>Chara tomentosa</i> Rödsträse	*[År oklart, 1821?] / G.J. Billberg EUps *1859 / "Uti Råstasjön" Thedenius, K.F. 1859
<i>Utricularia intermedia</i> Dybläddra	1840 / "i Råsta sjön (Dr Billberg)" : uppg. fr. G.J. Billberg under hans tid som ägare till Ellenhill 1815–1821, publ. av Wikström, J.E. 1840 *1859 / "Uti Råstasjön" Thedenius, K.F. 1859 1937 / "Solna, Råstasjön utdöd" Almquist & Asplund 1937

Öppet, täml. näringsrikt (mesotroft), ± kalkrikt vatten	Fyndår alt. fyndperiod / fyndplats, habitat m.m. ; referens
<i>Hottinia palustris</i> Vattenblink	1840 / "; i diken i kring Ellenhill" Wikström, J.E. 1840 1863 / "Råstasjön" E.W. Dahlgren NRM *? 1937 / "Solna flerstädes" Almquist & Asplund 1937
<i>Hydrocharis morsus-ranae</i> Dyblad	[Oklart Billberg 1821?] "Råstasjön" NRM 1910-t. / "Råstasjön" N. Sylvén enl. Almq. & Aspl. 1937 *? 1937 / "Solna flerstädes" Almquist & Asplund 1937
<i>Myriophyllum spicatum</i> Axslinga	? / Göteborgs museum / "Råstasjön" enl. Almquist & Asplund 1937
<i>Potamogeton compressus</i> Bandnate	1821 / G.J. Billberg NRM *1840 / "; i Råsta sjö" Wikström, J. E. 1840 ; EUps
<i>Potamogeton crispus</i> Krusnate	*1847 / "Råstasjön" C. M. Nyman NRM
<i>Potamogeton lucens</i> Grovnate	*1840 / "; i Råsta-sjön" Wikström, J.E. 1840
<i>Potamogeton perfoliatus</i> Ålnate	*1840 / "; i Råsta sjö" Wikström, J.E. 1840 ; EUps
<i>Potamogeton praelongus</i> Långnate	*1820–1840 / Wikström, J.E. Manuskriptsaml enl. Almq. & Aspl. 1937
<i>Potamogeton pusillus</i> Spädnate	1840 / "; i Råsta sjö" Wikström, J.E. 1840 *1859 / "Uti Råstasjön" Thedenius, K.F. 1859
<i>Sagittaria sagittifolia</i> Pilblad	*1910 / "Råstasjön" Palm, B. 1910 enl. Almquist & Asplund 1937
<i>Stratiotes aloides</i> Vattenaloe	1821 / "Råstasjön" G. J. Billberg NRM 1849 / "Råstasjön" C.F. Nyman NRM 1859 / "Uti Råstasjön" Thedenius, K.F. 1859 1863 / "Råstasjön" E.W. Dahlgren NRM 1910-t. / "Råstasjön" F. Lönnkvist *1937 / "Råstasjön" E. Almquist
<i>Utricularia vulgaris</i> Vattenbläddra	1840 / "i Råstasjön och dess utloppsdike i Brunnsviken" Wikström, J.E. 1840 1841 / "Råstasjön" J.A. Holmström NRM 1859 / "Uti Råstasjön" Thedenius, K.F. 1859

Öppet, näringsrikt (eutroft) vatten	Fyndår alt. fyndperiod / fyndplats, habitat m.m. ; referens
<i>Myriophyllum verticillatum</i> Kransslinga	*1859 / "Uti Råstasjön" Thedenius, K.F. 1859 1863 / "Råstasjön" E.W. Dahlgren NRM *1937 / "Solna förr flerst.; nu ätm. Råstasjön" Almquist & Asplund 1937

Mager torvmark/näringsfattiga gungflyn	Fyndår alt. fyndperiod / fyndplats, habitat m.m. ; referens
<i>Carex limosa</i> Dystarr	*1820-40-t / "Råstasjön" Wikström, J. E. Manuskriptsamling till Stockholms flora enl. Almquist & Asplund 1937 1937 / "Solna, Råstasjön utdöd" Almquist & Asplund 1937
<i>Carex cordorrhiza</i> Strängstarr	1870—90-t. / "Råstasjön" C. Boije af Gennäs enl. Almquist & Asplund 1937
<i>Carex diandra</i> Trindstarr	*1910-t. / "Råstasjön" N. Sylvén NRM
<i>Galium trifidum</i> Dvärgmåra	1850 / "Råstasjön" Thedenius, K.F. 1859 1859 / "Uti och omkring Råstasjön" Thedenius, K.F. 1859 1907 / "Råstasjön" Trol. Vivi Laurent-Täckholm Eups *1937 "Råstasjön ... ännu de senaste åren" E. Almquist

Vassar & vasskanter	Fyndår alt. fyndperiod / fyndplats, habitat m.m. ; referens
<i>Alopecurus arundinaceus</i> Svartkavle	*1910-t. / "Råstasjön" N. Sylvén
<i>Alopecurus arundinaceus</i> x <i>pratensis</i>	1916 / "Vid Råstasjön" A.L. Segerström NRM *1910-t. / "Vid Råstasjön" N. Sylvén
<i>Butomus umbellatus</i> Blomvass	*1917 / "Råstasjön" W. von Zeipel NRM
<i>Carex cespitosa</i> x <i>nigra</i>	*1916 / N. Sylvén NRM
<i>Hippuris vulgaris</i> Hästsvans	1840 / "vid Råsta-sjö nedanför Öhrs hage" Wikström, J. E. 1840 *? 1937 / "Solna förr flerstädes, nu?" Almquist & Asplund 1937
<i>Ranunculus lingua</i> Sjöranunkel	1863 / "Råstasjön" E. W. Dahlgren NRM *? 1937 / "Solna flerstädes ätm. förr" Almquist & Asplund 1937

Strandsvackor med störd, växelvat mark	Fyndår alt. fyndperiod / fyndplats, habitat m.m. ; referens
<i>Alopecurus aequalis</i> Gulkavle	1910-t. / "Råstasjön" N. Sylvén enl. Almquist & Asplund 1937
<i>Lythrum portula</i> Rödlånke	*1859 / "Nära Ellenhill" Thedenius, K.F. 1859 1937 / "Solna flerstädes utdöd" Almquist & Asplund 1937
<i>Polygonum minus</i> Rosenpilört	1840 / "Översvämmade ställen vid sjöar...; vid Ellenhill" Wikström, J.E. 1840

Källflöden	Fyndår alt. fyndperiod / fyndplats, habitat m.m. ; referens
<i>Stellaria alsine</i> Källarv	1840 / "vid källor, bäckar och steniga sjöstränder, sällsynt ; vid Ellenhill i Fröfjersängen.", Wikström, J.E. 1840 *1859 / "Nära Ellenhill" Thedenius, K.F. 1859

Slätterhävdad alt. sent avbetad fuktig-våt mark	Fyndår alt. fyndperiod / fyndplats, habitat m.m. ; referens
<i>Lathyrus palustris</i> Kärrviol	1850 / "Råstasjön" Thedenius, K.F. 1850 1859 / "... omkring Råstasjön" Thedenius, K.F. 1859 1937 / "Råstasjön" Almquist, E. 1937 enl. Almquist & Asplund 1937 *1964 "Bland vass..." Jan Yngve Andersson Artportalen
<i>Molinia caerulea</i> Blåtåtel	1840 / "; på kärrängar; vid Ellenhill invid Råsta sjö" Wikström, J. E. 1840 1850 / "Ellenhill" Thedenius, K.F. 1850 1859 / "Nära Ellenhill" Thedenius, K.F. 1859 *1930-t. / "vid Råstasjön" S. Qvarfort
<i>Viola stagnina</i> Strandviol	*1910–20-t. / "Råstasjön" A.L. Segerström enl. Almquist & Asplund 1937

Kalkfuktängar	Fyndår alt. fyndperiod / fyndplats, habitat m.m. ; referens
<i>Dactylorhiza incarnata</i> Ängsnycklar	1859 / "... omkring Råstasjön" Thedenius, K.F. 1859 *1865 / "Råstasjön" C.F. Nyman NRM ? 1937 / "Solna flerstädes utdöd" Almquist & Asplund 1937
<i>Eriophorum latifolium</i> Gräsull	1840 / "; vid Ellenhill i ängarne vid Råsta-sjö" Wikström, J.E. 1840 1859 / "... omkring Råstasjön" Thedenius, K.F. 1859 1937 / "Solna, Ellenhill vid Råstasjön utdöd" Alm. & Aspl. 1937
<i>Gentianella amarella</i> var. <i>lingulata</i> Tidig ängsgentiana	1840 / "; i ängar vid Öhr och vid Ellenhill" Wikström, J.E. 1840 1859 / "Nära Ellenhill" Thedenius, K.F. 1859
<i>Parnassia palustris</i> Slätterblomma	1840 / "; i fuktiga ängar allmän ... ; vid Ellenhill" Wikström, J.E. 1840 1863 / "Råstasjön" E.W. Dahlgren NRM *? 1937 / "Förr flerstädes, nu?" Almquist & Asplund 1937
<i>Pinguicula vulgaris</i> Tätört	1840 / "; på ängar omkring Råsta-sjön ymnig" Wikström, J.E. 1840 1859 / "... omkring Råstasjön" Thedenius, K.F. 1859 *? 1937 / "Solna flerstädes utdöd" Almquist & Asplund 1937
<i>Primula farinosa</i> Majviva	1840 / "på magra, sankt ängar och på fuktiga betesmarker, tex. ... vid Ellenhill i Fröfjärdsängen" Wikström, J.E. 1840 *1859 / "... omkring Råstasjön" Thedenius, K.F. 1859 ? 1937 / "Solna flerstädes utdöd" Almquist & Asplund 1937
<i>Sesleria uliginosa</i> Älväxing	1840 / "I ängar och på betesmarker, temmeligen allmän, t.ex. ... ikring Ellenhill" Wikström, J.E. 1840

Sumpskog	Fyndår alt. fyndperiod / fyndplats, habitat m.m. ; referens
<i>Carex appropinquata</i> Tagelstarr	1859 / "Uti och omkring Råstasjön" Thedenius, K.F. 1859 *?1937 / "Solna förr flerst., nu sälls.?" Alm. & Aspl. 1937
<i>Dryopteris cristata</i> Granbräken	1850 / "vid Råstasjön" Thedenius, K.F. 1850 1859 / "... omkring Råstasjön" Thedenius, K.F. 1859
<i>Viola epipsila</i> Mossviol	*1910—30-t. / E.G. Almquist (enl. Almquist & Asplund 1937)